

Εγχειρίδιο για την αξιολόγηση της πρώιμης παιδικής ηλικίας

Γέννηση έως πέντε ετών

Η έγκαιρη ανίχνευση προβλημάτων όρασης και ακοής είναι πάντα προτεραιότητα για τους επαγγελματίες που εργάζονται με παιδιά, επειδή τα προβλήματα με αυτές τις αισθητηριακές μορφές είναι κοινά και εάν είναι σημαντικά, μπορούν να επηρεάσουν μόνιμα την ανάπτυξη του παιδιού. Τα περισσότερα προβλήματα ακοής και όρασης μπορούν να διορθωθούν.

Οι οφθαλμολογικές εξετάσεις για παιδιά είναι καλύτερες όταν πραγματοποιούνται από εκπαιδευμένους επαγγελματίες - οφθαλμιάτρους. Άλλοι επαγγελματίες που εργάζονται με παιδιά συμβάλλουν στον έγκαιρο εντοπισμό των προβλημάτων όρασης αντιμετωπίζοντας προληπτικά τις ανησυχίες, παρατηρώντας οπτική συμπεριφορά και αναζητώντας πρόσθετη εξειδικευμένη εξέταση εάν χρειάζεται. Αξιοσημείωτες αποκλίσεις στην όραση μπορεί να είναι: η παρουσία στραβισμού ή μη φυσιολογικές κινήσεις των ματιών που μπορεί να είναι χαρακτηριστικά σπάνιων, σοβαρών οφθαλμικών παθήσεων ή συστηματικών διαταραχών όπως, καταρράκτης, γλαύκωμα και αμφιβληστροειδοβλάστωμα, που είναι απειλητικά για την όραση αλλά αντιμετωπίζονται.

Οι πιο συχνές διαταραχές της όρασης στα παιδιά είναι ο στραβισμός, η αμβλυωπία και διαθαστικές διαταραχές που επηρεάζουν την οπτική οξύτητα. Περίπου το 2 τοις εκατό των παιδιών έχουν αμβλυωπία - μειωμένη όραση στην οποία το ίδιο το μάτι είναι υγιές, αλλά λόγω της διαφοράς μεταξύ της οπτικής εικόνας κάθε ματιού ή του στραβισμού, ο εγκέφαλος είτε έχει καταστείλει είτε δεν έχει αναπτύξει οπτική λειτουργία. Είναι συνήθως μονόπλευρη, αλλά σπάνια μπορεί να είναι και αμφοτερόπλευρη. Περίπου το 1 τοις εκατό των βρεφών και το 3-7 τοις εκατό των μικρών παιδιών έχουν στραβισμό.

Ως βασική αίσθηση πρόσληψης εξωτερικών ερεθισμάτων, η όραση δίνει τη δυνατότητα στο παιδί να αντιληφθεί και να αλληλεπιδράσει με τον κοινωνικό και φυσικό κόσμο.

Συστηματική έρευνα

Η συζήτηση και η συνέντευξη με τους γονείς ξεκινά με ανοιχτές ερωτήσεις για να προκαλέσουν τυχόν ανησυχίες:

- Ανησυχείτε για την όραση του παιδιού σας;
- Υπάρχει κάτι σχετικά με την όραση του παιδιού σας (τον τρόπο που βλέπει τα πράγματα) που σας προκαλεί ανησυχία;

Όραση και ακοή

Η οπτική οξύτητα είναι αρκετά φτωχή κατά τη γέννηση, αλλά βελτιώνεται γρήγορα κατά τους πρώτους μήνες, φτάνοντας περίπου στο επίπεδο ενός ενήλικα (περίπου 6-8 μηνών).

*Παρατήρηση/εξέταση
Απαιτούμενος
εξοπλισμός δοκιμής:
ψίχουλα ή κόκκους (1-
1,5 mm), κύβος
διαστάσεων 2,5 cm,
Οφθαλμοσκόπιο, μια
μικρή λάμπα.*

Μέχρι το τέλος της εμβρυϊκής περιόδου, το έμβρυο έχει τακτικές περιόδους δραστηριότητας με τα μάτια και τα αυτιά τα οποία ανταποκρίνονται στη διέγερση.

Η εξέταση ακολουθείται από μια πιο εστιασμένη αξιολόγηση της συμπεριφοράς που σχετίζεται με την ηλικία της όρασης του παιδιού:

Από 1 εβδομάδα	<ul style="list-style-type: none">• Το μωρό σας στρέφεται προς έντονο/διάχυτο φως;• Το μωρό σας κοιτάζει προς κάποιο οικείο πρόσωπο;
Από 2 εβδομάδες	<ul style="list-style-type: none">• Ακολουθεί το μωρό σας το πρόσωπό σας αν κινείστε από πλευρά σε πλευρά;• Όταν χαμογελάσετε, το μωρό σας χαμογελά ως απόκριση;• Τα μάτια του μωρού σας κινούνται μαζί (ταυτόχρονα);
Από 6 εβδομάδες	<ul style="list-style-type: none">• Πιστεύετε ότι το μωρό σας έχει στραβισμό; (Σε αυτή την ηλικία η εμφάνιση στραβισμού δεν είναι τυπική, όσο μικρή ή προσωρινή κι αν είναι)• Το μωρό σας κοιτάζει γύρω του με ενδιαφέρον;• Δυσκολεύεται το μωρό σας να πιάσει μικρά αντικείμενα;
Από 9 μηνών	<ul style="list-style-type: none">• Το μωρό σας μαζεύει με τα δάχτυλά του πολύ μικρά αντικείμενα όπως για παράδειγμα, ψίχουλα, χάντρες ή ξηρούς καρπούς;
Από 12 μηνών	<ul style="list-style-type: none">• Το μωρό σας δείχνει αντικείμενα που του αρέσουν;• Το μωρό σας αναγνωρίζει την παρουσία ατόμων στον χώρο πριν αυτοί του μιλήσουν;

Οι αλλαγές στη φυσική ανάπτυξη από τη μια γενιά στην επόμενη είναι γνωστές ως κοσμικές αναπτυξιακές τάσεις

Πίνακας 1. Παρατήρηση της οπτικής λειτουργίας

Ένα νεογέννητο	Αντίδραση στο φως	Ανοιγοκλείνει μάτια στο διάχυτο φως
6-8 εβδομάδες	Οπτική στερέωση	Παρακολουθεί άτομα που βρίσκονται κοντά
4 μήνες		Βλέπει ενήλικες που βρίσκονται στο 1,5 μέτρο
5 μήνες		Εστιάζει σε έναν κύβο 2,5 cm σε απόσταση 30 cm
9 μήνες		Εστιάζει σε αντικείμενα 1,5 mm σε απόσταση 30 cm
Κατά τη γέννηση και 6-8 εβδομάδες	Κόκκινο αντανακλαστικό	Χρησιμοποιεί οφθαλμοσκόπιο
Από τη γέννηση και μετά	Μη φυσιολογικές κινήσεις των ματιών	Παρατήρηση των κινήσεων των ματιών του παιδιού ενώ εστιάζει σε ένα αντικείμενο που κρατούμε μπροστά στα μάτια του
Από 3 μηνών	Στραβισμός	Δοκιμή αντανακλαστικού κερατοειδούς, δοκιμή κάλυψης-απόκρυψης ή δοκιμή εναλλαγής καλύμματος
Από 3 ετών	Οπτική οξύτητα	Τεστ οπτικής οξύτητας Sonxen Silver

Στραβισμός

Ο στραβισμός είναι μια κατάσταση όπου τα μάτια κινούνται προς διαφορετικές κατευθύνσεις μεταξύ τους. Το ένα μάτι μπορεί να στραφεί προς τα μέσα, προς τα έξω, προς τα πάνω ή προς τα κάτω, ενώ το άλλο μάτι κοιτάζει ευθεία μπροστά. Ο στραβισμός είναι συχνός και επηρεάζει περίπου 1 στα 20 παιδιά. Συνήθως αναπτύσσεται πριν το παιδί γίνει 5 ετών, αλλά μπορεί να εμφανιστούν αργότερα. Μέχρι την ηλικία των 3 μηνών περίπου, πολλά βρέφη εμφανίζουν περιστασιακά στραβισμό καθώς αναπτύσσεται η όρασή τους. Ωστόσο, ο επίμονος στραβισμός σε οποιαδήποτε ηλικία απαιτεί οφθαλμολογική εξέταση-γνωμάτευση. Οι περισσότεροι στραβισμοί αναγνωρίζονται πρώτα από τους γονείς. Στο τεστ αντανάκλαστικού κερατοειδούς (δοκιμή Hirschberg) ρίχνεται φως στα μάτια ενός ατόμου και παρατηρείται το σημείο που το φως αντανακλάται στον κερατοειδή. Αυτή η αντανάκλαση γίνεται συνήθως σε κεντρικό σημείο και συμμετρικά και στα δύο μάτια. Στον αποκλίνοντα στραβισμό (εξωτροπία) παρατηρείται ανάκλαση φωτός στο μεσαίο τμήμα του κερατοειδούς και στον συγκλίνοντα στραβισμό (εσωτροπία) στο πλάγιο τμήμα του κερατοειδούς (βλέπε εικόνες). Κάποιες μορφές στραβισμού, μπορεί να μην είναι ορατές σε μια τέτοια εξέταση και μπορεί να εφαρμοστεί το Cover-Discovery Test από ειδικό. Αυτές οι εξετάσεις δεν είναι πάντα εύκολο να πραγματοποιηθούν ή να ερμηνευτούν και η παραπομπή σε οφθαλμίατρο είναι απαραίτητη εάν υπάρχει οποιαδήποτε αμφιβολία, ανησυχία των γονέων ή οικογενειακό ιστορικό.

Εικόνα 1. Δοκιμή αντανάκλαστικού κερατοειδούς

α) Κανονικό: αντανάκλαση του ματιού
Στριμμένο μάτι,
προς το φως είναι κεντρική και
μετατόπιση
συμμετρικός.

β)
εξωτερική
στο αντανάκλαστικό φως

Ο στραβισμός μπορεί επίσης να προκαλέσει:

1. Θολή όραση.
2. Διπλή όραση.
3. Τεμπέλικο μάτι (αμβλυωπία) - όταν ο εγκέφαλος αρχίζει να αγνοεί τα σήματα που προέρχονται από το μάτι με στραβισμό.

Ενδείξεις για πιθανά προβλήματα όρασης

1. Κοντινή προβολή αντικειμένων.
2. Δεν ανταποκρίνεται στην έκφραση του προσώπου του φροντιστή, Δεν παρουσιάζει βλεμματική επαφή
3. Απρόβλεπτες κινήσεις των ματιών
 - Κνησμός, τσουξίμο ή τρίψιμο των ματιών.

ΑΚΟΗ

Η αγωγήμη απώλεια ακοής είναι εξαιρετικά συχνή. Τουλάχιστον τα μισά παιδιά προσχολικής ηλικίας έχουν ιστορικό ενός ή περισσότερων επεισοδίων «κολλώδους αυτιού» ή μέσης ωτίτιδας. Η επίμονη μέση ωτίτιδα, η οποία μπορεί να έχει αρνητικές επιπτώσεις στη γλώσσα και τη συμπεριφορά των παιδιών, επηρεάζει περίπου το 5-10 τοις εκατό των παιδιών. Το κάπνισμα από τους γονείς είναι ένας παράγοντας κινδύνου για τα παιδιά να αναπτύξουν μέση ωτίτιδα. Σημαντική νευροαισθητήρια απώλεια ακοής που απαιτεί ακουστικό βαρηκοΐας υπάρχει σε περίπου 16 στα 10.000 παιδιά. Η καθυστερημένη αναγνώριση παιδιών με συγγενή ή επίκτητη βαρηκοΐα μπορεί να οδηγήσει σε ελλείμματα στην ανάπτυξη του λόγου και της γλώσσας, κακή εκπαιδευτική επίδοση, δυσκολίες συμπεριφοράς και συναισθηματικά προβλήματα.

Είναι απαραίτητο να ελέγξετε ότι το παιδί έχει υποβληθεί σε έλεγχο ακοής νεογνών και, εάν όχι, να παραπεμφθεί το παιδί για εξέταση. Η επίγνωση των παραγόντων κινδύνου (Πλαίσιο 2) αποτελεί τη βάση για τον προληπτικό έλεγχο από τους γονείς και την παραπομπή σε τοπικά κέντρα ακοολογικών εξετάσεων. Τα τεστ ακοής (Πλαίσιο 3) απαιτούν κατάλληλη εκπαίδευση και κατάλληλο περιβάλλον δοκιμών και χορηγούνται καλύτερα από ακουολογικά κέντρα.

Παρατήρηση/εξέταση

Παρατήρηση ακουστικής συμπεριφοράς σε κλινικά περιβάλλοντα:

- Σημειώνονται οι αντιδράσεις του παιδιού σε ήχους και συνομιλίες. Ωστόσο, τέτοιες παρατηρήσεις είναι συχνά αναξιόπιστες λόγω του θορύβου του περιβάλλοντος, των οπτικών ερεθισμάτων ή του ενδιαφέροντος του παιδιού σε άλλα ερεθίσματα. Οι δοκιμές αξιολόγησης της ακοής (ακουστική συμπεριφορά) διεξάγονται καλύτερα σε ειδικά ηχομονωμένο δωμάτιο από εκπαιδευμένους αξιολογητές.
- Παιδιά για τα οποία υπάρχει υποψία απώλειας ακοής με σημεία που σχετίζονται με συγγενείς διαταραχές θα πρέπει να εξετάζονται από γιατρό ή παιδίατρο, π.χ. ετεροχρωμία ίριδας, δυσμορφία του αυτιού ή του ακουστικού πόρου, λακκάκια ή δερματικές αναπτύξεις γύρω από το αυτί, σχιστία χείλους ή υπερώα, ασυμμετρία ή υποπλασία των δομών

Οι υποκειμενικές εντυπώσεις ή οι ανεπαρκείς δοκιμές ακουστικής αντίληψης μπορούν να οδηγήσουν σε καθυστέρηση στον εντοπισμό της απώλειας ακοής.

του προσώπου, της μικροκεφαλίας και της ανώμαλης μελάγχρωσης των μαλλιών ή του δέρματος.

Πλαίσιο 1. Παράγοντες κινδύνου για συγγενή ή επίκτητη απώλεια ακοής

- Οικογενειακό ιστορικό απώλειας ακοής;
- Ιστορικό μητρικής λοίμωξης κατά τη διάρκεια της εγκυμοσύνης, π.χ. τοξοπλάσμωση, ερυθρά, έρπης, κυτταρομεγαλοϊός και σύφιλη.
- Κρανιοπροσωπικές ανωμαλίες του αυτιού ή άλλων τμημάτων.
- Υπερχοληρυθριναιμία που απαιτεί εξωμετάγγιση.
- Βάρος γέννησης μικρότερο από 1500 g.
- Γενετικά σύνδρομα που είναι γνωστό ότι περιλαμβάνονται στην ομάδα των (SNGS), π.χ. σύνδρομο Dawn, σύνδρομο Waardenburg;
- Παιδικές λοιμόδεις ασθένειες, π.χ. μηνιγγίτιδα, παρωτίτιδα, ανεμοβλογιά.
- Ωτοτοξικά φάρμακα, π.χ. Γενταμικίνη;
- Υποτροπιάζουσα ή επίμονη μέση ωτίτιδα με συλλογή υγρού (φλεγμονή του μέσου αυτιού) εντός 3 μηνών.
- Τραύμα κεφαλής με κάταγμα κροταφικού οστού.
- Νευροεκφυλιστικές ασθένειες, π.χ. Σύνδρομο Hunter ή απομυελινωτικές ασθένειες όπως η αταξία του Friedrich, το σύνδρομο Charcot-Marie-Tooth.

Η συνέντευξη με τους γονείς είναι η πιο σημαντική πτυχή της έγκαιρης αναγνώρισης της απώλειας ακοής στην κοινότητα. Ξεκινά με ερωτήσεις ανοιχτού τύπου για να σημειωθούν τυχόν ανησυχίες:

- Έχει κάνει το παιδί έλεγχο ακοής νεογνών;
- Έχετε κάποια ανησυχία για την ακοή του παιδιού σας;
- Υπάρχει κάτι σχετικά με την ακοή του παιδιού σας που σας προκαλεί ανησυχία;

Τυπική ακουστική συμπεριφορά:

Εκ γεννητης

- Αντιδρά ή ανοιγοκλείνει τα μάτια σε έναν δυνατό ήχο .

Από 1 μήνα

- Ηρεμεί ακούγοντας έναν ξαφνικό συνεχή ήχο σαν από ηλεκτρική σκούπα .

4 μήνες

- Χαμογελάει ως απάντηση στο να του μιλήσουν .

6-7 μηνών

- Γυρίζει για να εντοπίσει το άτομο που μιλάει ή την πηγή του ήχου.

9 μήνες

- Ακουει προσεκτικά και απαντά με 'φλυαρία' (φωνοποιήσεις).

12 μηνες

- Ανταποκρίνεται όταν καλείται με το όνομά του .

Πλαίσιο 2. Αξιολόγηση της ακοής στα παιδιά

Φυσιολογικές εξετάσεις

1. Προκλητή ή αυτόματη ωτοακουστική εκπομπή·
2. Αυτόματη απόκριση εγκεφαλικού στελέχους

Αυτές οι δοκιμές εκτελούνται σε κλινικά κέντρα για τη μέτρηση της κοχλιακής απόκρισης στον ήχο και της απόκρισης του εγκεφαλικού στελέχους

Τεστ συμπεριφοράς

1. Δοκιμή ακουστικής απόσπασης της προσοχής: 7-18 μήνες.
2. Αναπαραγωγή ακοομετρίας: 2-4 χρόνια. Το εύρος προσοχής ενός παιδιού μπορεί να περιορίσει την επιτυχία των δοκιμών.
3. Συμβατική ακοομετρία (η ομιλία και οι διαφορετικές συχνότητες αναπαράγονται ως ειδικά ερεθίσματα μέσω ακουστικών): από 3,5 χρόνια.

Αυτές οι δοκιμές αξιολογούν την αντίδραση του παιδιού στους ήχους και διεξάγονται καλύτερα σε ειδικά ηχομονωτικά κέντρα, από εκπαιδευμένους αξιολογητές, χρησιμοποιώντας βασικό εξοπλισμό.

Επόμενα βήματα σε περίπτωση μη τυπικού ευρήματος κατά την εξέταση

Οι γιατροί θα πρέπει να διευκρινίζουν και να επιβεβαιώνουν τυχόν ανησυχίες των γονέων και να έχουν χαμηλό χρονικό όριο παραπομπής σε ακουολόγο ή ορθόπτη/οφθαλμίατρο, σύμφωνα με την πολιτική ή τη διαθεσιμότητα υπηρεσιών σε τοπικό επίπεδο. Τα παιδιά με κακή/μειωμένη ακοή ή όραση μπορεί επίσης να χρειάζονται αναπτυξιακή καθοδήγηση και έγκαιρη εκπαιδευτική υποστήριξη από ειδικούς παιδαγωγούς, λογοπαθολόγους κλπ., κάτι που απαιτεί παραπομπή σε τοπικές υπηρεσίες.

Βασικές ενδείξεις για πιθανά προβλήματα ακοής

1. Έλλειψη ανταπόκρισης στη φωνή.
 2. Έλλειψη ανταπόκρισης στους περιβαλλοντικούς ήχους.
 3. Ακρόαση τηλεόρασης / ραδιοφώνου σε υψηλή ένταση.
 4. Απροσεξία;
 5. Εναλλαγές διάθεσης νηπιαγωγείου/σχολείου.
- Προβλήματα ομιλίας καλόγου

Κατά τη βρεφική ηλικία, τα παιδιά χάνουν τα πρωτόγονα αντανακλαστικά και αναπτύσσουν προστατευτικά αντανακλαστικά, τα βρέφη αποκτούν μυϊκή δύναμη, ισορροπία και συντονισμό, ο μυϊκός τόνος αλλάζει και η στάση του σώματος βελτιώνεται και κινούνται ανεξάρτητα. Η αξιολόγηση της κινητικής ανάπτυξης δεν βασίζεται μόνο σε ορόσημα (στάδια) ανάπτυξης, αλλά περιλαμβάνει επίσης, ποιοτικές παρατηρήσεις της στάσης του σώματος, κατά την ανάπαυση και κατά την κίνηση, πληροφορίες για ύπαρξη οποιασδήποτε νευρολογικής βλάβης· και πληροφορίες σχετικά με την οικογένεια και το ιστορικό γέννησης.

Τα περισσότερα παιδιά (γύρω στο 80%) κάθονται ανεξάρτητα μεταξύ 7 μηνών (μέση ηλικία) και 11 μηνών (97ο εκατοστό) και περπατούν μεταξύ 13 μηνών (μέση ηλικία) και 18 μηνών (97ο εκατοστό). Περίπου το 9% των παιδιών δεν μπουσουλούν πριν περπατήσουν και κινούνται με τους γλουτούς τους στο πάτωμα καθυστερούν επίσης πολύ να κάθονται ανεξάρτητα (μέση ηλικία 12 μηνών, 15 μήνες 97η εκατ.) και καθυστέρηση για το ανεξάρτητο περπάτημα (διάμεση ηλικία 17 μηνών, 24 μήνες 97η εκατ.). Υπάρχει μια μικρή ομάδα παιδιών (1%) που παραλείπει να μπουσουλάει ή να σέρνεται στο πάτωμα εντελώς και πηγαίνει κατευθείαν σε ανεξάρτητο περπάτημα, λίγο πιο μπροστά από την υπόλοιπη ομάδα των συνομηλίκων τους (μέση ηλικία 11 μήνες και 97ο εκατοστημόριο 14 μήνες). Και οι τρεις αυτές ομάδες έχουν φυσιολογικά μοτίβα. Ωστόσο, συνιστάται νευρολογική εξέταση σε όσους δεν περπατούν μέχρι τους 18 μήνες για να αποκλειστεί οποιαδήποτε διαταραχή.

Για να τελειοποιήσουν το περπάτημα, τα μωρά πρέπει να αποκτήσουν ορισμένες δεξιότητες όπως να στέκονται όρθια, να διατηρούν την ισορροπία, να εναλλάσσουν βήματα και να χρησιμοποιούν πληροφορίες για να αξιολογήσουν την επιφάνεια στην οποία περπατούν.

Κινητική ανάπτυξη: από τη γέννηση έως το 1ο έτος

Μοντέλο τυπικής ανάπτυξης

1. Απώλεια πρωτόγονων αντανακλαστικών τον 3ο μήνα και εμφάνιση προστατευτικών αντανακλαστικών (από 6 μήνες και μετά) (Πίνακας 2).
2. Μειωμένος τόνος αρθρώσεων άκρων με αποτέλεσμα αυξημένο εύρος κίνησης, π.χ. γωνία ιγνυακού (εικόνα 1.) 90° στους 2 μήνες, 100° στους 5 μήνες και 150° στους 9 μήνες.
3. Βελτίωση της αντοχής, του ορθοστατικού ελέγχου και της σταθερότητας – στην κεφαλοκαυδική κατεύθυνση:
 1. Έλεγχος κεφαλής (3-4 μήνες)
 2. Σταθερότητα ενώ κάθεται - ευθεία σπονδυλική στήλη όταν κάθεται από την ηλικία των 8 μηνών.
 3. Πόδια - που σηκώνουν το δικό τους βάρος (6-7 μήνες), στέκεται (9-15 μήνες).

Παρατήρηση / αξιολόγηση

Εξοπλισμός που απαιτείται για την αξιολόγηση: στρώμα· οπτικά ελκυστικό παιχνίδι.

Συστηματική αξιολόγηση

Η συζήτηση με τους γονείς ξεκινά με ανοιχτές ερωτήσεις σχετικά με τις αυθόρμητες και προγραμματισμένες κινήσεις που χρησιμοποιεί το παιδί, τον συντονισμό των κινήσεων, τις μη τυπικές κινήσεις και τη δύναμη των κινήσεων:

- Έχετε παρατηρήσει ποτέ κάποιες περίεργες ή ασυνήθιστες κινήσεις (πολύ χαλαρές ή πολύ δύσκαμπτες);
- Το μωρό σας έχει έντονη προτίμηση στο ένα χέρι και αγνοεί το άλλο χέρι;

Η κινητική ανάπτυξη περιλαμβάνει τη βελτίωση των ξεχωριστών δεξιοτήτων και την ένταξή τους σε ένα σύνολο

- Ανησυχείτε ότι οι κινήσεις δεν είναι συντονισμένες και από τις δύο πλευρές;
- Ανησυχείτε για τον τρόπο που το μωρό σας κινεί τα χέρια/πόδια ή το σώμα του;

Ερωτήσεις σχετικά με την ηλικία:

Πότε άρχισε το μωρό σας να μπορεί να κρατήσει το κεφάλι του ψηλά;

Πότε άρχισε το μωρό σας να κάθεται ανεξάρτητα;

Πώς κινείται το μωρό σας στο πάτωμα;

Πώς μετακινείται το μωρό σας από τη μια θέση στην άλλη; (για παράδειγμα από ξαπλωμένη σε καθιστή θέση);

Βασικές ενδείξεις που σχετίζονται με οικογενειακούς ή μεμονωμένους παράγοντες καθυστέρησης της κινητικής ανάπτυξης Καθυστερημένο περπάτημα ή μειωμένες κινήσεις

1. Δυσκολίες γέννησης ή νεογνικές δυσκολίες
2. Προβλήματα διατροφής, κατάποσης
3. Ιστορικό ή παρουσία σπασμών/ σπασμοδών διαταραχών

Αυθόρμητη θέση και κίνηση

Όταν ξαπλώνει ανάσκελα (υπτιασμός) Οι κινήσεις πρέπει να είναι ελεύθερες και συμμετρικές και στις δύο πλευρές

Αυθόρμητες κινήσεις του κεφαλιού, των ώμων, των ποδιών και των χεριών
Γυρίζει το κεφάλι για να ακολουθεί οπτικά ένα αντικείμενο 180° (από 3 μήνες)

Τα χέρια είναι κυρίως ανοιχτά (από 2 μήνες)

Κρατάει τα χέρια μαζί και τα φέρνει στο στόμα ενώ τα κοιτάζει (από 3 μηνών)

Κτυπάει τα πόδια δυνατά, εναλλάξ ή μαζί (από 3 μηνών)

Κυλιομένος Γυρίζει από την πλάτη στο στομάχι και αντίστροφα (5-7 μήνες)

Όταν ξαπλώνει μπουρούμπα Ανοψώνει το κεφάλι κάτω από 90° και πλευρικά (από 3 μηνών)

Έλεγχος κεφαλιού και κορμού, θέση κορμού Ανοψώνει το στήθος, στηρίζεται σε μπράτσα/παλάμες (4-8 μήνες)

Σέρνεται κοιλιά ή στρατιώτης (6-7 μήνες), χέρια και γόνατα (8-9 μήνες)

Τραβώντας το για να καθίσει Μικρή ή καθόλου υστέρηση στο κεφάλι στους 3 μήνες
Κρατάει τους ώμους και σηκώνει το κεφάλι (5-6 μήνες)

Τραβώντας το για να καθίσει

Κάθισμα

Έλεγχος του κεφαλιού ενώ κάθεστε με στήριξη και η θέση της σπονδυλικής στήλης, είτε η πλάτη είναι ίσια είτε στραβή.

Κάθισμα με στήριξη (5-6 μήνες) ή χωρίς στήριξη χεριών (6-8 μήνες) και πιάσιμο και χειρισμός αντικειμένων. Τραβάει μέχρι να καθίσει στους 9 μήνες και γυρίζει για να κοιτάξει και να μαζέψει αντικείμενα.

Ανεξάρτητο κάθισμα

Ορθοστασία

Μπορεί να σταθεί και να στηρίξει το βάρος του στα πόδια.

Τραβάει για να σταθεί (7-12 μήνες) και στέκεται κρατώντας τα έπιπλα.

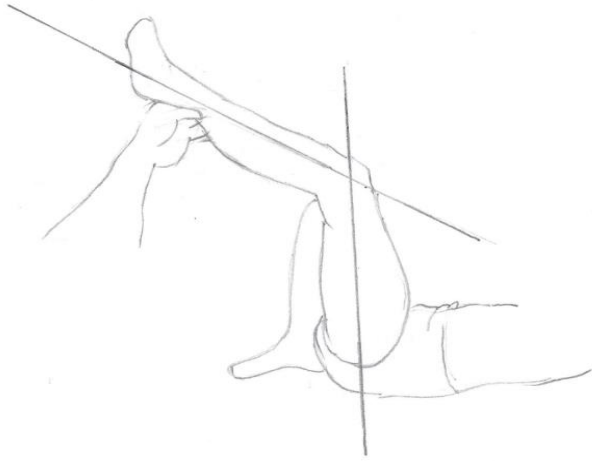
Μετακινείται από όρθια σε καθιστή θέση χωρίς να πέφτει (7-9 μήνες)

Προ-βάδισμα και περπάτημα

Το περπάτημα

Περπατά κρατώντας τα έπιπλα *κάθεται, με τα χέρια μπροστά* (11-12 μήνες)

Κάνει πολλά βήματα κρατώντας το ένα ή και τα δύο χέρια (11-12 μήνες) ή ανεξάρτητα (12-13 μήνες).

Εύρος κίνησης, ιγνυακή γωνία

Τόνος	Οποιαδήποτε ακαμψία ή καθυστέρηση κινήσεων Εύρος κίνησης
Κοιλιακή ανάρτηση	Έλεγχος της κεφαλής και της σπονδυλικής στήλης
Πρωτόγονα αντανακλαστικά	Δαρβίνιο αντανακλαστικό, αντανακλαστικό Moreau, Ασύμμετρο τονωτικό αντανακλαστικό λαιμού (Πίν. 7)
Προστατευτικά υποστηρικτικά αντανακλαστικά	ή Τεντώνοντας τα χέρια προς τα κάτω, στο πλάι και προς τα εμπρός (Πίν. 7)

Αξιολόγηση (πρόκληση κινητικής συμπεριφοράς)

Αυθόρμητες κινήσεις παρατηρούνται κατά τη διάρκεια του φυσικού παιχνιδιού, ενθαρρύνοντας το παιδί να κινηθεί, να τραβήξει για να σηκωθεί (να σταθεί), να κινηθεί στο χώρο κ.λπ. Η αξιολόγηση του τόνου, του εύρους κίνησης και των αντανακλαστικών είναι μέρος της νευροκινητικής αξιολόγησης που πραγματοποιείται κατά τη διάρκεια της γενικής εξέτασης.

	Εμφάνιση	Εξαφάνιση	Προκλητική
<p>Μορο</p> <p><i>Μορο αντανακλαστικό</i></p>	Γέννηση	4 μηνών	Προκαλείται από μια ξαφνική, μικρή (2,5 cm) πτώση του χεριού του εξεταστή που στηρίζει το κεφάλι του μωρού. Η απόκριση συνίσταται στο συμμετρικό άνοιγμα των χεριών και άνοιγμα των παλάμων. Σε λίγα λεπτά, τα χέρια ενώνονται ξανά, προσομοιώνοντας μια αγκαλιά.
<p>Δαρβίνιο Αντανακλαστικό</p> <p><i>Αντανακλαστικό πιασίματος</i></p>	Γέννηση	3 μηνών	Χαϊδεύοντας την παλάμη του βρέφους με το δάχτυλο τα δακτυλα του βρέφους κλείνουν κρατώντας το δάχτυλο (ή αντικείμενο που άγγιξε την παλάμη)
<p>Ασύμμετρο τονωτικό αντανακλαστικό αυχένα</p> <p><i>Ασύμμετρο τονωτικό αντανακλαστικό αυχένα</i></p>	2 εβδομάδες	6 μήνες	Το μωρό βρίσκεται σε ύπτια θέση. Εάν το κεφάλι του μωρού γυρίσει προς τη μία πλευρά, το χέρι και το πόδι στην πλευρά που βλέπει το πρόσωπο εκτείνονται και το χέρι και το πόδι στην αντίθετη πλευρά είναι λυγισμένα. Εάν επιμένει μετά από 6 μήνες, υποδηλώνει την πιθανότητα κινητικής διαταραχής.

<p>Προστατευτικά / υποστηρικτικά αντανάκλαστικά:</p>	<p>Αυτά τα αντανάκλαστικά εμφανίζονται από 4-5 μήνες και μετά και μπορεί να απουσιάζουν ή να μην είναι φυσιολογικά σε κινητικές διαταραχές</p>		
 <p>Κάτω</p>	<p>Αλεξίπτωτο αντανάκλαστικό – κάτω</p>	<p>5 κάτω</p>	<p>Όταν κρατιέται και χαμηλώνει γρήγορα, το βρέφος εκτείνεται και απλώνει και τα δύο πόδια, με τα δάχτυλα των ποδιών να δείχνουν προς τα κάτω.</p>
 <p>Πλευρικός</p>	<p>Πλευρικό αντανάκλαστικό αλεξίπτωτου</p>	<p>6 μήνες</p>	<p>Το βρέφος απλώνει τα χέρια του στο πλάι (για να σωθεί εάν πέσει εκτός ισορροπίας)</p>
 <p>Εμπρός</p>	<p>Μπροστινό αντανάκλαστικό αλεξίπτωτου</p>	<p>7 μήνες</p>	<p>Τα χέρια και οι παλάμες εκτείνονται προς τα εμπρός προς τα κάτω καθώς κατεβάζετε το παιδί προς τα εμπρός και προς το έδαφος.</p>

Άτυπα μοντέλα

Ο μυϊκός τόνος των παιδιών, η θέση που προτιμούν όταν προτιμούν τη θέση ανάπαυσης κατά τη βρεφική ηλικία (προτιμούν να ξαπλώνουν στο στομάχι ή την πλάτη τους) και το οικογενειακό τους ιστορικό επηρεάζουν την αναπτυξιακή πορεία της αδρής κίνησης.

Παιδιά με άτυπα μοτίβα κίνησης πριν από το περπάτημα, π.χ. σύρσιμο στο πάτωμα, έχουν καθυστερήσεις στην επίτευξη ανεξάρτητου καθίσματος και βαδίσματος.

Τα πρόωρα μωρά συχνά εμφανίζουν πρώιμη υποτονία, αυξημένο τόνο των αρθρώσεων των άκρων, εκτατική υπέρτονια στους μύες του λαιμού και του κορμού και κακώς συντονισμένες κινήσεις και τα ορόσημα της κινητικής τους ανάπτυξης συχνά καθυστερούν.

Διαταραχή του τόνου, της ισορροπίας ή του συντονισμού:

- Υπερβολική χαλαρότητα ή ακαμψία.
- Κακή ισορροπία.
- Κακός συντονισμός.

Κόκκινες σημαίες από την αξιολόγηση

- Φτωχή κίνηση των ματιών, π.χ. νυσταγμός .
- Μικρή περιφέρεια κεφαλιού ;
- Λακκώματα, τριχόπτωση ή τούφες μαλλιών στο κάτω μέρος της σπονδυλικής στήλης .
- Συγγενείς ανωμαλίες των γοφών ή των ποδιών.

Βασικές ενδείξεις που σχετίζονται με την ηλικία

1. Έχοντας τα χέρια κλειστά σε γροθιές μετά τον 3ο μήνα.
2. Κακός έλεγχος κεφαλής στους 4 μήνες;
3. Παρουσία (επιμονή) πρωτόγονων αντανακλαστικών μετά τον 6ο μήνα.
4. Επιμονή της υπέρτονιας αρθρώσεων των κάτω άκρων (γωνία ιγνυακού <150° για 9 μήνες).
5. Δεν κάθεται ανεξάρτητα με ευθεία σπονδυλική στήλη στους 9 μήνες.
6. Δεν περπατά ανεξάρτητα μέχρι 18 μήνες.
7. Ανωμαλία των κινήσεων:
 - ο συνεχείς επαναλαμβανόμενες κινήσεις.
 - ο ασυμμετρία κινήσεων.

Κινητική ανάπτυξη 1-5 χρόνια

Η αξιολόγηση της κινητικής ανάπτυξης δεν θα πρέπει να βασίζεται μόνο στα αναπτυξιακά ορόσημα, αλλά θα πρέπει να περιλαμβάνει ποιοτικές παρατηρήσεις της στάσης, τόσο κατά την ανάπαυση όσο και κατά την κίνηση, την παρουσία οποιωνδήποτε σχετικών κινήσεων, οποιαδήποτε νευρολογική βλάβη και πληροφορίες σχετικά με την οικογένεια και το ιστορικό γέννησης.

Πρότυπα τυπικής ανάπτυξης

Τα παιδιά από 1 έως 5 ετών, παρουσιάζουν βελτιώσεις στον έλεγχο, τον συντονισμό και την ισορροπία των κινήσεών τους. Αφού αρχίσουν να περπατούν ανεξάρτητα, τα παιδιά βελτιώνουν τις κινητικές τους δεξιότητες: αναπτύσσουν προληπτικές μυϊκές κινήσεις- αντανακλαστικά και βελτιωμένο συντονισμό και ισορροπία, που αντικατοπτρίζονται στις ακόλουθες ικανότητες:

- Οκλαδόν (γονατιστός) για να πάρει ένα παιχνίδι από το πάτωμα (12-18 μηνών).
- Αναρρίχηση σε καρέκλα ενηλίκων για να καθίσει (από 18 μηνών).
- Στενεύουν τα κάτω άκρα στην κίνηση (αποόσταση μεταξύ των ποδιών): Στην αρχή της βόλτας, κρατούν τα χέρια ανοιχτά και τα πόδια ανοιχτά (ευρεία βάση) για καλύτερη στήριξη. Τα πόδια είναι ελάχιστα μακριά στα 2 χρόνια και ευθυγραμμίζονται με το σώμα στα 4 χρόνια.
- Τα χέρια αρχίζουν να κινούνται εναλλάξ με τα πόδια στα 2 χρόνια.
- Τα νήπια περπατούν είτε στις μύτες των ποδιών είτε με ολόκληρο το πέλμα στο πάτωμα ειδικά όταν είναι ενθουσιασμένα ή τρέχουν. ως επί το πλείστον περπατούν με κίνηση εναλλαγήςφτέρνας-δακτύλων περίπου 4-6 μήνες μετά την έναρξη του περπατήματος.
- Μπορούν να τρέξουν συντονισμένα από 2 χρόνια.
- Ανεβαίνουν σκάλες χωρίς κράτημα ή χωρίς στήριξη σε περίπου 30-36 μήνες, ένα πόδι σε κάθε σκαλί (ανέβασμα με εναλλαγή ποδιού) και κατεβαίνουν σκάλες μεταξύ 3 και 4 ετών.
- Μπορούν να περπατούν σε μια στενή ευθεία γραμμή, να στέκονται και να τρέχουν γύρω από τα έπιπλα από την ηλικία των 3 ετών.
- Τα παιδιά μπορούν να πετάξουν μια μπάλα με ένα χέρι έως και 2 ετών, να σουτάρει με δύο χέρια από 2 έως 2 ½ χρόνια και να πιάνει μεγάλη μπάλα στα 3 χρόνια.
- Μπορούν να πηδήξουν και να παρακάμψουν και να σταθούν για λίγο (πέντε δευτερόλεπτα) στο ένα πόδι στα 5 χρόνια.

Συστηματική αξιολόγηση

Μια συζήτηση με τους γονείς ξεκινά με ανοιχτές ερωτήσεις για να προκαλέσει τυχόν ανησυχίες:

- Ανησυχείτε για τον τρόπο που το παιδί σας κινείται, περπατά ή τρέχει;
- Έχετε παρατηρήσει ποτέ περίεργες ή ασυνήθιστες κινήσεις;
- Ανησυχείτε για κάποια ασυνήθιστη ακαμψία ή βραδύτητα της κίνησης;
- Πιστεύετε ότι οι σωματικές δεξιότητες του παιδιού σας είναι σύμφωνες με τις δεξιότητες άλλων παιδιών της ίδιας ηλικίας;

Ερωτήσεις σχετικά με την ηλικία:

- Πότε ξεκίνησε το παιδί σας να περπατά ανεξάρτητα;
- Μπορεί το παιδί σας να τρέξει / να πηδήξει / να πετάξει μια μπάλα / να κλωτσήσει μια μπάλα;
- Μπορεί το παιδί σας να ανεβοκατεβαίνει τις σκάλες; Αν είναι δυνατόν, πώς;

**Παρατήρηση,
αξιολόγηση ή λήψη
δεδομένων από τον
γονέα/κηδεμόνα**

Απαιτούμενος
εξοπλισμός δοκιμής:
στρώμα· μεγάλη
μπάλα, μικρή μπάλα.
κολλητική ταινία για
γραμμή δαπέδου.

Κατά την αξιολόγηση παρατηρούνται οι ακόλουθες δεξιότητες και δραστηριότητες ανάλογα με την ηλικία:

	Το περπάτημα	<ul style="list-style-type: none">- Μπουσουλημα Pre-walking / crawling, crawling ;- Οδηγώντας από το χέρι / ανεξάρτητο ;- απόσταση κάτω άκρων μεταξύ τους – μεγάλη / κανονική ;- Τρέξιμο .
 	Σκαρφάλωμα/κίνηση στις σκάλες	<ul style="list-style-type: none">- Σκαρφαλωμα στα έπιπλα ;- Σκάλες: ανεβοκατέβασμα με και χωρίς στήριγμα, με το προπορευόμενο πόδι ή εναλλασσόμενα βήματα .
	Πηδήματα	■ Και τα δύο πόδια μαζί.

	Ισορροπία	<ul style="list-style-type: none"> ■ Σταθερότητα ενώ στέκεται.
		<ul style="list-style-type: none"> ■ Σταματεί για να σηκώσει ένα παιχνίδι από το πάτωμα .
		<ul style="list-style-type: none"> ■ Κλωτσά μια μεγάλη μπάλα .
		<ul style="list-style-type: none"> ■ Πετά μια μπάλα πάνω από το κεφάλι του .
		<ul style="list-style-type: none"> ■ Στέκεται στο ένα πόδι για 5 δευτερόλεπτα.

		<ul style="list-style-type: none">■ Περπαρά σε ευθεία γραμμή■ Όρθιο στα δαχτυλα των ποδιών
		<ul style="list-style-type: none">■ Πηδά

Βασικές Ενδείξεις που σχετίζονται με την ηλικία

Τα ακόλουθα θα πρέπει να προκαλέσουν προβληματισμό και να παραπεμφθεί για περαιτέρω αξιολόγηση από φυσιοθεραπευτή ή/και παιδίατρο:

- Να μην περπατά ανεξάρτητα έως 18 μήνες.
- Περπατά κρατώντας και τα δύο πόδια πολύ κοντά μεταξύ τους στους 18 μήνες.
- Περπατά στις μύτες των ποδιών όλες ή τις περισσότερες φορές από έξι μήνες μετά την έναρξη του περπατήματος ή μετά την ηλικία των 3 ετών.
- περπάτα με τα πόδια πολύ μακριά μεταξύ τους και με κακή ισορροπία στα 2 χρόνια.
- Ασυντόνιστο περπάτημα ή τρέξιμο στα 3 χρόνια.
- Ανεβαίνει σκάλες σε 3 χρόνια.
- πιάνει , να πετάει ή να κλωτσα μια μπάλα σε ηλικία 4 ετών.
- Δεν μπορεί να ισορροπήσει καλά ενώ στέκεται στο ένα πόδι στα 4 χρόνια.
- Ανέβασμα σκάλων με αστάθεια στα 5 χρόνια.
- Οποιαδήποτε απώλεια ή παλινδρόμηση δεξιοτήτων.
- Οποιαδήποτε ασυμμετρία στο συντονισμό των κινήσεων - κινεί τα χέρια ή τα πόδια περισσότερο ή μόνο στη μία πλευρά του σώματος .
- Δυσκαμψία των κινήσεων
- Οποιαδήποτε κινητική καθυστέρηση που σχετίζεται με σιελόρροια ή δυσκολία στο φαγητό.

Αξιολόγηση – πρόκληση κινητικής συμπεριφοράς

1. Αυθόρμητες κινήσεις παρατηρούνται ενθαρρύνοντας το παιδί να περπατήσει παιχνιδιάρικα, να τρέξει, να πάρει ένα παιχνίδι από το πάτωμα, να ρίξει, να πιάσει, να κλωτσήσει κ.λπ.
2. Μια νευροκινητική εξέταση διεξάγεται εάν υπάρχουν ανησυχίες σχετικά με την κινητική ή γενική ανάπτυξη - αυτό πρέπει να περιλαμβάνει τη μέτρηση της περιφέρειας της κεφαλής, την εξέταση των ματιών για τυχόν μη φυσιολογικές κινήσεις, το δέρμα για τυχόν μη φυσιολογικά σημάδια και τη σπονδυλική στήλη.

Μοντέλο τυπικής ανάπτυξης λεπτών κινητικών δεξιοτήτων

- Βελτώση οπτικοκινητικού συντονισμού Βελτίωση του συντονισμού των ματιών με την κίνηση του κεφαλιού - οπτική παρακολούθηση προσώπου (6-8 εβδομάδες) και παρακολούθηση της κίνησης ενός παιχνιδιού από τη μια πλευρά στην άλλη (3 μήνες). Βλέποντας τις κινήσεις των χεριών κάποιου, κοιτάζοντας το χέρι (3 μήνες) ή αντικείμενα που κρατούνται στα χέρια (4 μήνες).
- Βελτίωση της αντίληψης του βάθους και διαφοροποιημένων κινήσεων των χεριών – το αρχικό πιάσιμο με δύο χέρια αντικαθίσταται από το πιάσιμο με το ένα χέρι (5-6 μήνες).
- Επίτευξη έντονης οπτικής εστίασης και διαφοροποίησης των κινήσεων.
- Δείχνη με τον δείκτη 8-9 μηνών.
- Βελτίωση λαβής δακτύλων: βελτίωση της τοποθέτησης του δακτύλου στην άκρη του αντίχειρα (παλαμιαία λαβή - 6 μήνες, λαβή λαβίδας (δείκτης αντίχειρα: 9-10 μήνες) και λαβή τσιμπίδας (12 μήνες) (βλ. σειρά εικόνων με λαβή ενός κύβου και ενός μικρού αντικείμενου, σελ. 59-60).
- Χαλάρωση πίεσης είτε στο χέρι είτε από τα χέρια σε επιφάνειες (10-11 μήνες).
- Ελεγχόμενη τοποθέτηση ενός κύβου πάνω στον άλλο (13 μήνες).

Οι λεπτές κινητικές δεξιότητες εξελίσσονται μετά τη βρεφική ηλικία

Λεπτές κινητικές δεξιότητες και αντίληψη: από τη γέννηση έως το 1 έτος

Στην πρώιμη παιδική ηλικία, τα αποτελέσματα της βελτίωσης του μυϊκού τόνου, της δύναμης και του συντονισμού είναι εμφανή σε όλες τις κινήσεις. Η βελτίωση του συντονισμού χεριού-ματιού και οι λεπτές κινήσεις επιτρέπουν στα βρέφη να εξερευνήσουν τον κόσμο. Ταυτόχρονα, η ανάπτυξη αντιληπτικών και μη λεκτικών γνωστικών ικανοτήτων – νοητική αναπαράσταση αντικειμένων, μνήμη εργασίας και ευέλικτη και διαρκής προσοχή – γίνεται επίσης εμφανής σε πολλές από τις δραστηριότητες του βρέφους.

Ένα μοντέλο τυπικής κινητικής αντιληπτικής ανάπτυξης

- Σύνδεση αντικειμένων μεταξύ τους χτυπώντας ή κάνοντας κλικ σε αυτά από 6 μήνες, βάζοντας αντικείμενα μέσα και έξω από τα κουτιά στους 9-15 μήνες και βάζοντας μικρά αντικείμενα σε τρύπες στους 15 μήνες.
- Αιτία και αποτέλεσμα, δράση αντίδραση, έννοιες ανάληψης δράσης με επιδιωκόμενο στόχο: αυτές οι έννοιες εμφανίζονται ως απλές ενέργειες όπως το κούνημα ενός κουδουνιού (7 μήνες), η χρήση παιχνιδιών αιτίας και αποτελέσματος (δράση-αντίδραση) - πάτημα μεγάλων κουμπιών για την ενεργοποίηση ενός μουσικού παιχνιδιού (9 μήνες), μια ολόκληρη ενέργεια με επιδιωκόμενο σκοπό - όπως το τράβηγμα ενός παιχνιδιού με κορδόνι (9 μήνες) και η μετακίνηση ενός αυτοκινήτου-παιχνιδιού για παράδειγμα (12 μήνες).
- Μονιμότητα/σταθερότητα αντικειμένου:., κατανόηση ότι τα αντικείμενα συνεχίζουν να υπάρχουν ακόμα και όταν δεν τα βλέπουμε - στους 6-8 μήνες, τα βρέφη αρχίζουν να αναζητούν ένα μερικώς κρυμμένο αντικείμενο και μεταξύ 9 και 10 μηνών μπορούν να αναζητήσουν ένα παιχνίδι που είναι εντελώς κρυμμένο
- Κατηγοριοποίηση/λειτουργική χρήση: χρήση γνωστών κοινών αντικειμένων/παιχνιδιών, π.χ. αυτοκίνητο παιχνίδι, φλιτζάνι, κουτάλι, κουδούνι, τηλέφωνο. Από 10-12 μηνών, τα βρέφη χρησιμοποιούν παρόμοια αντικείμενα/παιχνίδια με τον ίδιο τρόπο, π.χ. κινούμενα παιχνίδια που μοιάζουν με όχημα και από 14 μηνών δείχνουν «ορισμό αντικειμένου βάση της χρήσης, π.χ. χρησιμοποιεί μια βούρτσα μαλλιών για να βουρτσίζει τα μαλλιά του/της.

Συστηματική αξιολόγηση

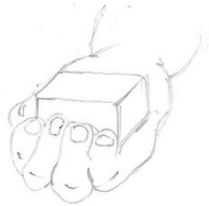

Μια συζήτηση με τους γονείς ξεκινά με ανοιχτές ερωτήσεις για να προκαλέσει τυχόν ανησυχίες:

- Ανησυχείτε για τον τρόπο που το παιδί σας χρησιμοποιεί τα χέρια του για να πιάσει ή να μαζέψει παιχνίδια ή αντικείμενα;
- Ανησυχείτε για τον τρόπο που χρησιμοποιεί κοινά αντικείμενα και παίζει με τα παιχνίδια;
- Έχετε παρατηρήσει ποτέ κάποια ασυμμετρία στις κινήσεις του/της;
- Παρατηρείτε ασυνήθιστες κινήσεις των χεριών;

Ακολουθούν περισσότερες ερωτήσεις που αφορούν την ηλικία:

- Παρατηρείτε μια προτίμηση από το παιδί σας στο ένα χέρι; Ή είναι αριστερόχειρας ή δεξιόχειρας;
- Πώς παίζει το παιδί σας με τα παιχνίδια;

Παρατήρηση, αξιολόγηση ή λήψη δεδομένων από τον γονέα/κηδεμόνα

<p>Θέση χεριού</p>	<p>Κυρίως κλειστό (σε γροθιά) ή ανοιχτό όταν είναι ξύπνιο (2 μήνες)</p>	
<p>Κρατάει αντικείμενα τοποθετημένα στα χέρια</p>	<p>Κρατάει για λίγο και κινεί το χέρι(3 μήνες), τα φέρνει στο στόμα, τα κοιτάζει (4 μήνες)</p>	
<p>Χέρια ενωμένα</p>	<p>Βάζει και τα δύο χέρια/δάχτυλα μαζί, παίζει με τα δάχτυλα, κοιτάζει τα χέρια (3-4 μήνες)</p>	
<p>Φτάνει τους ώμους: πιάνετε το παιχνίδι που κρέμεται προς τα εμπρός όταν ξαπλώνετε ανάσκελα ή τοποθετείται μπροστά όταν κάθεστε (με στήριξη)</p>	<p>Πιάνει με τα δύο χέρια (3-4 μήνες) Πιάνει με το ένα χέρι (5 μήνες)</p>	<p><i>Παλαμική λαβή</i></p>
<p>Πιάσιμο</p>	<p>Πιάνει με τα δάχτυλα ένα πολύ μικρό αντικείμενο ή ψίχα (6 μήνες) Παίρνει μια ψίχα ή ένα κομμάτι σπάγκου ανάμεσα στις άκρες του δείκτη και του αντίχειρα, σε έκταση τα δάχτυλα (9-10 μήνες) Παίρνει έναν κύβο 2,5 cm ή ένα μικρό παιχνίδι με λυγισμένα τα δάχτυλα (12 μήνες)</p>	 <p><i>Ενδιάμεσο κράτημα</i></p> <p><i>Ωριμη λαβή</i></p>

Σύνδεση / εξερεύνηση των αντικειμένων

Μετακινεί αντικείμενα από το ένα χέρι στο άλλο (6-7 μήνες)

Χτυπά αντικείμενα σε κάποια επιφάνεια π.χ., πάτωμα, τραπέζι ή δύο αντικείμενα μαζί (6 μήνες)

Μιμείται το κλικ ήχο από δύο μικρά παιχνίδια/κύβους 2,5 cm (8 μήνες)

Κρατά ένα παιχνίδι στο ένα χέρι και εξερευνά με τον δείκτη του άλλου χεριού,

Βάζει κύβους σε ένα μεγάλο φλιτζάνι (10 μήνες)

Αφήνει ένα μικρό παιχνίδι για να το τοποθετήσει στο τραπέζι χωρίς να το πέσει (11 μήνες)

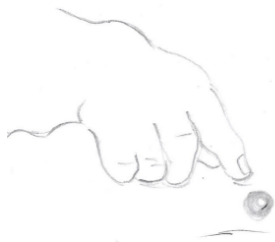
Τοποθετεί έναν κύβο 2,5 cm πάνω στον άλλο (13 μήνες)

Κρατάει δύο αντικείμενα ταυτόχρονα

Τραβά/ Μαζεύει

Επέκταση δείκτη στο δεξί δάχτυλο

Λαβή τσιμπιδας

το κάλυμμα για να βρεί ένα αντικείμενο

|

|

Μονιμότητα αντικειμένου

Ψάχνει για ένα παιχνίδι που έχει φύγει από το οπτικό του πεδίο
Βρίσκει ένα παιχνίδι κρυμμένο κάτω από ύφασμα/χαρτί

Αιτία και αποτέλεσμα

Παίζει με κινούμενο παιχνίδι που κινείται με ώθηση

Μέσα και σύνδεση

Προσπάθει να σπρώξει ή να τραβήξει ένα παιχνίδι μακριά ή κοντά, χρησιμοποιώντας άλλο αντικείμενο, π.χ. ραβδί ή τραβώντας ένα κορδόνι

Απαιτούμενος εξοπλισμός
δοκιμής: παιχνίδι με σπάγκο (για κρέμασμα / τράβηγμα), μικρά παιχνίδια, παιχνίδι αναπήδησης, αυτοκίνητο, κύπελλο, πιάτο, κουτάλι, βούρτσα μαλλιών, τηλέφωνο. κύβους μεγέθους 2,5 cm. ένα πολύ μικρό αντικείμενο, π.χ. μικρό κουδούνι (δύο χέρια που χειροκροτούν).
εικονογραφημένα βιβλία (σκληρές σελίδες) · χαρτί και κραγιόνια. ύφασμα (για να καλύψει ένα παιχνίδι).

Ενδείξεις που σχετίζονται με περιορισμούς ή καθυστερήσεις ή ανωμαλίες που σχετίζονται με την ηλικία

- Δεν δείχνει ενδιαφέρον και δεν προσεγγίζει ένα παιχνίδι που τοποθετείται μπροστά του ακόμη και μετά από 6 μήνες.

- Κρατά και τα δύο χέρια μαζί μετά από 9 μήνες

-Δεν δείχνει με τον δείκτη 12 μηνών.

-Έλλειψη σκόπιμης χρήσης αντικειμένων και παιχνιδιών από 12 μήνες,

-Κανένα παιχνίδι αιτίας και αποτελέσματος 12 μηνών.

Προκαλώντας μια απόκριση για παρατήρηση

Οι λεπτές κινητικές και μη λεκτικές γνωστικές δεξιότητες αξιολογούνται καλύτερα χρησιμοποιώντας παιχνίδια κατάλληλα για την ηλικία. Τα αντικείμενα/παιχνίδια πρέπει να παρουσιάζονται στο παιδί ένα κάθε φορά ή σε κατάλληλους συνδυασμούς, αποφεύγοντας χαώδης καταστάσεις. Η προσέγγιση δομημένης/συντονισμένης παρουσίασης βοηθά στην πραγματοποίηση αποτελεσματικών/βοηθητικών παρατηρήσεων. Εάν το παιδί δεν δείχνει μεγάλο ενδιαφέρον, ίσως θα πρέπει να επιστρέψει σε αυτό το παιχνίδι/δραστηριότητα αργότερα. Το παιδί πρέπει να κάθεται αναπαυτικά, στηριζόμενο εάν χρειάζεται. Ο εξεταστής πρέπει να κεντρίζει το ενδιαφέρον και να διατηρεί τα κίνητρα του παιδιού χωρίς να δημιουργεί υπερβολικό ενθουσιασμό. Η εστίαση θα πρέπει να διατηρείται στο αντικείμενο/δραστηριότητα με τον κατάλληλο έπαινο και την ενθάρρυνση. Μια μικρή παύση μετά από κάθε βήμα βοηθά στη διεξαγωγή της διαδικασίας παρατήρησης.

Πρέπει να σημειώνεται ο τρόπος που γίνεται η δράση/συμπεριφορά/κίνηση και όχι απλώς καταγραφή της. Η ακόλουθη περιγραφή εξηγεί την προσέγγιση για τη διεξαγωγή αυτών των παρατηρήσεων. Η σειρά μπορεί να αλλάξει ανάλογα με την κατάσταση.

- Μικροί κύβοι (2,5 cm).
- Ξεκινήστε παρουσιάζοντας έναν κύβο και τοποθετώντας τον μπροστά στο παιδί σε μια επίπεδη επιφάνεια ή προσφέροντάς τον στην παλάμη σας (για να διευκολύνετε την παρατήρηση της λαβής). Εάν το παιδί δεν το πιάνει, τοποθετήστε το στο χέρι του. Προσέξτε τι κάνει το παιδί με τον κύβο, π.χ. τον κοιτάζει, τον βάζει στο στόμα του ή τον μετακινεί από χέρι σε χέρι.
- Εάν το παιδί πάρει έναν κύβο, προσφέρετε έναν άλλο (προσέξτε τον χειρισμό δύο κύβων) και μετά προσφέρετε έναν άλλο.
- Πάρτε δύο κύβους και χτυπήστε τους μαζί, ενθαρρύνοντας το παιδί να μιμηθεί.
- Τοποθετήστε ένα κουτί/κύπελλο μπροστά στο παιδί και ρίξτε έναν κύβο μέσα του, ενθαρρύνοντας το παιδί να κάνει το ίδιο με τον κύβο και να τον βγάλει.
- Ζητήστε τον κύβο πίσω απλώνοντας το χέρι σας μπροστά στο παιδί ή ενθαρρύνετε το παιδί να τοποθετήσει τον κύβο στο τραπέζι. Σημειώστε την απελευθέρωση του κύβου.
- Τοποθετήστε τον έναν κύβο πάνω στον άλλο μπροστά στο παιδί και ενθαρρύνετε το παιδί να κάνει το ίδιο, αν το παιδί τα καταφέρει δώστε του περισσότερους κύβους για να φτιάξει έναν πύργο.
- Χρησιμοποιήστε ένα κουδούνι ή μια κουδουνίστρα ή/και ένα ηχητικό παιχνίδι για να ενθαρρύνετε την προσέγγιση, το πιάσιμο και την εξερεύνηση.
- Χρησιμοποιήστε ένα παιχνίδι με κορδόνια για να δοκιμάσετε τη λαβή της λαβίδας. Βάλτε το παιχνίδι μακριά και το κορδόνι σε κοντινή απόσταση για να τα δείτε σε δράση για να πετύχετε τον απώτερο στόχο - τραβώντας το κορδόνι για να πάρετε το παιχνίδι.
- Χρησιμοποιήστε ένα παιχνίδι που αναπηδά ή κινείται (αιτία και αποτέλεσμα) - παρατηρήστε.

- Χρησιμοποιήστε απλά παιχνίδια, π.χ. αυτοκίνητο, βούρτσα μαλλιών, για να ελέγξετε τη λειτουργική χρήση.
- Χρησιμοποιήστε έναν απλό συνδυασμό παιχνιδιών, π.χ. φλιτζάνι, κουτάλι, κατσαρόλα για να παρατηρήσετε πώς το παιδί συνδέει αυτά τα παιχνίδια, τα χρησιμοποιεί λειτουργικά ανεξάρτητα ή τα προσφέρει στον εξεταστή/φροντιστή ή στην κούκλα.

Μετά τη βρεφική ηλικία, πολλά από αυτά που κάνουν τα παιδιά με τα χέρια και τα δάχτυλά τους (εξερευνούν, κατασκευάζουν, ζωγραφίζουν και γράφουν) αντικατοπτρίζουν/επιδεικνύουν την ανάπτυξη των λεπτών κινητικών και μη λεκτικών γνωστικών δεξιοτήτων - τη νοητική αναπαράσταση αντικειμένων, τη μνήμη εργασίας, την ευελιξία και την εστιασμένη προσοχή. Αυτές οι ικανότητες παρατηρούνται μέσα από δραστηριότητες όπως η καθημερινή χρήση αντικειμένων, το σχέδιο, το πέρασμα κλωστών, το κόψιμο με ψαλίδι και η χρήση αναπτυξιακών παιχνιδιών (εργαλείων) όπως παιχνίδια κατασκευής, παιχνίδια ταξινόμησης, κλπ.

- Η βελτίωση του συντονισμού μεταξύ των χεριών επιτρέπει στα παιδιά να αναλαμβάνουν δράση με το ένα χέρι και να χρησιμοποιούν το άλλο για υποστήριξη (π.χ. κράτημα). Για παράδειγμα, στους 18 μήνες, το παιδί κρατά το παιχνίδι με το ένα χέρι και το εξερευνά με το άλλο.
- Η βελτίωση των κινήσεων των χεριών και η λεπτή κίνηση των δακτύλων επιτρέπει στα παιδιά ηλικίας 2 ετών να τραβούν το χερούλι της πόρτας και να γυρίζουν το καπάκι του μπουκαλιού και μέχρι την ηλικία των 3 ετών, αν και ακόμα ασαφής, να κόβουν με ψαλίδι.
- ο βλετιωμένος συντονισμός των δακτύλων και των χεριών φαίνεται στο να γυρνάμε σελίδες ενός βιβλίου μία-μία (ηλικία 2 ετών), να περνάμε τέσσερις μεγάλες χάντρες σε κορδώνι, να κρατάμε ένα μολύβι με λαβή με τρία δάχτυλα (ηλικίας 3-3,5 ετών) και να κουμπώνουμε/ξεκουμπώνουμε μεγάλα κουμπιά και η κοπή/το κόψιμο σεευθεία γραμμή (στα 4 χρόνια).

Λεπτές κινητικές ικανότητες και αντίληψη: 1-5 χρόνια

Μίμηση και σχέδιο

Τα παιδιά παρουσιάζουν την κατανόηση των αντικειμένων και της διάταξης, της θέσης και των σχέσεων τους στο χώρο μιμούμενοι μια δράση που παρακολουθούν από άλλο άτομο, όπως συνεχίζοντας μοτίβα με μπλοκ, αντιγραφή μοντέλων με υλικά κατασκευής ή σχέδιο/ιχνηλασία, κλπ..

Όταν ένα παιδί αντιγράφει ένα μοντέλο που είναι εκτός του οπτικού του πεδίου, ή του εμφανίζεται και μετά από λίγα δευτερόλεπτα αφαιρείται από το οπτικό του πεδίο, τότε οι πρόσθετες ικανότητες της λειτουργικής μνήμης και της ανάκλησης, του σχεδιασμού και της νοητικής περιστροφής των αντικειμένων είναι αναγκαία (δείτε δομές κύβου και εικόνες αντιγραφής σχημάτων). Η μίμηση, όταν το μοντέλο ή η φόρμα επιδεικνύεται στο παιδί, επιτυγχάνεται νωρίτερα από την αντιγραφή ενός έτοιμου μοντέλου.

Συνδιασμός σχημάτων

Πίνακες σχημάτων: τα παιδιά προχωρούν από το να ταιριάζουν σχήματα που είναι πιο εύκολο να περιστραφούν (όπως ένας κύκλος) στο να ταιριάζουν πιο δύσκολα γεωμετρικά και ακανόνιστα σχήματα. Γίνονται καλύτεροι στην κατηγοριοποίηση και στην οπτική σάρωση προτού μπορέσουν να ταιριάζουν σχήματα. σταματούν να βάζουν τα σχήματα σε λάθος θέση μετά τον 30ο μήνα.

Αναγνώριση χρώματος

Η παρατήρηση της ικανότητας των παιδιών να ταξινομούν αντικείμενα ανά χρώμα γίνεται με τη χρήση αντικειμένων ή καρτών διαφορετικών χρωμάτων για την ονομασία και το ζευγάρισμα. Μέχρι την ηλικία των 30 μηνών, το 50% των παιδιών μπορεί να ταιριάζει αντικείμενα/κάρτες ανά χρώμα. Μέχρι την ηλικία των 42-48 μηνών θα πρέπει να είναι σε θέση να ονομάσουν σωστά τουλάχιστον τέσσερα χρώματα.

Ταξινόμηση αντικειμένων κατά μέγεθος

Μέχρι τους 30 μήνες, τα παιδιά δείχνουν καλή επίγνωση του μεγέθους των αντικειμένων μέσω κατάλληλων δραστηριοτήτων. Μπορούν να καταδείξουν ένα μεγάλο και μικρό αντικείμενο από την ηλικία των 3 ετών και ή μια μακριά ή μικρή γραμμή που χαράσσεται σε ένα φύλλο από την ηλικία των 42 μηνών (50% των παιδιών) έως την ηλικία των 54 μηνών (90% των παιδιών).

Σχέδιο

Οι ικανότητες σχεδίασης υποστηρίζονται από τις γνωστικές ικανότητες του προσανατολισμού δεξιά αριστερά, της οπτικής αντίληψης, της εργαζόμενης μνήμης και των λεπτών κινητικών δεξιοτήτων. Το αρχικό χτύπημα στο χαρτί, που εμφανίζεται αρχικά στους 12-15 μήνες, δείχνει το διερευνητικό ενδιαφέρον του παιδιού και την κατανόηση των σχέσεων.

Σκαρίφημα: Αρχικά, στους 15-18 μήνες, το σκαρίφημα εμφανίζεται σε μια ρυθμική κίνηση προς τα εμπρός-πίσω ή πλάγια. Στα 2 χρόνια, η κίνηση γίνεται πιο ομαλή και έχει κυκλική ή κυματιστή εμφάνιση. Σταδιακά το περιεχόμενο του σχεδίου εμπλουτίζεται και γίνεται πιο συνεκτικό. Αυτά τα σχέδια μπορεί να είναι οπτικά μη αναγνωρίσιμα, αλλά τα παιδιά συχνά τα ονομάζουν, επιδεικνύοντας και εξασκώντας την ικανότητά τους να παρουσιάζουν.

Σχεδιάζοντας μια ανθρώπινη φιγούρα : Υπάρχει μια αναπτυξιακή πρόοδος στο σχέδιο ενός ατόμου (βλ. Σχεδιάστε ένα ανθρώπινο πρόσωπο-εικονογράφηση) .

Αντιγραφή φιγούρων : οι φιγούρες προσχεδιασμού (δείτε τις εικόνες για την αντιγραφή σχημάτων) λαμβάνονται με την εντολή "ζωγραφίστε έτσι" - χωρίς να ονομάσετε τα σχήματα. Η ανωριμότητα στο σχέδιο του σχήματος σημειώνεται από την παρουσία ημιτελών άκρων ή γωνιών και τον λανθασμένο αριθμό γωνιών στο σχήμα.

Συστηματική έρευνα

Οι συνεντεύξεις με γονείς/φροντιστές ξεκινούν με ερωτήσεις κλειστού τύπου ή ερωτήσεις ναι/όχι για να ελαχιστοποιηθεί το άγχος:

- Ανησυχείτε για τον τρόπο που το παιδί σας χρησιμοποιεί τα χέρια του;
- Ανησυχείτε για τη ζωγραφική του παιδιού σας ή κάποια άλλα εποικοδομητικά παιχνίδια;
- Ανησυχείτε για τη μάθηση του παιδιού σας;

Ακολουθούν πιο εστιασμένες ερωτήσεις και παρατηρήσεις που σχετίζονται με την ηλικία:

- Έχετε παρατηρήσει ποιο χέρι προτιμά να χρησιμοποιεί το παιδί; Είναι το παιδί σας αριστερόχειρας ή δεξιόχειρας;
- Τι μπορεί να κάνει το παιδί σας με ένα στυλό και ένα χαρτί;

Παρατήρηση/εξέταση (ή συνέντευξη με τον γονέα/κηδεμόνα/φροντιστή)

Εξοπλισμός που απαιτείται για τη δοκιμή:

Ξύλινοι κύβοι (έξι του ίδιου χρώματος).
διαλογέας σχήματος δηλ. σανίδα με τρία σχήματα.
ένα σύνολο μεγάλων/μικρών παιχνιδιών (π.χ. κουτάλια, κύπελλα, κύβοι, φύλλο και μαρκαδόρος). παιδικό ψαλίδι, ένα βιβλίο, ένα κορδόνι παπουτσιών και μεγάλες χάντρες, ένα σύνολο ζευγαριών χρωματιστών καρτών και ζαριών (δείτε - εικόνες για να δοκιμάσετε λεκτικές και μη λεκτικές δεξιότητες)

- Πόσα κομμάτια παζλ μπορεί να διαχειρηστεί το παιδί σας;

Βιβλίο

Γυρίζοντας μερικές σελίδες ενός βιβλίου (18 μήνες)/(ανεξάρτητα στα 2 χρόνια)

Κρατώντας ένα μολύβι

Κυλινδρική λαβή

Ενδιάμεση
λαβή

Τροποποιημένο τρίποδο
λαβής

Δυναμικό τρίποδο
λαβή

Γραμμικό σχέδιο
ευθεία γραμμή

Σχεδιάζοντας μια μεγάλη

10 cm (4 -4 ½ χρόνια)

Χάντρες σε κοδόνι

Περνώντας 4 χάντρες από κορόνι (3 -3 ½ χρόνια)

Κοπή με ψαλίδι

Προσπαθεί να κόψει σωστά το χαρτί σε ευθεία γραμμή (4 χρόνια), μπορεί να μην καταφέρει να κόψει το χαρτί (3 χρόνια)

Γυρίζοντας το καπάκι για να ανοίξει το μπουκάλι/ για να βγάλει κάτι από το βάζο/μπουκάλι μήνες)

Ανοίγοντας ένα βάζο για να βγάλει ό,τι έχει μέσα (22-24

Προτίμηση / Πλευρίωση

Χρησιμοποιεί κυρίως ένα χέρι. χρησιμοποιεί το άλλο χέρι ως βοηθητικό (18-24 μηνών)

Χρησιμοποιώντας ζάρια/κύβους

Δημιουργεί έναν πύργο (κάθετο)

-2 κύβοι (13 μηνών)

-3 κύβοι (16 μηνών)

-5 κύβοι (2 χρόνια)

Τοποθετήστε τους κύβους οριζόντια

Κατασκευές/αντίγραφα: γέφυρα τριών κύβων (3 χρόνια), τρένο (3 ½ χρόνια), σκάλα έξι κύβων (4 ½ χρόνια)

Σχέδιο

Αφήνει σημάδι, σκαρίφημα – ευθεία / κυκλική γραμμή (13-18 μήνες) γραμμή αντιγραφής (2 χρόνια), σχήματα και άτομα – άνθρωπος (βλ. εικόνα)

Αντιστοίχιση σχημάτων

Ταιριάζει τρία σχήματα (κύκλος, τρίγωνο και τετράγωνο) σε έναν πίνακα σχημάτων (οπτικής αξιολόγησης) πριν την τοποθέτηση του σχήματος - στους 30 μήνες και έξι ή περισσότερα σχήματα στην ηλικία των 3 ετών.

Προκαλώντας αποκρίσεις κατά την παρατήρηση

- Η επίδειξη λεπτών κινητικών δεξιοτήτων γίνεται συχνά κατά τη διάρκεια άτυπων συνεδριών παιχνιδιού και κατά τη διάρκεια της παρατήρησης. Λαμβάνονται σημειώσεις για οποιαδήποτε δυσκολία συντονισμού, τρέμουλο ή οποιεσδήποτε άλλες μη τυπικές κινήσεις.
- Κατά την παρατήρηση μη λεκτικών γνωστικών ικανοτήτων, είναι απαραίτητη μια δομημένη παρουσίαση των δραστηριοτήτων. Παρουσιάζεται μια δραστηριότητα τη φορά, με αυξανόμενη δυσκολία της εργασίας / Μία εργασία τη φορά, μεταβαίνοντας από μια ευκολότερη σε μια πιο δύσκολη εργασία.

	13 μ.	16 μ.	2 ε.	3 ε.	3½ ε.	4 ε.	4½ ε.	5+ ε.
граджа со коцки								
шкрабање								
κοπήрање		—	○	+	∨	□	△	
цртање								

- στη δραστηριότητα σχεδίου κύβου, το παιδί ενθαρρύνεται πρώτα να αντιγράψει από ένα μοντέλο ή από ένα σχέδιο. Ο εξεταστής χρησιμοποιεί ένα φύλλο χαρτιού για να κρύψει το μοντέλο που κατασκευάζει ή/και χρησιμοποιώντας προσχεδιασμένα σχήματα.
- Όταν το παιδί δεν μπορεί να αντιγράψει ή να ακολουθήσει τις οδηγίες, ο εξεταστής του δείχνει πώς να το κάνει - και σημειώνει ότι χρειάζεται βοήθεια / βοήθεια κατά την εκτέλεση της εργασίας.
- Οι σανίδες σχημάτων ή τα παζλ με καλούπια παρουσιάζονται πρώτα με απλούστερα στρογγυλά / στρογγυλεμένα σχήματα και μετά περνάμε σε πιο σύνθετα σχήματα (συνδυασμοί δύο ή τριών σχημάτων). Αφού το παιδί λύσει σανίδα τριών σχημάτων, τον αναποδογυρίζει και του ζητείται να το ξανακάνει.
- Τα υλικά τοποθετούνται στη μέση μπροστά από το παιδί. Μερικές φορές η εναλλαγή της τοποθέτησης του μολυβιού ή του κύβου στη μία ή στην άλλη πλευρά του παιδιού βοηθάει στο να ευνοήσει τη χρήση ενός χεριού.
- Μετά την ολοκλήρωση της εργασίας, σημειώνεται η προσοχή του παιδιού στην εργασία, ο τρόπος που την προσεγγίζει και η ανταπόκρισή του σε πιο δύσκολες εργασίες.
- Κατά τη διάρκεια της δραστηριότητας, το επίκεντρο της εργασίας διατηρείται αφαιρώντας πιθανούς παράγοντες που αποσπών την προσοχή, κρατώντας την προφορική επικοινωνία στο ελάχιστο και ενθαρρύνοντας το παιδί με επαίνους. Το κίνητρο διατηρείται με την γρήγορη παρουσίαση της εργασίας και τη δημιουργία ενδιαφέροντος για κάθε νέα εργασία.

Αποκλίσεις από τα πρότυπα που είναι κατάλληλα για μια ορισμένη χρονολογική ηλικία

Η φτωχή/χαμηλή επίδοση σε πρακτικές, μη λεκτικές εργασίες μπορεί να σχετίζεται με αναπτυξιακή καθυστέρηση, αλλά μπορεί επίσης να οφείλεται σε ανεπαρκή κίνητρα, κακή όραση και/ή ακοή και σε ορισμένες περιπτώσεις, έλλειψη ενδιαφέροντος. Περαιτέρω αξιολόγηση ενδείκνυται για:

- Κακή λεπτή κινητικότητα, τρόμος ή ασυντόνιστες κινήσεις.
- Κακή τήρηση των οδηγιών, μειωμένη προσοχή στην ολοκλήρωση της εργασίας, υψηλό επίπεδο απόσπασης προσοχής (απόσπαση προσοχής) και γενικά / γενικά υψηλό επίπεδο κινητικής δραστηριότητας.
- Αδυναμία σύνδεσης ενός κύβου με τον άλλο ή διαχωρισμό των κύβων
- Δεν μπορεί να κρατήσει ένα κραγιόνι/μολύβι για να κάνει σημάδι/σημείο στο χαρτί μέχρι τους 18 μήνες, να γράψει μέχρι τα 2 χρόνια και να αντιγράψει έναν κύκλο μέχρι τα 4 χρόνια.
- Γενική ανάρμοστη συμπεριφορά.
- Αισθητή αδυναμία εκτέλεσης μιας συγκεκριμένης εργασίας ή μερική αδυναμία εκτέλεσης όλων των εργασιών.

Κατά τη βρεφική ηλικία αναπτύσσονται οι βάσεις του λόγου, της γλώσσας και της επικοινωνίας μέσω της αλληλεπίδρασης με τους ενήλικες γονείς/φροντιστές. Πριν ακόμη αναπτυχθεί η ομιλία, τα περισσότερα παιδιά είναι ιδιαίτερα επικοινωνιακά, ικανά να ξεκινήσουν, να διατηρήσουν και να ολοκληρώσουν την επικοινωνία. Όλες οι μη λεκτικές βασικές λειτουργίες επικοινωνίας, όπως η αναζήτηση προσοχής, ο χαιρετισμός, και η αναζήτηση πληροφοριών, είναι παρούσες στην τυπική ανάπτυξη των παιδιών. Μέχρι τους 12 μήνες, τα παιδιά έχουν τις βασικές κινητικές ικανότητες για την παραγωγή ομιλίας και είναι σε θέση να παράγουν μια σειρά από ήχους ομιλίας, αλλαγές στο ύψος και την ένταση και να τα χρησιμοποιούν για να συμμετέχουν στο φωνητικό παιχνίδι, μόνα ή με άλλους. Η ανάπτυξη της επικοινωνίας είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με την κοινωνική συμπεριφορά και το παιχνίδι.

Ομιλία, γλώσσα και επικοινωνία: γέννηση – 1 έτος

Τυπικά αναπτυξιακά σχήματα

Δεκτική ομιλία

- Στρέφει το βλέμμα στην πηγή μιας ήρεμης ανθρώπινης φωνής (1 μήνας).
- Κάνει κινήσεις πριν την ομιλία με τα χείλη και τη γλώσσα ως απάντηση στην ομιλία του γονέα (1 μήνας).
- Κατά την περίοδο που το βρέφος αρχίζει να δίνει μεγαλύτερη προσοχή σε αντικείμενα, μπορεί να φαίνεται ότι η αλληλεπίδραση μειώνεται (5 μήνες).
- Γυρίζει/αντιδρά σε γνώριμες φωνές, ακόμα και όταν ο ενήλικας δεν φαίνεται - εκτός οπτικού πεδίου (6 μήνες).
- Ανταποκρίνεται στο όνομα του (8 μήνες).
- Το παιδί καταλαβαίνει: "Όχι!" και «αντίο» (9 μήνες).
- Δείχνει ότι κατανοεί οικείες λέξεις για άτομα που γνωρίζει ή λέξεις που χρησιμοποιούνται σε οικογενειακές ρουτίνες, π.χ. "πάμε για ύπνο", "πού είναι ο μπαμπάς;" (12 μήνες).

Εκφραστικές δεξιότητες

- Κάνει ς ήχους όταν είναι ικανοποιημένος (1 μήνας).
- Φωνάζει όταν ενθουσιάζεται από συνομιλία ή παιχνίδι με γονέα/φροντιστή (2-3 μήνες).
- 'Τραγουδά', με 'λέξεις' με ένα ή δύο φωνήεντα, π.χ. «γκουό», «ντάδα» (6 μήνες).
- Μιμείται χαρούμενες φωνές και ενέργειες, π.χ. βήχας, πιπίλισμα/σούγκωμα χειλιών (9 μήνες).
- Μελωδική 'φλυαρία' σε μορφή φράσης (συνεχόμενες φωνοποιήσεις) (10 μήνες).
- Λίγες λέξεις με νόημα/ πραγματικές λέξεις, προς γνωστά άτομα (12 μηνών).

Λειτουργίες επικοινωνίας

- Δείχνει ξεκάθαρα τι του/της αρέσει και τι όχι, τι δέχεται ή τι απορρίπτει (6 μήνες)
- Προσκαλεί ενήλικες και άλλα παιδιά να επικοινωνήσουν μέσω φωνητικής αλληλεπίδρασης, κουνήματος χειρών, κλπ. (8 μηνών).
- Δείχνει αυτό που θέλει (10 μήνες).

Οι συνεντεύξεις με γονείς/φροντιστές ξεκινούν με ανοιχτές ή κλειστές ερωτήσεις ναι/όχι για να ελαχιστοποιηθεί το άγχος:

- Έχετε κάποιες ανησυχίες σχετικά με τον τρόπο επικοινωνίας του παιδιού σας;
- Έχετε κάποια ανησυχία σχετικά με την ποιότητα των ήχων που κάνει το παιδί σας;
- Ανησυχείτε για το πώς αντιδρά το παιδί όταν του/της μιλάτε;

Ερωτήσεις και παρατηρήσεις σχετικά με την ηλικία:

- Πώς τραβάτε την προσοχή του μωρού σας;
- Πόσο εύκολα κατευθύνετε την προσοχή του μωρού στο περιβάλλον του, π.χ. δείχνοντας έναν σκύλο;
- Ποιες λέξεις είστε σίγουροι ότι το παιδί σας καταλαβαίνει; Πώς το ξέρετε αυτό;
- Κοιτάζει το παιδί σας μέλη της οικογένειας ή αντικείμενα όταν τα ονομάζετε;
- Ποιες οδηγίες ακολουθεί το μωρό σας;
- Τι ήχους έχετε ακούσει να κάνει το μωρό σας;
- Έχει το μωρό σας αναγνωρίσιμες λέξεις / λέξεις με νόημα; Τον αναγνώρισαν και τον κατάλαβαν άνθρωποι εκτός της οικογένειάς σας;
- Ποια γλώσσα ομιλείται στο σπίτι σας; Πιστεύετε ότι το μωρό σας αντιδρά διαφορετικά όταν του μιλάνε σε διαφορετικές γλώσσες;

Παρατήρηση / Εξέταση

Προσοχή όταν του μιλάτε Μιλήστε στο μωρό με ευχάριστο τόνο, σε απόσταση περίπου 60 cm

Προσδοκίες / Υποθέσεις «θα σε πιάσω» με ευχάριστη έκφραση προσώπου

Το βάβισμα εμφανίζεται σε ηλικία 5-6 μηνών με μεμονωμένα φωνήεντα και σύμφωνα και στη συνέχεια ως συνδυασμός διαφορετικών ήχων, φωνών και τονισμού. Σε ηλικία 7 μηνών, η φλυαρία γίνεται τόνος.

Απαραίτητα προσόντα για εξέταση:
κτυπήματα/κουδούνια σετ πλήκτρων, παζλ, τηλέφωνο, καροτσάκια/τρένα push, κούκλα/αρκούδα μωρού, μικρό κύπελλο και κουτάλι, μουσικό κουτί, κασκόλ, ξύλινα τουβλάκια, μπαλόνια.

Απόκριση στο όνομα Καλέστε τον με το όνομά του ενώ το παιδί είναι απασχολημένο με ένα παιχνίδι

Ανταπόκριση στον τόνο της φωνής Όταν το μωρό πιάνει ένα παιχνίδι, σταματήστε το με ένα πειστικό «όχι!», αλλά αμέσως μετά τον περιορισμό, δείξτε την ανάλογη αντίδραση δίνοντας άδεια ή παρηγορώντας το.

Κοινή προσοχή Μετατοπίζει την προσοχή μεταξύ του ομιλητή και των παιχνιδιών για να επικεντρωθεί στο άτομο με το οποίο επικοινωνεί.

Ακολουθώντας απλές οδηγίες επιγραφής

"Δώσε μου τα κλειδιά (ή κάτι που κρατάει το μωρό)" με ένα τεντωμένο χέρι για να πιάσω το αντικείμενο .

Πείτε στο μωρό να «χτυπήσει παλαμάκια» όταν χτυπάτε, με μια έκφραση αναμονής στο πρόσωπό σας .

Απάντηση στο όνομα Φώναξε το όνομά του όταν το παιδί κοιτάζει προς άλλη κατεύθυνση, αλλά όχι όταν είναι πλήρως απορροφημένο στο παιχνίδι.

Ακολουθεί την κατεύθυνση Φωνάζετε τον με το όνομά του, μετά πείτε «κοίτα» και δείξτε ένα αντικείμενο που βρίσκεται σε μικρή απόσταση από το παιδί.

Αιτήματα Τοποθετήστε ένα ελκυστικό παιχνίδι μακριά του. Παρατηρήστε ποιες στρατηγικές θα χρησιμοποιήσει το παιδί (π.χ. να πιάσει το παιχνίδι, να δείξει το παιχνίδι, να κοιτάξει το παιχνίδι και τον ενήλικα) .

Χειρονομίες Ως αντίδραση στον αποχωρισμό, το παιδί κουνάει και φωνάζει «αντίο» όταν βγαίνετε από το δωμάτιο;

Η αξιολόγηση των βρεφών πραγματοποιείται μέσω της παρατήρησης της οικογενειακής αλληλεπίδρασης. Ο εξεταστής καθοδηγεί το παιδί κατά τη διαδικασία αξιολόγησης:

Παρέχετε παιχνίδια κατάλληλα για την ηλικία και ζητήστε από τον γονέα να δείξει ότι παίζει με το παιδί. Παρατηρήστε την εστίαση της προσοχής και την ανταπόκριση σε αντίδραση στην ομιλία του γονέα

Το βρέφος κάθεται στην αγκαλιά του γονέα, στραμμένο προς τον εξεταστή, αλλά μπορεί να έχει πρόσβαση στο παιχνίδι στο τραπέζι. Αυτή είναι μια κατάλληλη θέση για να παρατηρήσετε την ανταπόκριση του παιδιού και την ικανότητα να ακολουθεί οδηγίες με σημάδια

Ενθαρρύνετε το παιδί να κάνει μια επιλογή ή ρωτήστε ξανά ξεκινώντας και διακόπτοντας τις δραστηριότητες.

Παρατηρήστε με ποιον τρόπο απευθύνεται το παιδί στον γονέα - δείχνει απόλαυση στις δραστηριότητες ή απλώς ελέγχει την αντίδραση του γονέα

Εάν το παιδί δεν ανταποκρίνεται στις προσπάθειες του εξεταστή, ο γονέας μπορεί να παρέχει τις δραστηριότητες ακολουθώντας τις οδηγίες του εξεταστή

Ως βασική δεξιότητα ζωής, η ανάπτυξη του λόγου και της επικοινωνίας έχει αντίκτυπο στον γραμματισμό, τις επιδόσεις, καθώς και τη γενική ευημερία του παιδιού και την ένταξή του στην κοινωνία. Η γλώσσα είναι βασικό στοιχείο για την έναρξη και τη διατήρηση κοινωνικών σχέσεων, για την ανάπτυξη της σκέψης και την πρόσβαση στην επίσημη μάθηση.

Ο λόγος, η γλώσσα και η επικοινωνία περιλαμβάνουν: τη γλωσσική κατανόηση, την ικανότητα των παιδιών να εκφράζονται μέσω γραμματικά ορθού και καθαρού λόγου, καθώς και τη χρήση μη λεκτικής επικοινωνίας. Η λειτουργία επικοινωνίας, η οποία αρχικά είναι μη λεκτική, γίνεται εκφραστική μέσω του προφορικού λόγου.

Κατανόηση της γλώσσας

-
- Κατανοεί ονόματα οικείων προσώπων ή αντικειμένων, εξασκεί γνωστές ρουτίνες που χρησιμοποιούνται σε καθημερινές δραστηριότητες, π.χ. "Πού είναι το ποτήρι σου;" (12 μήνες)

-
- Ακολουθεί και εκτελεί απλές λεκτικές εντολές σε σημασιολογικό πλαίσιο, π.χ. "έλα εδώ", "δώσε μου", "πάρε" (12-15 μήνες)

-
- Μπορεί να δείξει μέρη του σώματος (μύτη, μάτια, στόμα, χέρι, πόδι, στομάχι) (12 – 18 μηνών)

-
- Επιλέγει αντικείμενα με όνομα όταν είναι διαθέσιμες και άλλες επιλογές, π.χ. "Πού είναι το κουτάλι;" (18 μήνες)

Ακολουθεί οδηγίες σε δύο μέρη π.χ. «πάρε το φλιτζάνι σου και βάλτο στο τραπέζι» (18-24 μηνών)

-
- Αντιστοιχεί/αναγνωρίζει τα παιχνίδια ανάλογα με τη λειτουργία τους, για παράδειγμα, "Από τι πίνουμε;" (24-30 μήνες)
 - Κατανοεί προτάσεις που περιέχουν τρεις λέξεις κλειδιά (π.χ. «βάλτε το φλιτζάνι και το πιάτο στο σκαμνί» σε ηλικία 3 ετών, τέσσερις σε ηλικία 4 ετών και πέντε λέξεις κλειδιά σε ηλικία 5 ετών.

-
- Κατανοεί το χρόνο και τις διαδοχικές έννοιες του χρόνου, π.χ. «πρώτα», «μετά», «τελευταίο» στα 5 χρόνια.

Ομιλία, γλώσσα και επικοινωνία: 1-5 χρόνια

Μεταξύ των ηλικιών 1 και 5 ετών, υπάρχει βελτίωση στον τρόπο με τον οποίο τα παιδιά επικοινωνούν μέσω μιας σειράς λειτουργιών, όπως:

1. Καθοδήγηση της συμπεριφοράς των άλλων
2. Απαιτήσεις
3. Επιβεβαιώσεις και αρνήσεις.
4. Σχολιάζοντας
5. Αλληλεπίδραση με άλλους και συμμετοχή άλλων σε αμοιβαία αλληλεπίδραση, συμπεριλαμβανομένων χαιρετισμών, χαιρετισμών, χρήσης ονομάτων, πολιτιστικής (ευγενικής) γλώσσας.
6. Εκφράζει συναισθήματα
7. Μοιράζεται πληροφορίες
8. Χρησιμοποιώντας τη γλώσσα για παιχνίδι και χιούμορ.

Εκφραστικές δεξιότητες

-
- Λίγες λέξεις υψηλής συχνότητας χρήσης, συμπεριλαμβανομένης της αργκό, στους 12 μήνες (λέξεις που χρησιμοποιούνται στην οικογένεια).
-
- Γρήγορα αυξανόμενο λεξιλόγιο, απλές λέξεις μπορούν να χρησιμοποιηθούν για διάφορους λόγους π.χ. ρωτώντας, σχολιάζοντας, απαντώντας (15-18 μήνες). Μιμητικές λέξεις . _
-
- Συνδυασμός δύο λέξεων, π.χ. «να κοιμηθούμε», «μαμά νερό» (18-24 μηνών) .
-
- Χρησιμοποιεί το «όχι» σε μια φράση, π.χ. " Όχι σκυλί!" (24 μήνες) .
-
- Ανακαλεί και επανεξετάζει προηγούμενα γεγονότα (24 μήνες) .
-
- Φράσεις τριών λέξεων, π.χ. "χτυπήστε τη μεγάλη μπάλα" (30-36 μηνών) .
-
- Χρησιμοποιεί προσωπικές αντωνυμίες "εγώ", "εγώ", "εσείς" (24-36 μηνών), ακολουθούμενα από "αυτός/αυτή", "αυτοί" (36-40 μηνών) .
-
- Χρησιμοποιεί βασική γραμματική (30-34 μηνών), αναπτύσσοντας γραμματική ενηλίκων, με περιστασιακές παραχωρήσεις, έως και 60 μήνες .
-
- Ο μεγαλύτερος αριθμός ήχων/φωνημάτων που αρθρώνει είναι με σωστή προφορά στην ηλικία των 5 ετών

Γύρω στην ηλικία των 18 μηνών, πολλά παιδιά βιώνουν μια «λεξιλογική έκρηξη» στην οποία μαθαίνουν νέες λέξεις –κυρίως τα ονόματα αντικειμένων– με πολύ ταχύτερο ρυθμό από πριν.

Λειτουργική χρήση της γλώσσας

Κάνει μια ερώτηση:

« Τι ζώο είναι αυτό; » (24 μήνες) ;

« Πού...; » (30-36 μηνών) ;

« Γιατί;» (36-42 μήνες) .

Μπορεί να πει το όνομά του (30 μηνών).

Το φύλο του/της (36 μήνες).

Η ηλικία του/της (48 μήνες).

Τα γενέθλια και η διεύθυνσή του/της (60 μήνες) .

Χρησιμοποιεί περιγραφικές έννοιες: μεγάλο/μικρό, υγρό/στεγνό, πάνω/κάτω, ζεστό/κρύο κ.λπ. (από 30-36 μηνών) .

Κατανοεί λέξεις σε σχέση με την θέση: μέσα/εξω, κάτω/πάνω/πίσω/δίπλα κλπ.. (24-36 μήνες) .

Μετράει με αποστήθιση δεν υπάρχει έννοια αριθμών πέραν του 1 ή του 2 (36 μήνες) .

- Μετράει αντικείμενα 1-5 (40-54 μήνες) .
-

Αναγνωρίζει χρώματα (36 μηνών), ονομάζει χρώματα (43-48 μήνες) .

Κατανοεί και χρησιμοποιεί λέξεις που αντιπροσωπεύουν κατηγορίες, π.χ. παιχνίδια, τρόφιμα (42-48 μηνών) .

Απολαμβάνει τα αστεία και τα λεκτικά παιχνίδια, συμπεριλαμβανομένης της επίγνωσης των αγενών, άσεμνων λέξεων (48-60 μηνών)

- Συνδέει ιδέες γλωσσικά – αρχικά χρησιμοποιώντας «και» και «μετά» (36-42 μήνες), πριν χρησιμοποιήσει το «επειδή » (42-48 μηνών) .
- Χρησιμοποιεί μια συγκριτική διαβάθμιση για να κάνει μια σύγκριση, π.χ. μεγαλύτερο, βαρύτερο, δυνατότερο (54 -60 μηνών) .
- Χρησιμοποιεί αφηρημένες γλωσσικές έννοιες για χρονικές ακολουθίες, π.χ. «όταν....., τότε.....», «αν..... τότε..... » μετά το 5ο έτος .

Διερεύνηση λόγου και ομιλίας

Η συζήτηση με τους γονείς ξεκινά με ερωτήσεις ανοιχτού τύπου (όχι με απαντήσεις ναι/όχι, αλλά δίνοντας τους την ευκαιρία να μιλήσουν περισσότερο) προκειμένου να παρουσιαστούν και συζητηθούν τυχόν ανησυχίες:

- Δυσκολεύεστε να κατανοήσετε την ομιλία του παιδιού σας;
- Έχετε ανησυχίες ή αμφιβολίες για το πώς αναπτύσσεται η ομιλία του παιδιού σας;
- Έχετε κάποια ανησυχία για το πώς το παιδί σας συνδέει προτάσεις μεταξύ τους;

Ακολουθούν πιο εστιασμένες ερωτήσεις σχετικά με την ηλικία :

- Το παιδί σας δείχνει την εικόνα του βιβλίου όταν την ονομάζετε;
- Το παιδί σας ονομάζει εικόνες σε ένα βιβλίο;
- Δώστε παραδείγματα λέξεων που χρησιμοποιεί το παιδί σας κάθε μέρα;
- Δώστε παραδείγματα φράσεων που χρησιμοποιεί συχνά το παιδί;
- Το περιβάλλον δυσκολεύεται να κατανοήσει την ομιλία του παιδιού σας;
- Μπορείτε να κάνετε μια συζήτηση με το παιδί σας;
- Μπορεί το παιδί σας να απαντήσει στην ερώτηση «πού είναι...»;
- Τι ερωτήσεις κάνει το παιδί σας;
- Μπορεί το παιδί σας να παρακολουθήσει ιστορίες;
- Συμμετέχει το παιδί σας στην αφήγηση ιστοριών που του είναι ήδη γνωστές;
- Πώς σας λέει το παιδί σας γεγονότα του παρελθόντος;
- Μπορεί το παιδί σας να απαντήσει στις ερωτήσεις «γιατί...»;
- Τι γλώσσα/-ες μιλάτε στο σπίτι; Πιστεύετε ότι το παιδί σας έχει παρόμοιες δεξιότητες στις γλώσσες που μιλάτε στο σπίτι;

Αφού το παιδί περάσει το στάδιο του σχηματισμού μιας πρότασης 2 λέξεων, αρχίζουν να κυριαρχούν ερωτήσεις, άρνηση και σύνθετες προτάσεις.

Εξοπλισμός που απαιτείται για τη δοκιμή:

κούκλα/αρκούδα, κύπελλο, μπάλα, κουταλάκι του γλυκού, κάλτσα, κύβοι (διαφορετικά χρώματα – δύο κόκκινο, μπλε, πράσινο, κίτρινο, πορτοκαλί), μεγάλοι και μικροί κύβοι, κουτιά (μεγάλα και μικρά), πλαστικά ζώα, π.χ. αγελάδα, άλογο, ελέφαντας, λιοντάρι, εικονογραφημένα βιβλία, με απλή αφήγηση (βλ. Εικόνες για την υποστήριξη δοκιμών αξιολόγησης μη λεκτικών και λεκτικών δεξιοτήτων)

Παρατήρηση/Εξέταση

Εμφάνιση μελών του σώματος

Χρησιμοποιήστε μια αρκούδα στο παιχνίδι - "η αρκούδα έρχεται να σας γαργαλήσει τη μύτη" - "που είναι η μύτη σας;" ή ζητήστε από το παιδί να "τσιμπήσει τη μύτη της αρκούδας;" κ.λπ. ή χρησιμοποιήστε μια εικόνα ενός σκύλου (δείτε Εικόνες για υποστήριξη μη λεκτικών και λεκτικών δοκιμών δεξιοτήτων).

Επιλογή/ονομασία αντικειμένων

Τοποθετήστε τέσσερα αντικείμενα (από την ίδια ομάδα / κατηγορία), π.χ. φλιτζάνι, κουτάλι, μπάλα, κάλτσα...

« δείξε / κοίτα / δώσε μου / πάρε » (18 μήνες) .

Περιμένετε για οπτική επαφή πριν κάνετε την ερώτηση και αποφύγετε να κοιτάξετε το αντικείμενο με το όνομα .

« Λοιπόν, τι είναι αυτό; »

Ανίχνευση/χρήση κοινών λέξεων στην πράξη

Με μια αρκούδα: « Πώς πηδά/κοιμάται/πίνει η αρκούδα »

« Τι κάνει η αρκούδα; »

Με φωτογραφίες (από 24 μηνών):

« Ποιος πίνει/κοιμάται, κλπ; »

« Τι κάνει το κορίτσι; »

Επιλογή θεμάτων ανάλογα με τη λειτουργία

Τοποθετήστε τέσσερα αντικείμενα/εικόνες π.χ. φλιτζάνι, κουταλάκι, μπάλα, κάλτσα

« Ποιο από αυτά μπορούμε να χτυπήσουμε / να κουβαλήσουμε / να πιούμε; »

« Τι θα κάνεις με την κάλτσα; »

Ακολουθώντας οδηγίες με έννοιες

Χρησιμοποιώντας μια ποικιλία από έγχρωμους κύβους και κουτιά

Χώρος:

« Βάλτε τον κύβο μέσα/να/κάτω/πίσω από το κουτί » (σε/σε -24-30 μήνες, κάτω/πίσω από 30-36 μήνες) .

Χρώματα:

«Πού είναι ο κόκκινος/κίτρινος/μπλε/πράσινος κύβος;» (36-40 μηνών) .

“ Ονομάζει τέσσερα χρώματα ” (42 μήνες) .

Η δυνατότητα αντιστοίχισης δύο αντικειμένων ίδιου χρώματος (ταξινόμηση) εμφανίζεται πριν από την αναγνώριση/ονομασία χρώματος (30 μήνες) .

Μέγεθος:

« Βάλτε τους κύβους στο μεγάλο/μικρό κουτί » (30-36 μήνες) .

“ Δείξε μου τη μακριά/κοντή γραμμή που δημιουργήθηκε με τα ζάρια ” (42 μήνες) .

“ Ποιος κύβος είναι βαρύτερος (όχι μεγαλύτερος) ; ” (48 μήνες) .

Για να διατηρήσετε το ενδιαφέρον του παιδιού, μπορεί να χρειαστεί να δώσετε οδηγίες χρησιμοποιώντας ένα παιχνίδι ή να εκτελέσει τις οδηγίες χειραγωγώντας το παιχνίδι.

Παρακολούθηση εκτεταμένων και σύνθετων προτάσεων

Χρησιμοποιεί ένα σετ παιχνιδιών, π.χ. ζώα ή μικρά πιάτα

« Η αγελάδα και το άλογο θέλουν να φάνε » - τρεις λέξεις κλειδιά (3 χρόνια) .

« Η αρκούδα και το κουνέλι θέλουν να φάνε και να κοιμηθούν » - τέσσερις λέξεις κλειδιά (4-5 χρόνια)

« Τι έγινε με την αρκούδα; " .

*Θα πρέπει να υπάρχει εναλλακτική για κάθε υπογραμμισμένη λέξη.

Χρήση γλώσσας για μια απλή αφήγηση

Χρησιμοποιήστε ένα απλό βιβλίο παραμυθιών (με λίγες λέξεις) ή ένα σετ μικρών παιχνιδιών – ξεκινήστε λέγοντας μια απλή ιστορία και μετά ζητήστε από το παιδί να συνεχίσει «τώρα πες μου τι έγινε μετά» – σημειώστε το μέγεθος της πρότασης και χρησιμοποιήστε το εννοιολογικό λεξιλόγιο.

Περιγραφή γεγονότων του παρελθόντος Ζητήστε από το παιδί να σας πει για ένα πρόσφατο γεγονός (Σαββατοκύριακο, πάρτι, κ.λπ.). - παρατηρήστε τη δομή της πρότασης, την ικανότητα δημιουργίας μιας συνεκτικής περιγραφής και την ικανότητα προσαρμογής στον ακροατή, δηλαδή τις γνώσεις του για το θέμα .

Δίνοντας μια εξήγηση Κάντε ερωτήσεις στο παιδί σχετικά με τη λειτουργία ενός απλού αντικειμένου: για παράδειγμα, « Σε τι χρησιμεύει το κουτάλι; " , " Γιατί φοράμε παπούτσια; " .

Απαντώντας σε υποθετικές ερωτήσεις

Ρωτήστε: "Τι κάνετε όταν διψάτε/πείνατε;" και τα λοιπά.

Προκαλώντας απαντήσεις κατά την παρατήρηση

Το ημι-δομημένο παιχνίδι είναι χρήσιμο για τη συλλογή πληροφοριών σχετικά με την ομιλία, τη γλώσσα και την επικοινωνία ενός παιδιού, μαζί με πληροφορίες σχετικά με την κοινωνική αλληλεπίδραση και τις δεξιότητες παιχνιδιού (βλ.: Κοινωνική συμπεριφορά και παιχνίδι 1-5 ετών: Προκαλώντας αποκρίσεις). Μια τέτοια συνεδρία συνήθως ξεκινά με «ελεύθερο παιχνίδι» με κατάλληλα αναπτυξιακά παιχνίδια, π.χ. παιχνίδια αιτιώδους και εποικοδομητικού χαρακτήρα και/ή σετ κούκλας/οικογενειακές/ ή/και φιγούρες δράσης. Στη συνέχεια, ο εξεταστής καθοδηγεί το παιδί μέσα από το ακόλουθο σύνολο δραστηριοτήτων:

- Διαδραστικές δραστηριότητες για παρατήρηση παιχνιδιών όπου υπάρχει σειρά κινήσεων και ευφάνταστων παιχνιδιών.
- Παρουσιάζοντας το παιχνίδι προσποίησης και το παιχνίδι ρόλων για να δοκιμάσουν τη δημιουργικότητα των παιδιών και τη χρήση της γλώσσας για διαπραγμάτευση.
- Το ελεύθερο παιχνίδι μπορεί να αποτελέσει εφελκυστικό για ελεύθερη επικοινωνία (αυθόρμητη ροή συνομιλίας και μετάβαση από θέμα σε θέμα) σε σχέση με την εμπειρία των παιδιών π.χ. «Με ποιο παιχνίδι θέλεις να παίξεις στο σπίτι;», «Με ποιον θέλεις να παίξεις;» και τα λοιπά.
- Οι δραστηριότητες του πίνακα για την αξιολόγηση του επιπέδου κατανόησης της γλώσσας πρέπει να γίνονται μόνο όταν το παιδί αισθάνεται άνετα στο κοινό ελεύθερο παιχνίδι.
- Εάν το παιδί δεν έχει διάθεση να συμμετάσχει στις δραστηριότητες, μπορεί να τις πραγματοποιήσει και ο γονέας, υπό την καθοδήγηση του εξεταστή.

Αποκλίσεις από τα πρότυπα χρονολογικής ηλικίας

- Δεν ανταποκρίνεται σε γνωστές παιδικές ρίμες, δεν ακολουθεί ή ακολουθεί απλές εντολές και δεν αναγνωρίζει ακόμη λέξεις μέχρι τους 18 μήνες.
- Δεν συνδέει δύο λέξεις μέχρι τους 24 μήνες.
- Δεν χρησιμοποιεί φράσεις τριών λέξεων μέχρι τους 36 μήνες.
- Η ομιλία είναι σημαντικά ακατανόητη σε άγνωστους (σε σχέση με το παιδί) ακροατές έως και 36 μηνών.
- Η γλώσσα αποτελείται κυρίως από φράσεις που μαθαίνονται/αοστιθίζονται από προγράμματα που παρακολουθεί το παιδί σε συσκευές πολυμέσων, με λιγότερο αυθόρμητο λόγο, σε οποιαδήποτε ηλικία.
- Δεν μπορεί να κατανοήσει/χρησιμοποιήσει την έννοια του περιγραφικού λεξιλογίου (μέγεθος, θέση, ποσότητα) έως τους 42 μήνες.
- Δεν μπορεί να εξιστορήσει ένα περιστατικό του παρελθόντος μέχρι να γίνει 4 ετών.
- Δεν μπορεί να απαντήσει σε ερωτήσεις "πού"/"ποιος", έως 4 χρόνια.
- Τραυλισμός ή επανάληψη τμημάτων λέξεων μέχρι την ηλικία των 4 ετών (οι σύντομες περίοδοι δυσαρμονίας είναι τυπικές γύρω στα 3).
- Δεν μπορεί να πραγματοποιήσει μια συνεκτική συνομιλία ή να δώσει εύλογα λογικές απαντήσεις σε ερωτήσεις στα 5 χρόνια.
- Η απώλεια γλωσσικών δεξιοτήτων σε οποιαδήποτε ηλικία πρέπει να είναι ο λόγος για επείγουσα και άμεση εξέταση σε κέντρα παρακολούθησης της πρώιμης παιδικής ανάπτυξης (παιδιάτροι, κέντρα πρώιμης παρέμβασης, κέντρα παρακολούθησης παιδικής ανάπτυξης).

Η ανάπτυξη σε αυτούς τους τομείς υποστηρίζεται μέσω των κοινωνικών αλληλεπιδράσεων με τους γονείς/φροντιστές και με τη διεύρυνση του κοινωνικού περιβάλλοντος του παιδιού βελτιώνονται και αυτές οι δεξιότητες. Η έννοια του « παιχνιδιού » έχει διαφορετικές σημασίες για διαφορετικούς πολιτισμούς, επομένως απαιτείται κάποια προσοχή κατά τις παρατηρήσεις και τις συνομιλίες με τους γονείς.

Τυπικά πρότυπα ανάπτυξης

- Ανάπτυξη κοινωνικής αμοιβαιότητας (απόκριση και αναμονή απάντησης).
- Κατεύθυνση της προσοχής στη μητέρα/άτομα (αμέσως μετά τη γέννηση).
- Κοινωνικό χαμόγελο (6-8 εβδομάδες).
- Διαδραστική μίμηση χαμόγελου, έκφρασης προσώπου και ήχων (6 – 8 μηνών).
- Ανταποκρίνεται/αντιδρά σε κοινωνικά παιχνίδια όπως "πάει ο λαγός να πιεί νερό" «η μικρή αράχνη»και "κου κου τσα" και δείχνει προληπτική ανταπόκριση (6 μήνες).
- Ανάπτυξη κοινής αμοιβαίας προσοχής (ένα βασικό βήμα για την ανάπτυξη δεξιοτήτων γλώσσας/ομιλίας και επικοινωνίας).
- Ακολουθεί το δάχτυλο του άλλου όταν εμφανίζεται/υποδεικνύεται να κοιτάξει ένα αντικείμενο (8 μήνες).
- Χρησιμοποιεί το δάχτυλο και το μάτι για να τραβήξει την προσοχή των άλλων για να μοιραστεί το ενδιαφέρον (9-12 μήνες).
- Όταν συναντά ένα άγνωστο άτομο - αντιδρά αποσύροντας ή κλαίγοντας (7-8 μήνες).
- Κοινωνική αλληλεπίδραση – αξιολογεί την αντίδραση του φροντιστή σε μια νέα κατάσταση (12 μήνες).
- Εξερευνά παιχνίδια και αντικείμενα: τα κοιτάζει προσεκτικά, τα αγγίζει, τα βάζει στο στόμα και τα χτυπά (5-6 μηνών).
- Παίζει με τα παιχνίδια δράσης αντίδρασης και καταλαβαίνει με την τόνωση της αιτίας και του αποτελέσματος - για παράδειγμα, αν αγγίξετε το λαγουδάκι θα πηδήξει, αν πατήσετε ένα κουμπί θα ακουστεί ήχος (8-9 μήνες).
- Χρησιμοποιεί παιχνίδια και αντικείμενα με λειτουργικό τρόπο , π.χ. «μιλώντας» στο τηλέφωνο και βάζει το καπέλο στο κεφάλι του (12 μηνών) και σε άλλους π.χ. στην κούκλα, στη μητέρα (15 μηνών) .

Κοινωνική συμπεριφορά και παιχνίδι:

Γέννηση μέχρι 1 έτος.

Η ανάπτυξη του παιχνιδιού και της κοινωνικής συμπεριφοράς σε ένα παιδί βρίσκεται σε άμεση, άρρηκτη σχέση με τη γλώσσα, την ομιλία και την επικοινωνία και τις γνωστικές δεξιότητες.

Η έλλειψη κοινωνικής ανταπόκρισης και δεξιοτήτων παιχνιδιού μπορεί επίσης να είναι συνέπεια της μειωμένης όρασης ή ακοής.

Διερεύνηση

Η συνέντευξη με τους γονείς/κηδεμόνες ξεκινά με ανοιχτές ερωτήσεις:

- Ανησυχείτε για τον τρόπο που το μωρό σας αντιδρά σε εσάς ή σε άλλους;
- Ανησυχείτε για τον τρόπο που το μωρό σας παίζει με τα παιχνίδια;

Ακολουθούν περισσότερες ερωτήσεις που αφορούν την ηλικία:

- Πώς αντιδρά το μωρό σας όταν χαμογελάτε;
- Συμμετέχει και πώς το μωρό σας σε παιδικά κοινωνικά παιχνίδια όπως «κου κου τσα» «πάει ο λαγός να πιει νερό» κλπ.;
- Πώς τραβάει την προσοχή σας το μωρό σας όταν θέλει να σας δείξει κάτι;
- Πώς αντιδρά το μωρό σας σε ένα άγνωστο άτομο;
- Για ποια παιχνίδια δείχνει το παιδί σας περισσότερο ενδιαφέρον;

Παρατήρηση / εξέταση

Κοινωνικό Χαμόγελο

Ανταποκρίνεται με ένα χαμόγελο ή φωνητικά

Κοινωνική ανταπόκριση

Ανταποκρίνεται με ήχους έκφρασης και αλληλεπίδρασης

Κοινωνική Προσδοκία αντίδρασης.

Δείχνει περιέργια και αναμονή σε παιχνίδια δράσης

Παρακολούθηση στόχου / Κατάδειξη**

Λέει "δείτε (όνομα αντικειμένου)" και δείχνει σε ένα αντικείμενο που βρίσκεται σε μέση απόστασης

Δείχνει

- Για να ρωτήσει Για να μοιραστεί ένα ενδιαφέρον

Κατευθύνει την προσοχή των άλλων

Αξιολογεί την αντίδραση των γονέων σε μια νέα άγνωστη κατάσταση

Απαντώντας στο όνομα *

Γυρίζει να κοιτάξει

Ακολουθεί απλές εντολές

Ανταποκρίνεται αντίστοιχα σε "έλα" και "όχι"

Λειτουργική χρήση παιχνιδιών

Χρησιμοποιεί αντικείμενα σύμφωνα με τη χρήση τους, π.χ., αυτοκίνητο-παιχνίδι μετακινεί το παιχνίδι, χρησιμοποιεί τηλέφωνο, χτένα, κουτάλι ή φλιτζάνι στον εαυτό του, σε άλλο άτομο ή ένα παιχνίδι

Αποκλίσεις από τα κατάλληλα πρότυπα χρονολογικής ηλικίας

- Δεν ανταποκρίνεται και δεν αλληλεπιδρά ή δεν χαμογελά στον γονέα μέχρι τις 8 εβδομάδες.
- Απουσία ευχαρίστησης από τη συμμετοχή σε διασκεδαστικές δραστηριότητες έως και 5 μήνες
- Έλλειψη παρατήρησης χεριών ή παιχνιδιών έως 5 μήνες
- Απουσία ή μειωμένο ενδιαφέρον για παιχνίδια
- Έλλειψη ενδιαφέροντος για κοινωνικό παιχνίδι στους 9 μήνες.
- Υπερβολική τοποθέτηση αντικειμένων στο στόμα που συνεχίζεται και μετά την ηλικία των 12 μηνών
- Δεν χρησιμοποιεί κατάδειξη ή άλλη χειρονομία έως τους 12 μήνες
- Δεν υποδεικνύει κάτι που τον ενδιαφέρει μέχρι τους 18 μήνες.

Διερεύνηση

- Η διερεύνηση με συζήτηση με γονέα/φροντιστή ξεκινά με ερωτήσεις ανοιχτού τύπου για να προκαλέσει συζήτηση σε σχέση με πιθανές ανησυχίες:
- Έχετε ανησυχίες για τον τρόπο που το παιδί σας ανταποκρίνεται/αντιδρά σε εσάς και σε άλλα άτομα;
- Έχετε ανησυχίες για τον τρόπο που το παιδί σας παίζει με τα παιχνίδια;
- Δυσκολεύεστε να κάνετε οπτική επαφή με το παιδί σας;

Αυτές οι ερωτήσεις ακολουθούνται από πιο εστιασμένες στην ηλικία ερωτήσεις:

- Φέρνει το παιδί σας στο σπίτι κάποια ενδιαφέροντα αντικείμενα, όπως ένα σχέδιο ενός παιχνιδιού, για να σας δείξει;
- Πώς είναι το παιδί σας στο σπίτι;
- Πώς αλληλεπιδρά το παιδί σας με άλλα παιδιά;
- Συμμετέχει το παιδί σας σε παιχνίδια προσποίησης, όπως να ταΐζει την κούκλα ή το αρκουδάκι ή να βάζει ένα παιχνίδι στο φορητό και να προσποιείται ότι το οδηγεί;
- Έχετε δει το παιδί σας να φτιάχνει ιστορίες με παιχνίδια/φιγούρες δράσης;

Ένα τυπικό πρότυπο συμπεριφοράς: ανάπτυξη αυτοεικόνας

- Οι δραστηριότητες γίνονται πιο σκόπιμες και σκόπιμες μέχρι την ηλικία των 12 μηνών.
- Αναπτύσσει την αίσθηση της αυτοαναγνώρισης στον καθρέφτη (20 μήνες) και στις εικόνες (24 μήνες).
- Έκφραση συνειδητών συναισθημάτων όπως ντροπή και αμηχανία (18-24 μηνών).
- Έκφραση συναισθημάτων με λέξεις (από 2 ετών και άνω).
- Μαθαίνοντας πώς να εκφράζεις σωστά συναισθήματα σε διαφορετικές καταστάσεις (από 3 ετών και άνω).
- Κατανόηση των προθέσεων των άλλων μέχρι την ηλικία των 10-12 μηνών.
- Να μοιράζεται το ενδιαφέρον και τις προθέσεις του με άλλους μέσω κοινής (αμοιβαίας) προσοχής από τους 12 μήνες και μετά.
- Η κατανόηση ότι οι επιθυμίες των άλλων μπορεί να διαφέρουν από τις δικές του και η ανάπτυξη της ικανότητας να συνδέει τις επιθυμίες με θετικά ή αρνητικά συναισθήματα, π.χ. η εκπλήρωση επιθυμιών οδηγεί σε θετικά συναισθήματα (από 24 μήνες και μετά).
- Κατανοεί ότι οι άλλοι μπορεί να πιστεύουν ή να αντιδρούν σε αυτό που πιστεύουν ότι είναι αληθινό και ότι αυτές οι πεποιθήσεις μπορεί να είναι διαφορετικές για διαφορετικούς ανθρώπους (2 ½ έως 3 χρόνια).
- Κατανοεί ότι οι πεποιθήσεις των άλλων μπορεί να μην είναι σωστές – κατανοώντας τις ψευδείς πεποιθήσεις (4 χρόνια).
- Ανταποκρίνεται στην έκφραση δυσφορίας του άλλου προσφέροντας λύση από 2 ½ χρόνια και μετά.
- Αρχίζει να μοιράζεται με την ομάδα συνομηλίκων από 3 χρόνια και μετά.
- Διαπραγματεύεται με άλλους προκειμένου να διατηρήσει τις κοινωνικές αλληλεπιδράσεις για 4-5 χρόνια.
- Παίζει με πρόθεση, σκοπό και τουλάχιστον κάποιο σύντομο σενάριο, από 12 μήνες και μετά.
- Χρήση οικείων αντικειμένων για κάποιο λειτουργικό σκοπό, πρώτα μόνος του (12 μήνες) και στη συνέχεια με γονείς/φροντιστές από 14-18 μηνών.
- Πρώιμο παιχνίδι προσποίησης: εκτέλεση γνωστών ρουτινών από 18 μηνών έως 2 ετών.

- Παιχνίδι ρόλων και εμφάνιση σύντομων ακολουθιών φανταστικού/δημιουργικού παιχνιδιού με συμβολική χρήση αντικειμένου (π.χ. ένα κουτί είναι ένα αυτοκίνητο) από 2 ½ έως 3 χρόνια.
- Δημιουργία φανταστικών σεναρίων χρησιμοποιώντας μικρά παιχνίδια ή συμβολική χρήση αντικειμένων, 4 ετών και άνω.
- Τηρώντας τους κανόνες για ομαδικά παιχνίδια σε συνεργασία με άλλα παιδιά, από 5 ετών και μετά.

Παρατήρηση / αξιολόγηση

Απαιτούμενος εξοπλισμός για τη δοκιμή:

Τηλέφωνο, βούρτσα μαλλιών, μινιατούρες κούκλες, φιγούρες ζώων, φιγούρες δράσης, έπιπλα κουκλόσπιτου, σετ τσαγιού, παιχνίδια αιτιώδους συνάφειας, παιχνίδια για κατασκευές, μπλοκ, σχοινιά, μικροαντικείμενα ρούχα, άσχετα μικρά παιχνίδια.

Κοινωνικό χαμόγελο	Ως αποτέλεσμα του χαμόγελου ή της φωνής του γονέα
Κοινωνική Προσδοκία	Επιθυμητή συμμετοχή σε παιχνίδια κυνηγιού και στροφής (εσύ τότε εγώ)
Δείχνοντας το δάχτυλο	Για να ρωτήσετε ή να μοιραστείτε ένα ενδιαφέρον
Κοινωνική Παραπομπή	Έλεγχος του γονέα για να αποκτήσει επιβεβαίωση
Κατάδειξη	Κερδίζει την προσοχή του γονέα/φροντιστή προκειμένου να του δείξει κάτι
Κοινωνικές Αλληλεπιδράσεις	Δείχνει ενδιαφέρον για άλλα παιδιά. Ξεκινά τις αλληλεπιδράσεις τραβώντας την προσοχή και ανταποκρίνεται οι υπολοίποι. Συνδυάζει οπτική επαφή και εκφράσεις προσώπου, χειρονομίες και λέξεις/φωνές για επικοινωνία
Ομαδικές δραστηριότητες	Εμπλέκεται σε ορισμένες ομαδικές/κοινές δραστηριότητες με άλλους

Προσποίηση	Προσποιείται ότι τα αντικείμενα είναι κάτι άλλο στο παιχνίδι ή προσφέρει φανταστικό φαγητό/ποτό
Παίχνιδι	Παίζει διαδραστικά παιχνίδια σειράς (εσύ μετά εγώ)

Προκαλώντας απαντήσεις κατά την παρατήρηση

Μια συνεδρία ημιδομημένου παιχνιδιού είναι χρήσιμη για τη συλλογή πληροφοριών σχετικά με τις κοινωνικές αλληλεπιδράσεις και τις ικανότητες παιχνιδιού του παιδιού καθώς και την ομιλία, τη γλώσσα και την επικοινωνία. Μια τέτοια συνεδρία συνήθως ξεκινά με « ελεύθερο παιχνίδι » με παιχνίδια κατάλληλα για την ανάπτυξη, όπως

παιχνίδια αιτίας και αποτελέσματος, παιχνίδια κατασκευής, κούκλες, σερ τσαγιού και/ή φιγούρες δράσης. Στη συνέχεια, ο εξεταστής καθοδηγεί το παιδί μέσα από το ακόλουθο σύνολο δραστηριοτήτων:

- Διαδραστικές δραστηριότητες παιχνιδιού για την παρατήρηση της σειράς και του φανταστικού παιχνιδιού.
- Ενθάρρυνση του παιδιού να κάνει επιλογές ή να ζητήσει περισσότερα αντικείμενα, ξεκινώντας και σταματώντας δραστηριότητες, όπως φυσώντας μπαλόνια ή φουσαλίδες.
- Προετοιμασία δραστηριοτήτων προσποίησης ή παιχνιδιού ρόλων για την αξιολόγηση της δημιουργικότητας του παιδιού.
- Αξιολόγηση διαλόγου κατά τη διάρκεια του παιχνιδιού

Εάν το παιδί αρνηθεί να ασχοληθεί και να αλληλεπιδράσει με τον εξεταστή, πολλές δραστηριότητες μπορούν να πραγματοποιηθούν με τον γονέα/φροντιστή, υπό την καθοδήγηση του εξεταστή.

Κατάλληλα πρότυπα χρονολογικής ηλικίας

- Δεν δείχνει ούτε χρησιμοποιεί άλλες χειρονομίες έως τους 12 μήνες.
- Δεν έχει κοινή προσοχή και δεν δείχνει παιχνίδια ή άλλα αντικείμενα σε ενήλικα κάτω των 18 μηνών.
- Απουσία απλού παιχνιδιού προσποίησης (π.χ. ταΐζοντας μια κούκλα) στους 24 μήνες.
- Συνεχές επαναλαμβανόμενο παιχνίδι με συγκεκριμένα αντικείμενα (π.χ. τακτοποίηση αντικειμένων).
- Μοναχικό (ατομικό) παιχνίδι με έλλειψη κοινωνικού ενδιαφέροντος για τους άλλους.
- Ειδική προσέγγιση σε άλλα παιδιά ή ενήλικες.
- Ελάχιστη αναγνώριση και ανταπόκριση (επιθυμία ανταπόκρισης) στην έκφραση χαράς ή λύπης άλλων ανθρώπων.
- Περιορισμένο εύρος φανταστικού παιχνιδιού, ιδιαίτερα έλλειψη κοινωνικής φαντασίας (δεν εμπλέκεται με άλλους σε κοινό παιχνίδι φαντασίας).
- Επαναλαμβανόμενη και συνεχής αναπαραγωγή σκηνών που έχει παρακολουθήσει σε ΜΜΕ.
- Περίεργες σχέσεις με ενήλικες (ακατάλληλη φιλική/ή αδαής σχέση).

Η ικανότητα διατήρησης της προσοχής σε συγκεκριμένες εργασίες και γεγονότα είναι υψίστης σημασίας για τη μάθηση. Οι δυσκολίες στη διατήρηση της προσοχής στις δραστηριότητες είναι μια κοινή αιτία ανεπαρκούς κοινωνικής και εκπαιδευτικής συμμετοχής, αλλά μερικές φορές οι μαθησιακές δυσκολίες μπορεί επίσης να είναι αιτία ανεπαρκούς προσοχής. Το να ρωτάς τους γονείς/φροντιστές και τους δασκάλους και να εξετάζεις την προσοχή και τη συμπεριφορά βοηθούν στην κατανόηση της επίδοσης του παιδιού και στον καθορισμό των επόμενων βημάτων.

Τυπικά αναπτυξιακά ορόσημα προσοχής

Γέννηση μέχρι 18 μήνες

- Τα μωρά διατηρούν την προσοχή εξερευνώντας παιχνίδια έως και 5 μηνών
- Από 9-12 μήνες δείχνουν στοχευμένες δραστηριότητες και διορθώνουν λάθη που κάνουν κατά την αναζήτηση κρυμμένων αντικειμένων

18 μήνες έως τρία χρόνια

- Επιλεκτική προσοχή ικανή να αναλάβει προγραμματισμένες διαδοχικές δραστηριότητες με αυξανόμενη πολυπλοκότητα
- Μια εκ νέου βελτίωση στην αναστολή της παρορμητικότητάς τους
- Κατά την κοινωνική αλληλεπίδραση συμπεριφέρεται με τέτοιο τρόπο ώστε τραβά την προσοχή ενήλικα/ άλλου ατόμου όταν χρειάζεται βοήθεια και να αλλάζει την κατεύθυνση της προσοχής σε άλλη δραστηριότητα.

3-4 χρόνια

- Η προσοχή γίνεται πιο ευέλικτη – εύκολη ανακατεύθυνση μεταξύ διαφορετικών εργασιών (Επιλεκτική προσοχή)
- ικανό να αγνοήσει άσχετα ερεθίσματα και προσοχή μπορεί να διατηρηθεί (από 36 μήνες)

4-5 χρόνια

- Τα παιδιά αγνοούν πλέον σκόπιμα τα ερεθίσματα που δεν σχετίζονται με την δραστηριότητα που κάνουν, ελέγχοντας έτσι την εστίαση της προσοχής
- Ικανά για ταξινόμηση αντικειμένων (ή καρτών) σε δύο κατηγορίες π.χ. χρώμα και σχήμα

Αξιολόγηση

3-4 χρόνια

- Η προσοχή γίνεται πιο ευέλικτη – εύκολη ανακατεύθυνση μεταξύ διαφορετικών εργασιών
- Βοικομέδιο ικανό να αγνοήσει άσχετα ερεθίσματα και προσοχή μπορεί να διατηρηθεί (από 36 μήνες)

Προσοχή, ανταπόκριση και επίπεδο δραστηριότητας

Η παρορμητικότητα και τα

υψηλά επίπεδα

δραστηριότητας σε

συνδυασμό με την κακή

προσοχή μπορεί να

υποδηλώνουν την παρουσία

διαταραχής ελλειμματικής

προσοχής και

υπερκινητικότητας.

Είναι σημαντικό να σημειωθεί η έναρξη και η διάρκεια της περιόδου όπου παρουσιάζονται οι ανησυχίες σχετικά με τη προσοχή του παιδιού, επειδή τα προβλήματα συχνά προκύπτουν ως αποτέλεσμα μιας αλλαγής στις κοινωνικές ή φυσικές συνθήκες, όπως η μετακίνηση, ή οι αλλαγές στην υγεία ή τις κοινωνικές αλλαγές στη δυναμική της οικογένειας. Αν και οι ανησυχίες σε σχέση με τη συμπεριφορά αναφέρονται συχνά από τη βρεφική ηλικία και μετά, οι ανησυχίες που αφορούν την προσοχή συνήθως ξεκινούν μετά την ηλικία των 4 ετών. Οι πληροφορίες από πολλαπλές πηγές σε διαφορετικά περιβάλλοντα είναι χρήσιμες για τον προσδιορισμό του είδους του προβλήματος και των επιπτώσεών του στην καθημερινότητα και ποιότητα ζωής..

Η διερεύνηση μέσω γονέα/φροντιστή ξεκινά με ερωτήσεις ανοιχτού τύπου για να προκαλέσει την έκφραση πιθανών ανησυχιών:

- Έχετε ανησυχίες σχετικά με την υπακοή του παιδιού σας;
- Ανησυχείτε για τα επίπεδα δραστηριότητας του παιδιού σας;
- Μπορεί το παιδί σας να ησυχάσει όταν του λένε ότι μιλά πολύ δυνατά;
- Πιστεύετε ότι το επίπεδο δραστηριότητας του παιδιού σας επηρεάζει τη μάθηση, την οικογενειακή ζωή ή τις αλληλεπιδράσεις με τους συνομηλίκους;

Ακολουθούν περισσότερες ερωτήσεις που αφορούν την ηλικία:

- Πόσο καιρό μπορεί το παιδί σας να επικεντρωθεί σε δραστηριότητες όπως τα οικογενειακά γεύματα, η παρακολούθηση τηλεόρασης, η ακρόαση ιστοριών;
- Μπορεί το παιδί σας να ολοκληρώσει απλές εργασίες χωρίς να αποσπάται η προσοχή του;
- Το παιδί σας διακόπτει συχνά τους άλλους και δεν τους επιτρέπει να πουν αυτό που θέλουν;
- Μπορεί το παιδί σας να περιμένει υπομονετικά τη σειρά του;
- Είναι το παιδί σας συχνά νευρικό, κουλουριάζει συχνά τα δάχτυλά του;
- Μπορεί το παιδί σας να εργαστεί σε ομάδα;

Παρατηρήσεις/διερεύνηση

- Οι παρατηρήσεις γίνονται στο πλαίσιο των δραστηριοτήτων που περιγράφονται στις προηγούμενες ενότητες.
- Οι άμεσες παρατηρήσεις της συμπεριφοράς, της παρορμητικότητας, του επιπέδου δραστηριότητας και της λειτουργικότητας του παιδιού είναι χρήσιμες γιατί παρέχουν ειδικές πληροφορίες στον παρατηρητή, οι οποίες μπορεί να μην είναι διαθέσιμες για ορισμένα παιδιά που δεν πηγαίνουν ακόμη στο νηπιαγωγείο.
- Οι παρατηρήσεις της προσοχής, καθώς και οι παρατηρήσεις της έκφρασης των συναισθημάτων και της συμπεριφοράς θα πρέπει να εκτελούνται σε μια σειρά διαφορετικών δραστηριοτήτων και να εκτελούνται για μεγαλύτερο χρονικό διάστημα, προτού μπορέσει να γίνει οποιαδήποτε έγκυρη ερμηνεία.
- Οι παρατηρήσεις σε μια σειρά από δομημένες εργασίες (λεκτικές και μη) και μη δομημένες δραστηριότητες, όπως το ελεύθερο παιχνίδι ή το σχέδιο, παρέχουν πληροφορίες σχετικά με μια πιθανή δυσκολία σε μια συγκεκριμένη αναπτυξιακή περιοχή (π.χ. κακή κατανόηση της γλώσσας) που περιλαμβάνει (ή αποτελεί τη βάση) της δυσκολίας με προσοχή.
- Οι κλινικές παρατηρήσεις συχνά επηρεάζονται από το άγχος του παιδιού και το επίπεδο κινήτρων μπορεί να μην αντιστοιχεί στην πραγματική συμπεριφορά του παιδιού.

Προσοχή και οι συσχετισμοί της

Ακρόαση Προσοχή

Παρατηρούμενες συμπεριφορές

Δυνατότητα εστίασης στις εντολές μέχρι το τέλος τους

Ακούγοντας εντολές χωρίς να χάνεται η εστίαση στην εργασία του

Διατήρηση της προσοχής

Η ικανότητα να κρατάτε ένα παιδί εμπλεκόμενο σε πλήρεις, στοχευμένες και προγραμματισμένες δραστηριότητες

Αποσπαση προσοχής

Η ικανότητα αποφυγής περισπασμών όπως άλλα ασήμαντα αντικείμενα ή δραστηριότητες κατά την εκτέλεση μιας προγραμματισμένης εργασίας (περιορισμένη, ή μη διάσπαση προσοχής)

Μετατόπιση προσοχής

Οποιαδήποτε μετατόπιση προσοχής σε σχέση με τη διάρκεια ή σε σχέση με μια αλλαγή στη δραστηριότητα

Παρορμητικότητα

Γρήγορα σχόλια, διακόπτοντας τους άλλους, πιάνοντας τα χέρια, μετακινώντας γρήγορα από το ένα θέμα στο άλλο

Επιπεδο Δραστηριότητας

Αυξημένη κινητική δραστηριότητα – τρέξιμο, σκαρφάλωμα ή άλμα παρόλο που ζητείται από το παιδί να διατηρήσει την προσοχή του στην εργασία

Ανυπόμονη συμπεριφορά

Περιττές και άσχετες κινήσεις χεριών/ποδιών/ποδιών (χτύπημα, τράνταγμα, τράνταγμα), λίκνισμα καρέκλας, ξαπλωμένος στην καρέκλα, ενεργώντας σαν 'γελοιοποιός'

Ελλειμματική προσοχή – κλινική αξιολόγηση και διαχείριση

- Οι ανησυχίες για την προσοχή ενός παιδιού γίνονται σημαντικές όταν αρχίζει να επηρεάζει τη λειτουργία του στην οικογένεια, την ομάδα συνομηλίκων και το σχολείο.
- Αυτή η υπερκινητική συμπεριφορά με ελλειμματική προσοχή είναι πιθανή εάν υπάρχουν επίμονες δυσκολίες σε ορισμένα χαρακτηριστικά ή συσχετίσεις προσοχής (που περιγράφονται παραπάνω), σε διαφορετικά περιβάλλοντα, όπως περιγράφεται από γονείς, δασκάλους και άλλους επαγγελματίες/φροντιστές.
- Διάφορες ιατρικές παθήσεις σχετίζονται με προβλήματα προσοχής σε παιδιά προσχολικής ηλικίας, όπως η επιληψία, ο υποθυρεοειδισμός, το χαμηλό βάρος γέννησης, η βαρηκοΐα και η προγεννητική έκθεση σε τερατογόνα (σύνδρομο εμβρυϊκού αλκοόλ).
- Οι δυσκολίες συμπεριφοράς, οι γλωσσικές δυσκολίες, οι δυσκολίες κοινωνικής επικοινωνίας και οι δυσκολίες συντονισμού είναι συχνές σε παιδιά με ελλειμματική προσοχή.
- Για ένα παιδί που παρουσιάζονται σημαντικές ανησυχίες για την προσοχή του, χρειάζεται περαιτέρω αξιολόγηση από παιδίατρο/παιδοψυχίατρο, σχολική ψυχολόγο και συχνά χρειάζεται τη βοήθεια δασκάλου ειδικού δασκάλου, εργοθεραπευτή και ψυχολόγου.
- Θα πρέπει να προσφέρεται βοήθεια στους γονείς για τη διαχείριση της συμπεριφοράς του παιδιού τους και την ανάπτυξη των δεξιοτήτων προσοχής τους.

Η προσοχή είναι μια διαδικασία κατά την οποία επιλέγονται πληροφορίες που θα υποβληθούν σε επεξεργασία αργότερα. Η εξοικείωση (ως βασική μορφή μάθησης) δείχνει ότι η προσοχή είναι επιλεκτική - ένα ερέθισμα που κάποτε έχει προσελκύσει την προσοχή δεν μπορεί να προσελκύσει ξανά την ίδια προσοχή.

Τυπικά αναπτυξιακά πρότυπα συναισθημάτων και συμπεριφοράς

- Από τη γέννηση έως τους 12 μήνες, οι γονείς βοηθούν τα παιδιά να αντιμετωπίσουν τα συναισθήματά τους καταπραΰνοντάς τα ή αποσπώντας την προσοχή τους.
- Από τους 12 μήνες και μετά, τα παιδιά αρχίζουν να αναγνωρίζουν (κοινωνική αναφορά) και να σέβονται τα αιτήματα των ενηλίκων. Μερικές φορές, οι γονείς, αγνοώντας τις συναισθηματικές εκρήξεις των παιδιών, μεταφέρουν ένα μήνυμα ότι μια συγκεκριμένη συναισθηματική αντίδραση δεν τραβά την προσοχή τους.
- Μέχρι τους 24 μήνες, τα παιδιά αποκτούν κάποιο αυτοέλεγχο ως προς τη δική τους συμπεριφορά, καθυστερώντας μια συγκεκριμένη ενέργεια εάν υπάρχει αίτημα για αυτήν (από γονέα/φροντιστή τις περισσότερες φορές).
- Καθώς η γλωσσική κατανόηση των παιδιών βελτιώνεται, οι γονείς τα βοηθούν να διαχειριστούν τα συναισθήματά τους παρέχοντας επιβεβαίωση (π.χ. ξέρω ότι είσαι λυπημένος αλλά θα είσαι εντάξει), εναλλακτικό νόημα σε ένα συναισθηματικό ερέθισμα (π.χ.: δεν ήθελα να σε πληγώσω αναστατωμένος) ή άλλες εναλλακτικές (για παράδειγμα: γιατί να μην φτιάξεις μια κάρτα και να δείξεις ότι λυπάσαι).
- Από τα 3 χρόνια και μετά, τα παιδιά δείχνουν την ικανότητα να τροποποιούν τη συμπεριφορά τους με βάση τους κανόνες μίας κατάστασης (ενεργητικό παιχνίδι στην παιδική χαρά/κάθονται και προσοχή στην τάξη). Τώρα αναζητούν βοήθεια σε αγχωτικές καταστάσεις.
- Σταδιακά, σε 4-5 χρόνια, ο έλεγχος στην έκφραση των συναισθημάτων αλλάζει και πηγαίνει από την αναζήτηση εξωτερικής βοήθειας στην εσωτερικευμένη αυτορρύθμιση που βασίζεται στην κατανόηση και τη λογική. Αρχίζουν επίσης να κρύβουν ή να ρυθμίζουν τα συναισθήματά τους με έναν κοινωνικά αποδεκτό τρόπο.

Διερεύνηση

Είναι πολύ σημαντικό να σημειωθεί η έναρξη και η διάρκεια των ανησυχιών για συναισθηματικές δυσκολίες, καθώς μπορεί να προκύψουν παροδικά προβλήματα ως αποτέλεσμα αλλαγών στις κοινωνικές ή φυσικές συνθήκες, όπως αλλαγή κατοικίας ή υγείας ή άλλες αλλαγές στη δυναμική της οικογένειας. Οι ανησυχίες σχετικά με τη συμπεριφορά ξεκινούν συνήθως από το δεύτερο έτος και μετά. Πληροφορίες σχετικά με τη συμπεριφορά σε διαφορετικά περιβάλλοντα, για παράδειγμα σχολείο ή ομάδα παιχνιδιού, κοινωνικές πληροφορίες όπως η δυναμική της οικογένειας και πώς αντιδρούν διαφορετικά μέλη της οικογένειας στο πρόβλημα είναι χρήσιμες για τον προσδιορισμό του τύπου του προβλήματος και της λειτουργικής του πτυχής.

Η έρευνα γονέα/φροντιστή ξεκινά με ερωτήσεις ανοιχτού τύπου για να προκαλέσει συζήτηση για ορισμένες ανησυχίες:

- Ανησυχείτε για τη συμπεριφορά του παιδιού σας; Εάν ναι, πού είναι το πρόβλημα συμπεριφοράς, πόσο καιρό συμβαίνει και τι προκαλεί τη συμπεριφορά και πώς το αντιμετωπίζετε;
- Εάν το παιδί σας είναι επιθετικό, δηλ. συχνά τσακώνεται με άλλα παιδιά, πληγώνει άλλους ή φέρεται κακόβουλα προς τους άλλους;
- Ανησυχείτε ότι το παιδί σας είναι δυστυχισμένο, λυπημένο ή κλαίει; Αν ναι, πόσο καιρό;
- Το παιδί σας φαίνεται συχνά ανήσυχο; Εάν ναι, σε ποιες περιπτώσεις;
- Ανησυχείτε ότι το παιδί σας είναι ντροπαλό; Εάν ναι, σε ποιες περιπτώσεις;
- Το παιδί σας έχει κάνει ποτέ κακό στον εαυτό του επίτηδες;

Παρατήρηση (ή εξέταση σε συνεργασία με γονέα/φροντιστή)

Τα παιδιά εκφράζουν συχνές αλλαγές στο συναίσθημα, τη διάθεση, το άγχος και τον φόβο με την έκφραση του προσώπου, τις χειρονομίες, τη φωνή και τις λέξεις τους, για παράδειγμα όταν ενθουσιάζονται που παίζουν με ένα παιχνίδι και αναστατώνονται όταν δεν έχουν κάτι που θέλουν, κρύβονται πίσω από τους γονείς τους πριν αρχίσουν σταδιακά να συμμετέχουν σε δραστηριότητες. Η ερμηνεία ενός συναισθήματος είναι συχνά μια υποκειμενική απόφαση. Η παρατηρούμενη συμπεριφορά πρέπει πρώτα να σημειωθεί πριν από την περιγραφή της ερμηνείας του γονέα και του παρατηρητή. Οποιοσδήποτε αλλαγές στη συμπεριφορά σημειώνονται από μια αλλαγή στη δραστηριότητα, την κατάσταση ή οποιαδήποτε αλληλεπίδραση μεταξύ γονέα και παιδιού.

Συναισθήματα και συμπεριφορά

Οι δυσκολίες στη ρύθμιση των συναισθημάτων και της συμπεριφοράς είναι συχνές και επηρεάζουν την καθημερινή λειτουργία των παιδιών. Σε ορισμένα παιδιά, αυτές οι δυσκολίες μπορεί να υποδηλώνουν την παρουσία αναπτυξιακής διαταραχής. Μια δομημένη εξέταση και παρατήρηση μπορεί να βοηθήσει να αποφασιστεί εάν απαιτείται παραπομπή για περαιτέρω αξιολόγηση και διαχείριση της πάθησης.

- Τι πιστεύετε ότι προκάλεσε τη συμπεριφορά;
- Πώς αντέδρασε ο γονέας/φροντιστής;
- Πόσο κράτησε η συμπεριφορά;
- Τι βοήθησε στη διαχείρισή του ;
- Πώς η συμπεριφορά επηρέασε την ολοκλήρωση των εργασιών του παιδιού;

Παρατήρηση της ρύθμισης των συναισθημάτων του παιδιού

Η συναισθηματική έκφραση και συμπεριφορά παρατηρούνται με την εξέταση οποιουδήποτε αναπτυξιακού τομέα. Ωστόσο, αυτές οι παρατηρήσεις γίνονται καλύτερα στο σπίτι, στο νηπιαγωγείο, στο σχολείο ή στο παιδότοπο. Η εγκυρότητα και η χρησιμότητα των παρατηρήσεων ενισχύονται με επαναλαμβανόμενες παρατηρήσεις που τηρούν τις ακόλουθες αρχές:

- Παρατηρώντας τόσο τη συμπεριφορά όσο και το πλαίσιο. Το πλαίσιο είναι συχνά η πιο σημαντική επιρροή στη συμπεριφορά ενός παιδιού.
- Αποφυγή προηγούμενων προσδοκιών σχετικά με κάποια συμπεριφορά του παιδιού γιατί μπορεί να επηρεάσει το πώς συμπεριφερόμαστε στο παιδί.
- Κάνοντας αντικειμενικές παρατηρήσεις και αποφυγή συμπερασμάτων και υποθέσεων, για παράδειγμα: «το παιδί πήρε το παιχνίδι από τον αδερφό» αντί «το παιδί συμπεριφερόταν εγωιστικά» ή «το παιδί έκλαιγε» αντί «το παιδί ήταν λυπημένο», ή "το παιδί έτρεχε γύρω από το δωμάτιο τις περισσότερες φορές" αντί "το παιδί ήταν υπερκινητικό". Οι ερμηνείες των παρατηρούμενων συμπεριφορών μπορεί να απαιτούν σύνθεση πληροφοριών από πολλούς πληροφοριοδότες σε διαφορετικές περιστάσεις.
- Οι εργασίες που προσφέρονται στο παιδί όταν η συμπεριφορά του γίνεται αρνητική πρέπει να είναι αναπτυξιακά κατάλληλες
- Κακή συναισθηματική ρύθμιση.
- Η πιο κοινή αιτία κακής συναισθηματικής ρύθμισης είναι η αλληλεπίδραση μεταξύ παραγόντων που σχετίζονται με το παιδί και περιβαλλοντικών στρες που προκύπτουν ως αποτέλεσμα λανθασμένων χειρισμών ή οικογενειακής δυσλειτουργίας, κακών κοινωνικοοικονομικών συνθηκών και απαιτήσεων που προκύπτουν από την κατάσταση ή την δραστηριότητα.
- Το μεγαλύτερο μέρος της συμπεριφοράς μπορεί να αλλάξει - βοηθώντας το παιδί και τους γονείς καθώς και με τη συζήτηση και εισήγηση για τρόπους μείωσης του άγχους. Συχνά απαιτείται μια διεπιστημονική προσέγγιση που περιλαμβάνει επαγγελματίες υγείας πρωτοβάθμιας περίθαλψης, εκπαιδευτικούς και υπηρεσίες παιδιών και οικογένειας προκειμένου να αντιμετωπιστούν σημαντικές ανησυχίες.
- Τα παιδιά με αναπτυξιακές διαταραχές μπορεί να έχουν δυσκολία να δημιουργήσουν εναλλακτική συμπεριφορά ως αποτέλεσμα των προειδοποιήσεων και των ορίων που θέτουν οι κηδεμόνες. Αυτά τα παιδιά μπορεί να χρειαστούν συγκεκριμένες τεχνικές παρέμβασης, για παράδειγμα τη χρήση οπτικών υποστηρικτικών για παιδιά με ΔΑΦ.
- Μια αλλαγή στη συμπεριφορά του παιδιού με μια αλλαγή στις απαιτήσεις μιας συγκεκριμένης εργασίας ή μια αλλαγή στο είδος της δραστηριότητας, για παράδειγμα μετάβαση από λεκτικές σε μη λεκτικές αλληλεπιδράσεις βασισμένες στο παιχνίδι μπορεί να υποδηλώνει ότι υπάρχει αναπτυξιακή δυσκολία στο παιδί. Το παιδί μπορεί απλώς να αποφύγει την εμπειρία ή την αποτυχία αρνούμενος ή κάνοντας εκτροπές, για παράδειγμα με το να γίνει επιθετικό.

Παρατήρηση της αλληλεπίδρασης γονέα-παιδιού

Η ευαισθησία των γονέων και οι απαντήσεις τους στη συμπεριφορά του παιδιού είναι σημαντικοί δείκτες της αλληλεπίδρασης γονέα-παιδιού. Η αρνητικότητα του γονέα προς το παιδί, η οποία μπορεί να εκφράζεται στην περιγραφή του παιδιού ή να φαίνεται στην ακατάλληλη περιγραφή της συμπεριφοράς του παιδιού, για παράδειγμα: το να πιστεύει ότι το παιδί κάνει κάτι επίτηδες για να το στενοχωρήσει, μπορεί να είναι λόγος ανησυχίας. Ωστόσο, θα πρέπει να θυμόμαστε ότι οι παρατηρήσεις των αλληλεπιδράσεων παιδιού-γονέα σε δομημένα ή τεχνητά περιβάλλοντα μπορεί να μην είναι αντιπροσωπευτικές εκείνων που λαμβάνουν χώρα συνήθως στο σπίτι και μια απλοποιημένη ερμηνεία της αλληλεπίδρασης γονέα-παιδιού μπορεί να κάνει περισσότερο κακό παρά καλό.

Παρατηρήσεις μπορούν να γίνουν:

Στο παιδί

- Αναζήτηση εγγύτητας μετά από μια αγχωτική εμπειρία.
- Δείχνοντας στοργή προς τους γονείς.
- Οποιοσδήποτε αρνητικές συμπεριφορές προς τους γονείς, για παράδειγμα: αποφυγή ή απόσυρση.
- Συνεχείς προσπάθειες ελέγχου των γονέων, για παράδειγμα τιμωρώντας τους ή κάνοντας απαιτήσεις.
- Αναζητώντας περιττή εγγύτητα ή στοργή από άγνωστους ενήλικες.

Στον γονέα

- Πώς ο γονέας προσεγγίζει ή αντιδρά στο παιδί, για παράδειγμα: χαιρετώντας ή ζητώντας σωματική εγγύτητα (αγκαλιά, παρηγοριά).
- Η συναισθηματική τους απόκριση, για παράδειγμα: είναι χαρούμενος/θετικός ή φοβισμένος/αβέβαιος.
- Συνέπεια ή ασυνέπεια στις απαντήσεις/συμπεριφορικές αποκρίσεις τους, για παράδειγμα: να ενθαρρύνουν και να επαινούν ή να κοροϊδεύουν και να πειράζουν ή να τραβούν το παιδί μακριά τους.
- Εμφάνιση ξαφνικών αλλαγών στη διάθεση ή δίνοντας αντιφατικά μηνύματα στο παιδί – προσκαλώντας και στη συνέχεια απόρριψη του παιδιού ή κοροϊδεύοντας το άγχος του.
- Διερεύνηση περιβάλλοντος με κατάλληλους περιορισμούς και ανταμοιβές για τη συμπεριφορά του παιδιού.
- Εμφάνιση οποιασδήποτε σύγχυσης ρόλων, για παράδειγμα: ικετεύει το παιδί, ή απειλεί ότι θα κλάψει (από τον γονέα) ή μιλάει στο παιδί σαν να ήταν ενήλικος σύντροφος.

Οι περιγραφές των γονέων για το παιδί παρέχουν επίσης κλινικά σχετικές πληροφορίες για τη σχέση γονέα-παιδιού. Τα βασικά σημεία που θα εγείρουν ανησυχίες σχετικά με τη σχέση γονέα-παιδιού είναι:

- Έλλειψη θετικής περιγραφής του παιδιού.
- Αδιάφορη, εχθρική ή απρόσωπη περιγραφή του παιδιού.
- Έκφραση ντροπής, ενοχής ή απογοήτευσης για το παιδί.
- Έκφραση θυμού, εχθρότητας ή απογοήτευσης σχετικά με τις ανάγκες του παιδιού, που το περιγράφουν ως βάρος για τους γονείς ή αδυναμία να φανταστούν τις ανάγκες του παιδιού.
- Περιγράφοντας το παιδί ως φίλο, συνομήλικο ή έμπιστο.
- Ασυμφωνία μεταξύ της όμορφης περιγραφής των συναισθημάτων που δίνουν οι γονείς έναντι της εχθρικής περιγραφής του παιδιού.

Μέθοδοι αξιολόγησης της συμπεριφοράς των παιδιών		
Μέθοδος	Πλεονεκτήματα	Μειονεκτήματα
Φυσική παρατήρηση	Παρατηρεί τη συμπεριφορά του παιδιού στο φυσικό του περιβάλλον	Είναι δύσκολο να εντοπιστεί συμπεριφορά που είναι σπάνια ή συμπεριφορά που εμφανίζεται σε ιδιωτικό περιβάλλον
Δομημένη παρατήρηση	Μπορεί να χρησιμοποιηθεί για την παρατήρηση συμπεριφοράς που εμφανίζεται σπάνια ή που εμφανίζεται σε ιδιωτικό περιβάλλον	Μπορεί να μην είναι έγκυρο εάν η δομημένη ρύθμιση παραμορφώνει τη συμπεριφορά
Ένα μοντέλο συμπεριφοράς εργασίας	Μπορεί να χρησιμοποιηθεί για τη μελέτη μεγάλου αριθμού διαφορετικών συμπεριφορών	Μπορεί να είναι άκυρη εάν η εργασία δεν προκαλεί τη συμπεριφορά που εμφανίζεται στο φυσικό περιβάλλον
Αυτο-αξιολόγηση	Μπορεί να χρησιμοποιηθεί για τη μελέτη μεγάλου αριθμού διαφορετικών συμπεριφορών	Μπορεί να είναι άκυρη επειδή τα παιδιά μπορεί να δώσουν λάθος απαντήσεις λόγω λήθης ή προκατάληψης

Οι φυσιολογικές εξετάσεις εκτελούνται από έναν κατάλληλα καταρτισμένο επαγγελματία, για παράδειγμα: παιδίατρο, νοσοκόμα, παιδοψυχίατρο ή παιδονευρολόγο - κυρίως για την εύρεση της αιτίας ή/και άλλων ανωμαλιών που σχετίζονται με αναπτυξιακές διαταραχές.

Η φυσική/ιατρική εξέταση έχει περιορισμένο αλλά σημαντικό ρόλο στην κλινική αξιολόγηση παιδιών με πιθανά αναπτυξιακά προβλήματα. Μπορεί να συμβάλει σε:

- Παροχή ενδείξεων ως προς την αιτία της αναπτυξιακής ανεπάρκειας, για παράδειγμα δυσμορφικά χαρακτηριστικά που απαιτούν γενετικό έλεγχο, μικρή περιφέρεια κεφαλής, εμβρυϊκό αλκοόλικό συνδρόμο και, σπανιότερα, ακαθόριστα σημάδια στο δέρμα ενδεικτικά της κονδυλώδους σκλήρυνσης.
- Προσδιορισμός τυχόν σχετιζόμενων νευρολογικών βλαβών με την αναπτυξιακή διαταραχή που εμφανίζεται, για παράδειγμα: μη φυσιολογικές κινήσεις των ματιών, μεγάλο κεφάλι, τραχιά χαρακτηριστικά, υποτονία και προβλήματα παρεγκεφαλίδας και εγγύς μυϊκή αδυναμία στη μυϊκή δυστροφία Duchenne.
- Προσδιορισμός της αιτίας μιας αλλαγής συμπεριφοράς σε παιδιά που δεν μπορούν να επικοινωνήσουν λεκτικά, για παράδειγμα: δυσκοιλιότητα, σοβαρά αποστήματα αρθρώσεων ή οδοντικών αποστημάτων.
- Σε ορισμένα παιδιά με αναπτυξιακές διαταραχές μπορούν να παρατηρηθούν αυτοτραυματισμοί, για παράδειγμα: δάγκωμα δακτύλου, τράβηγμα μαλλιών, τρίψιμο των ματιών.
- Παροχή πληροφοριών σχετικά με τη φροντίδα ή την παραμέληση (όσον αφορά την υγιεινή, την ανάπτυξη) ή τα σημάδια σωματικής κακοποίησης.

Νευρολογικά ήπια σημεία (π.χ. δυσδιαδοχοκίνηση, κατοπτρικές κινήσεις) συναντώνται συχνά σε παιδιά προσχολικής ηλικίας με αναπτυξιακές δυσκολίες αλλά δεν χρησιμοποιούνται ειδικά για διαγνωστικούς σκοπούς.

Σωματική εξέταση

Ο κλινικός γιατρός που κάνει το τεστ εξηγεί τον σκοπό στους γονείς, τους λέει τι έγινε και μοιράζεται τα αποτελέσματα με τους γονείς και άλλους κλινικούς γιατρούς, εάν είναι σχετικό.

Οι πιο σχετικές πτυχές της φυσικής εξέτασης των παιδιών με αναπτυξιακές ανησυχίες είναι:

1. Το παιδί φαίνεται να φροντίζεται;
2. Η διατροφή και η ανάπτυξη – ύψος και το βάρος – θα καθοριστούν σύμφωνα με τον χάρτη ανάπτυξης του ΠΟΥ.
3. Δυσμορφικά χαρακτηριστικά.
4. Αταξικό περπάτημα.
5. Παρατηρώντας αν το παιδί μπορεί να πάρει κάτι από το πάτωμα, γεγονός που αποκλείει την εγγύς αδυναμία.
6. Μη φυσιολογικές κινήσεις των ματιών.
7. Μη φυσιολογικά αντανακλαστικά, τόνος, δύναμη, στάση σώματος και κινήσεις.
8. Οποιοσδήποτε σχετικές στερεοτυπικές κινήσεις, κινητικά ή φωνητικά τικ.
9. Οποιοδήποτε στοιχείο υποδηλώνει ακούσιο τραυματισμό.

Ξεκινώντας από την τελευταία φάση της βρεφικής ηλικίας, τα παιδιά αρχίζουν να αναπτύσσουν ανεξάρτητες δεξιότητες αυτοεξυπηρέτησης. Πολιτιστικές και οικογενειακές πρακτικές, απόψεις για την αξία της ανεξαρτησίας στις καθημερινές δραστηριότητες και το ενδιαφέρον για την ασφάλεια, τουλάχιστον σε κάποιο βαθμό, επηρεάζουν επίσης το πότε τα παιδιά μαθαίνουν για την αυτοφροντίδα. Ωστόσο, είναι χρήσιμο να ρωτήσετε για αυτές τις δεξιότητες, καθώς σχετίζονται με τη γενική γνωστική ικανότητα του παιδιού και επίσης να παρέχουν πληροφορίες σχετικά με τυχόν στρες που σχετίζεται με τη φροντίδα των παιδιών στο σπίτι.

Οι αρχικές προσπάθειες αυτοεξυπηρέτησης των παιδιών σχετίζονται με το τάισμα και ξεκινούν υποδεικνύοντας την ανάγκη να πιάσουν το μπιμπερό ή το κουτάλι (6 μήνες). Μέχρι τους 9 μήνες μπορούν να κρατούν, να δαγκώνουν και να μασούν τροφή όπως ένα μπισκότο ή μια μπανάνα και μπορούν να πιάνουν ένα κουτάλι - αλλά επιτυγχάνουν μια ακατάστατη προσπάθεια να φάνε μόνοι τους 12 μήνες. Περίπου την ίδια ώρα, μπορούν να πίνουν από ένα φλιτζάνι (πιο αποτελεσματικά στους 18 μήνες) και επίσης να αρχίσουν να βοηθούν (συμμετέχουν) στο ντύσιμο, π.χ. απλώνοντας το χέρι για να φορέσουν το μανίκι και να φορέσουν το πόδι. Μέχρι την ηλικία των 2 ετών μπορούν να χρησιμοποιήσουν κουτάλι για να φαν και να πιουν από ένα φλιτζάνι – και να βάλει το φλιτζάνι πίσω χωρίς να χυθεί το υγρό. Εκφράζουν επίσης λεκτικά τις ανάγκες τους για τουαλέτα κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου. Η τροφική νεοφοβία (άρνηση δοκιμής νέων τροφών) είναι συχνή σε παιδιά ηλικίας μεταξύ 18 μηνών και 3 ετών, αλλά μπορεί να προκαλέσει σημαντική αγωνία στους φροντιστές.

Τα παιδιά αρχίζουν να χρησιμοποιούν πιρούνι και κουτάλι από την ηλικία των 3-3,5 ετών. Χρησιμοποιούν σωστά μαχαίρι και πιρούνι μέχρι την ηλικία των 5 ετών. Στα 3,5-4 χρόνια μπορούν να πλένουν τα χέρια τους και μπορούν να γδύνονται και να ντύνονται μόνοι τους με λίγη επίβλεψη. Μέχρι την ηλικία των 5 ετών, τα παιδιά μπορούν συνήθως να τραφούν, να ντυθούν/γδυθούν και να βουρτσίζουν τα δόντια τους ανεξάρτητα.

Αυτοεξυπηρέτηση και ανεξαρτησία

Οι περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τις δεξιότητες αυτοεξυπηρέτησης συλλέγονται από γονείς / φροντιστές, αν και ορισμένοι επαγγελματίες θα είναι σε θέση να παρατηρήσουν άμεσα καταστάσεις στις οποίες ένα παιδί επιδεικνύει δεξιότητες διατροφής, ποτού, ντυσίματος και τουαλέτας.

Συστηματική αξιολόγηση / Διερεύνηση

Οι συζητήσεις/συνεντεύξεις με τους γονείς ξεκινούν με ερωτήσεις ανοιχτού τύπου για να προκαλέσουν συζήτηση για τυχόν ανησυχίες τους:

- Έχετε ανησυχίες σχετικά με το τάισμα, το μάσημα ή την κατάποση του παιδιού σας;
- Πιστεύετε ότι το παιδί σας είναι περισσότερο ή λιγότερο ανεξάρτητο από άλλα παιδιά της ίδιας ηλικίας;

Ο παρακάτω πίνακας προέκυψε κάνοντας ερωτήσεις στους γονείς σχετικά με την αυτοφροντίδα και την ανεξαρτησία, που σχετίζονται με την ηλικία του παιδιού:

Ικανότητες αυτοεξηπηρέτησης

Αναμενόμενο εύρος ηλικίας

Προσπαθεί το μωρό σας να κρατήσει ένα μπιμπερό/κύπελλο/κύπελλο για να πει;	6-9 μηνών
Κρατάει το μωρό σας κάποια τροφή, όπως μπισκότο ή μπανάνα, για να φάει;	8-10 μηνών
Το μωρό σας βοηθά στο ντύσιμο/γδύσιμο, π.χ. σηκώνοντας τα χέρια ή σηκώνοντας το πόδι ;	12-18 μηνών
Το μωρό σας τρέφεται μόνο του με ένα κουτάλι;	15-24 μηνών
Πίνει το παιδί σας από ένα φλιτζάνι και το ξαναβάζει κάτω χωρίς να χυθεί;	12-24 μηνών
Μπορεί το παιδί σας να φάει με πιρούνι ή/και μαχαίρι;	3-4 χρόνια
Πόσο ανεξάρτητο μπορεί να ντύνεται το παιδί σας τώρα;	Ανεξάρτητη από την ηλικία των 5 ετών
Μπορεί το παιδί σας να πλύνει τα χέρια του και να τα σκουπίσει με μια πετσέτα;	
Μπορεί το παιδί σας να βουρτσίζει τα δόντια του ανεξάρτητα;	
Μπορεί το παιδί σας να χρησιμοποιήσει την τουαλέτα ανεξάρτητα;	

Αποκλίσεις από τα πρότυπα που προβλέπει η χρονολογική ηλικία

Οι περισσότερες από τις διαφορές στις δεξιότητες αυτοεξηγηρέτησης μπορούν να αποδοθούν στο κοινωνικο-πολιτισμικό πλαίσιο. Ωστόσο, νευρολογικές και αναπτυξιακές διαταραχές που επηρεάζουν τη γενική ανάπτυξη, την αντίληψη και τον συντονισμό των κινήσεων, μπορεί να οδηγήσουν σε σημαντική καθυστέρηση ή ειδικές δυσκολίες, π.χ. βήχα/πνιγμό κατά την κατάποση. Θα πρέπει να παραπεμφθεί για περαιτέρω αξιολόγηση και παρέμβαση όταν υπάρχει/-ουν:

- Οποιοσδήποτε ανησυχίες σχετικά με τη σίτιση ή την κατάποση του βρέφους
- Έλλειψη ενδιαφέροντος ή ικανότητας να τραφεί πάνω από την ηλικία των 2 ετών
- Έλλειψη ελέγχου σφιγκτήρα σε ηλικία άνω των 3 ετών.
- Άκαμπτη επιμονή στις αυτοεπιβαλλόμενες ρουτίνες αυτοφροντίδας, συμπεριλαμβανομένης της τήρησης αυστηρά περιορισμένων δίαιτων.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ: Αναπτυξιακές κλίμακες

Κλίμακα Κινητικής Ανάπτυξης, 0-12 μηνών	
Ένα νεογέννητο	<ul style="list-style-type: none">- Μετακινεί το κεφάλι από μια κεντρική θέση στο πλάι- Τα άκρα είναι σε τελείως λυγισμένη θέση- Κάνει ερπυστικές κινήσεις- Γέρνει το κεφάλι στο πλάι, χωρίς προνομιακή πλευρά (σε ύπτια θέση)- Κινείται εναλλάξ, χωρίς προνομιακή πλευρά- Όταν τοποθετείται σε καθιστή θέση, σηκώνει το κεφάλι μπροσπίσω, για ένα (1) δευτερόλεπτο- Πρωτογενής αντίδραση στη στήριξη στα πόδια: τέντωμα των γοφών και των γονάτων όταν στέκεστε όρθια- Αυτόματες κινήσεις που μοιάζουν με βήμα κατά την εναλλασσόμενη μετατόπιση βάρους
Τέλος 1ου μήνα	<ul style="list-style-type: none">- Κρατάει το κεφάλι ευθεία για τουλάχιστον 3 δευτερόλεπτα- τοποθετείται σε ύπτια θέση, κρατά το κεφάλι στο πλάι για 10 δευτερόλεπτα
Τέλος 2ου μήνα	<ul style="list-style-type: none">- Σηκώνει το κεφάλι υπό γωνία τουλάχιστον 45°- Γέρνει το κεφάλι ευθεία για τουλάχιστον 10 δευτερόλεπτα- Γέρνει το κεφάλι σε καθιστή θέση για τουλάχιστον 5 δευτερόλεπτα- φάση μετάβασης: οι αντιδράσεις κλίσης και ο αυτοματισμός στο περπάτημα σταματούν σταδιακά
Τέλος 3ου μήνα	<ul style="list-style-type: none">- Ανεβάζει το κεφάλι μεταξύ 45° και 90°- Κρατάει το κεφάλι ίσιο για τουλάχιστον 1 λεπτό- Κρατά το βάρος τους και τους δύο αγκώνες- Τα ισχία είναι ως επί το πλείστον εκτεταμένα

	<ul style="list-style-type: none"> - Σε καθιστή θέση, κρατά το κεφάλι ίσιο για τουλάχιστον 30 δευτερόλεπτα - Το κεφάλι δεν πέφτει πίσω όταν σηκώνετε το παιδί σε αιωρούμενη θέση - Όταν τοποθετείτε σε όρθια θέση, τα πόδια είναι λυγισμένα - όταν τοποθετηθεί μπρούμυτα, κατεβάζει αργά το κεφάλι προς τα κάτω (το χαλάκι, δεν το αφήνει να πέσει μόνο του)
Τέλος 4ου μήνα	<ul style="list-style-type: none"> - Ασφαλής στήριξη στο αντιβράχιονιο - Ηπια ανάβαση έως 45°, σηκώνει το κεφάλι του και σηκώνει απαλά τα απαλά λυγισμένα πόδια του - αγγίζει την επιφάνεια, σταματά την λυγισμένη θέση των ποδιών και ισιώνει τα γόνατα και τους αστραγάλους
Τέλος 5ου μήνα	<ul style="list-style-type: none"> - Αλλάζει θέση ακουμπώντας στους αγκώνες και σηκώνοντας το χέρι - Επαναλαμβάνει τις κινήσεις τεντώματος των ποδιών (π.χ.,κολύμπι) - Κρατάει το κεφάλι όταν είναι σε καθιστή θέση και όταν ο κορμός έχει κλίση προς τη μία πλευρά - Στηρίζεται στις άκρες των δακτύλων των ποδιών
Τέλος 6ου μήνα	<ul style="list-style-type: none"> - Είναι με τεντωμένα χέρια σε ανοιχτή ή μισάνοιχτη παλάμη - Όταν ο εξεταστής σηκώνει τον κορμό, το βρέφος κατεβάζει το χέρι και το πόδι που βρίσκονται σε υψηλότερη θέση (αντίδραση ισορροπίας) - Όταν προσπαθεί να το τραβήξει, λυγίζει απαλά και τα δύο χέρια - Για καλό έλεγχο του κεφαλιού στην καθιστή θέση λυγίζει τον κορμό προς όλες τις κατευθύνσεις - Τεντώνει τα πόδια στα γόνατα και τους γοφούς, κρατώντας το σωματικό βάρος μόνο του για τουλάχιστον 2 δευτερόλεπτα (χωρίς να γέρνει) - Αλλάζει από μια ξαπλωμένη θέση σε μια καθιστή θέση (καταπονεί τους ώμους και σηκώνει το κεφάλι) - Καθήμενο σε υποστηριζόμενη καθιστή θέση φτάνει για ένα αντικείμενο/παιχνίδι - Σερνεται
Τέλος 7ου μήνα	<ul style="list-style-type: none"> - Σηκώνει το ένα χέρι πάνω από το έδαφος/χαλάκι για τουλάχιστον 3 δευτερόλεπτα - Η ικανότητα των χεριών να αναπηδούν - Γυρίζει ενεργά από τη θέση της πλάτης στη θέση του στομάχου - Σε ξαπλωμένη θέση παίζει με τα πόδια του (συντονισμός ματιού-χεριού) - Απλώνεται σε μια σταθερή επιφάνεια εάν κάποιος το κρατά από τον κορμό
Τέλος 8ου μήνα	<ul style="list-style-type: none"> - Μεταβατική φάση σχετικά με την ανάπτυξη της έρπησης και του περπατήματος (βλ. 7ο και 9ο μήνα) - Ανασηκώνεται από μια ξαπλωμένη θέση όταν τα δάχτυλα είναι τεντωμένα - Κάθεται για τουλάχιστον 5 δευτερόλεπτα αν κρατηθεί από μπροστά

Τέλος 9ου μήνα	<ul style="list-style-type: none"> - Κάθεται ανεξάρτητα για τουλάχιστον 1 λεπτό - Στέκεται για τουλάχιστον 30 δευτερόλεπτα, κρατώντας το βάρος του σώματος του, αν κρατιέται και από τα δύο χέρια - Έρπει στα χέρια και στα γόνατα - Περνάει από όρθια θέση σε καθιστή θέση χωρίς να πέφτει
Τέλος 10ου μήνα	<ul style="list-style-type: none"> - Κουνιέται όταν στηρίζεται στα χέρια και στα γόνατα - Ανασκώνεται όρθιο από ξαπλωμένη σε καθιστή θέση, κρατώντας τα έπιπλα - Καθιστή θέση: καθεται ελεύθερα, η πλάτη είναι ίσια και τα πόδια είναι απαλά τεντωμένα - Κρατιέται ανεξάρτητα από ένα αντικείμενο - Μπουσουλά ασυντόνιστα - Έρπει στηρίζοντας το ισχίο, ισιώνει τον κορμό και μετακινείται σε καθιστή θέση
Τέλος 11ου μήνα	<ul style="list-style-type: none"> - Μπουσουλά στα χέρια και στα γόνατα με διασταυρούμενο συντονισμό προς τα εμπρός και προς τα πίσω - Βλετιωμενη/Αξιόπιστη ισορροπία κατά τη διάρκεια του καθίσματος (11ος και 12ος μήνας) - Σηκώνεται ανεξάρτητα, κρατώντας τα έπιπλα - Εναλλασσόμενες κινήσεις των ποδιών στη θέση τους και στο πλάι κάνει βήματα μπροστά κρατώντας και τα δύο χέρια
Τέλος 12ου μήνα	<ul style="list-style-type: none"> - Μπουσουλά - Ισορροπεί όταν κάθεται - Μετακινείται στηριζόμενο σε έπιπλα - Κάνει βήματα μπροστά κρατώντας το ένα χέρι

Κλίμακα μεικτής κινητικής ανάπτυξης, 1-5 ετών	
12 μήνες	<ul style="list-style-type: none"> - Κινείται κρατώντας τα έπιπλα - Στηρίζεται στα έπιπλα, γονατίζει για να σηκώσει ένα αντικείμενο από το πάτωμα χωρίς να πέσει στην κάθοδο
13 μηνών	<ul style="list-style-type: none"> - Περπατά μόνο 10 βήματα (το διάστημα βάρδισης κυμαίνεται από 9-18 μηνών)
14 μηνών	<ul style="list-style-type: none"> - Στέκεται για τουλάχιστον 5 δευτερόλεπτα
15 μηνών	<ul style="list-style-type: none"> - Βαδίζει μόνο του 10 βήματα - (Λαμβάνεται ως μέσος όρος. Το διάστημα μετάβασης κυμαίνεται από 9-18 μήνες ηλικίας)
16 μηνών	<ul style="list-style-type: none"> - Στέκεται και ισιώνει
17 μηνών	<ul style="list-style-type: none"> - Τρέχει τριγύρω
18 μηνών	<ul style="list-style-type: none"> - Κάνει τρία βήματα πίσω - Προσπαθεί να σκαρφαλώσει σε μια καρέκλα ενηλίκων για να καθίσει
19 μηνών	<ul style="list-style-type: none"> - Ανεβαίνει τρία σκαλοπάτια ενώ κρατιέται και με τα δύο χέρια

21 μηνών	- Κατεβαίνει τις σκάλες κρατώντας και με τα δύο χέρια
22 μηνών	- Χτυπάει μια μπάλα χωρίς να την κρατήσει
23 μηνών	- Στέκεται στις σκάλες κρατώντας το ένα χέρι
24 μηνών	- Η βάση των ποδιών κατά το περπάτημα στενεύει, τα πόδια είναι ελάχιστα μακριά μεταξύ τους - Τα χέρια κινούνται αντίστροφα με τα πόδια - Αρχίζει να τρέχει πιο προσεκτικά - Πετάει μια μπάλα με σηκωμένο χέρι
25 μηνών	- Κατεβαίνει τις σκάλες κρατώντας το ένα χέρι
31 μηνών	- Πηδάει και με τα δύο πόδια
33 μηνών	- Ανεβαίνει τις σκάλες, με εναλλασσόμενο βήμα, κρατιέται με το ένα χέρι
36 μηνών	- Στέκεται στο ένα πόδι για 1 δευτερόλεπτο χωρίς να κρατιέται από κάπου - Πετάει μια μεγάλη μπάλα - Περπατάει 5 βήματα σε ευθεία γραμμή
37 μηνών	- Κατεβαίνει τις σκάλες κάνοντας ένα βήμα κρατώντας το ένα χέρι
40 μηνών	- μπορεί να κινηθεί με 3 βήματα στις φτέρνες
44 μηνών	- Αναπηδά σε ύψος 5 cm με εναλλασσόμενο βήμα
45 μηνών	- Πηδά στα 20 cm
48 μηνών	- Ρίχνει μια μπάλα με σηκωμένο χέρι προς την κατεύθυνση ενός συμπαίκτη σε απόσταση περίπου 2 μέτρων - Αναπηδά στο ένα ή στο άλλο πόδι τουλάχιστον μία φορά χωρίς να χάσει την ισορροπία του - Αναπηδά προς τα εμπρός με τα δύο πόδια μαζί σε απόσταση μικρότερη από 1 μέτρο - Διατηρεί την ισορροπία του ενώ στέκεται στο ένα πόδι για τουλάχιστον 5 δευτερόλεπτα
57 μηνών	- Περπατά στις μύτες των ποδιών για μήκος περίπου 4 μέτρων - Στέκεται στο ένα πόδι για μήκος 2 μέτρων χωρίς να βάλει το άλλο πόδι στο πάτωμα - Πηδά πάνω από ένα εμπόδιο με ένα εναλλασσόμενο βήμα
Κλίμακα ανάπτυξης λεπτών κινητικών δεξιοτήτων, 0-12 μηνών	
Νεογέννητος	- Οι παλάμες είναι κυρίως κλειστές - Έντονο Δαρβίνιο ανατακλαστικό
2 μήνες	- Μεταβατική φάση: οι παλάμες είναι συχνά μερικώς ανοιχτές
3 μήνες	- Κουνάει το χέρι του με μια μισάνοιχτη παλάμη προς την κατεύθυνση ενός κοντινού αντικειμένου που του προσφέρεται - Παρακολουθεί τις κινήσεις των χεριών του
4 μήνες	- Τα χέρια είναι συχνά ανοιχτά - Τα χέρια παίζουν μεταξύ τους - Βάζει ένα παιχνίδι στο στόμα (συντονισμός χεριού-στόματος)
5 μήνες	- Κρατιέται σε καθιστή θέση, πιάνει ένα παιχνίδι που βρίσκεται στο οπτικό πεδίο, ανεξάρτητα από το αν το έχει φτάσει στο παρελθόν

	<ul style="list-style-type: none"> - Προεκτείνει χέρι του και τον δείκτη του στο παιχνίδι και το νιώθει (συντονισμός ματιού-χειριού)
6 μήνες	<ul style="list-style-type: none"> - Κρατάει ένα αντικείμενο με τα δύο χέρια αντικαθίσταται από το πιάσιμο με το ένα χέρι - Παίρνει συνειδητά ένα προσφερόμενο παιχνίδι και το κρατά για έως και 1 λεπτό - κρατά με ολόκληρη την επιφάνεια της παλάμης και του αντίχειρα - Μεταφέρει ένα παιχνίδι από το ένα χέρι στο άλλο - Σηκώνει ένα μικρό αντικείμενο από κάτω με το ένα χέρι - Χτυπά ένα αντικείμενο από το πάτωμα ή το τραπέζι
7 και 8 μηνών	<ul style="list-style-type: none"> - Κρατάει έναν κύβο με τα δύο χέρια και συνειδητά το έχει στην παλάμη για λίγο - Σηκώνει ένα μικρό αντικείμενο με τα δάχτυλα και τον τεντωμένο αντίχειρα χωρίς η παλάμη να αγγίζει το αντικείμενο
9 μήνες	<ul style="list-style-type: none"> - Ρίχνει συνειδητά ένα αντικείμενο - Έξερευνα αντικείμενα με τον δείκτη - Ρίχνει κάτω ένα αντικείμενο χωρίς να ανοίξει την παλάμη νωρίτερα του αναμενόμενου
10 μήνες	<ul style="list-style-type: none"> - Λαβή λαβίδας - ‘Τσιπμά’ μικρά αντικείμενα με τεντωμένο δείκτη και αντίχειρα - Χτυπάει επαναλαμβανόμενα ένα κύβο πάνω σε άλλο
11 αι 12 μηνών	<ul style="list-style-type: none"> - Η λαβή μοιάζει σαν πένσα - Χτυπάει μικρά αντικείμενα με λυγισμένο το δείκτη και τον αντίχειρα - Έλεγχος της πίεσης του χεριού (τοποθετεί έναν κύβο πάνω στον άλλο)

Κλίμακα ανάπτυξης λεπτών κινητήρων , 1-5 χρόνια

12 ήνες	<ul style="list-style-type: none"> - Αγγίζει και τις δύο παλάμες σαν να κρατάει μια πένσα - Ακουμπάει κάτω ένα μικρό παιχνίδι χωρίς να το αφήσει - Πετάει μια μικρή μπάλα με μια μικρή κίνηση του χεριού προς τα εμπρός - Σπρώχνει ένα καροτσάκι (παιχνίδι) 10 cm
16 μηνών	<ul style="list-style-type: none"> - Μουντζουρώνει με ένα μολύβι ένα φύλλο χαρτί
17 μηνών	<ul style="list-style-type: none"> - Ξεφυλλίζει 2 (δύο) σελίδες ενός εικονογραφημένου βιβλίου με βοήθεια για την υποστήριξη του βιβλίου Τοποθετεί 3 (τρεις) κύβους τον ένα πάνω στον άλλο - Βάζει 2 (δύο) δακτύλιους σε μια βάση
19 μηνών	<ul style="list-style-type: none"> - Γράφει σε ένα χαρτί
21 μηνών	<ul style="list-style-type: none"> - Περνάει ένα νήμα / κορδόνι σε μια χάντρα
24 μηνών	<ul style="list-style-type: none"> - Τραβάει ένα χερούλι πόρτας - Ξεφυλλίζει τις σελίδες του βιβλίου μία προς μία - Βιδώνει καπάκια/βίδες
25 μηνών	<ul style="list-style-type: none"> - Κατασκευάζει ένα πύργο με 5 κύβους
26 μηνών	<ul style="list-style-type: none"> - Βάζει 3 (τρία) αντικείμενα σε ένα μικρό κουτί
28 μηνών	<ul style="list-style-type: none"> - Ξανακουρδίζει ένα παιχνίδι που ξεκουρδίζει

29 μηνών	- Περνά μια μεγάλη χάντρα σε ένα κορδόνι - Γυρίζει ένα κλειδί στην πόρτα
32 μηνών	- Κατασκευάζει έναν πύργο από 7 (επτά) κύβους
35 μηνών	- Βιδώνει Καπάκια/βίδες
36 μηνών	- Περνάει 4 (τέσσερις) μεγάλες χάντρες σε ένα κορδόνι
37 ηνών	- Ζωγραφίζει με ένα μολύβι πάνω από ήδη τραβηγμένες γραμμές - Κατασκευάζει έναν πύργο 9 (εννέα) κύβων - Σχηματίζει ένα κύλινδρο πλαστελίνης στο τραπέζι - Κόβει με ψαλίδι με 2 (δύο) κινήσεις
38 μηνών	- Σχεδιάζει έναν κύκλο
42 μηνών	- Όταν χρησιμοποιεί ένα εργαλείο γραφής (μολύβι, μαρκαδόρο κλπ), παρουσιάζεται τρίποδη λαβή
48 μηνών	- Κουμπώνει/ξεκουμπώνει μεγάλα κουμπιά - Κόβει με ακρίβεια σε ευθεία γραμμή με ψαλίδι - Σχεδιάζει ένα τετράγωνο (μία γωνία μπορεί να είναι αμβλεία ή στρογγυλεμένη)
60 μήνες	- Σχεδιάζει σωστά ένα τετράγωνο και ένα τρίγωνο (σχέδιο σπιτιού)

Κλίμακα ανάπτυξης αντίληψης , 0-12 μηνών	
Νεογέννητος	- Έντονη αντίδραση σε έντονα ερεθίσματα φωτός και ήχου
Τέλος 1. μήνα	- Ακολουθεί το παιχνίδι προς τις δύο πλευρές με οπτική γωνία έως 45°
Τέλος 2. και 3. μηνών	- Παρακολουθεί όταν ο γονέας μετακινείται από το ένα μέρος στο άλλο στο δωμάτιο - Με βλέμμα ακολουθεί ένα παιχνίδι τοποθετημένο σε απόσταση 25 εκατοστών, από τη μια άκρη του ματιού ως την άλλη - Αντιδρά στον ήχο ενός κουδουνιού διατηρώντας το βλέμμα ή την κίνηση - Ενώ του δείχνουν ένα παιχνίδι, κάνει κινήσεις με τα χέρια του σαν να φτάνει το παιχνίδι
Τέλος 4. μήνα	- Παρατηρεί τα παιχνίδια στο χέρι του - Κοιτάζει ένα παιχνίδι που ο γονιός μετακινεί αργά σε απόσταση 25 cm στο οπτικό του πεδίο - Βάζει στο στόμα ένα παιχνίδι που του δίνουν στο χέρι
Τέλος 5. μήνα	- Αναζητά από πού προέρχεται η πηγή ενός συγκεκριμένου ήχου
Τέλος 6. μήνα	- Κοιτάζει το πεσμένο παιχνίδι - Προσπαθεί να βρει ένα παιχνίδι που έχει πέσει, αν είναι ακόμα στο οπτικό του πεδίο - Μετακινεί ένα παιχνίδι από το ένα χέρι στο άλλο - Χτυπά ένα παιχνίδι στο τραπέζι ή αν κρατά δύο αντικείμενα σε κάθε χέρι, χτυπά μεμονωμένα τα αντικείμενα το ένα από το άλλο

Τέλος 7. και 8. μηνών	<ul style="list-style-type: none"> - Προσπαθεί να φτάσει σε ένα αντικείμενο που μπορεί να προσεγγιστεί μόνο αλλάζοντας θέση - Αρχίζει να κατανοεί την αιτία και το αποτέλεσμα: π.χ., χτυπώντας ένα κουδούνι - Παίρνει 2 (δύο) αντικείμενα σε κάθε χέρι ξεχωριστά και τα κρατά για περίπου 1 (ένα) λεπτό
Τέλος 9. μήνα	<ul style="list-style-type: none"> - Παρατηρεί έναν κύβο σε ένα κουτί και απλώνει το χέρι για να τον αρπάξει - Τραβάει ένα επιθυμητό παιχνίδι με ένα κορδόνι - Μονιμότητα αντικειμένου- αρχίζει να ψάχνει για ένα πλήρως κρυμμένο αντικείμενο - Αιτία: πατά μεγάλα κουμπιά για να ενεργοποιήσει ένα μουσικό παιχνίδι - Βρίσκει ένα παιχνίδι που έχει δει πού το κρύψαμε και είναι εντελώς κρυμμένο (κάτω από καμβά ή χαρτί)
Τέλος 10. και 11. μηνών	<ul style="list-style-type: none"> - Πετάει σκόπιμα παιχνίδια - Αγγίζει στις λεπτομέρειες των παιχνιδιών με το δείκτη - Χρησιμοποιεί παρόμοια αντικείμενα για τον ίδιο σκοπό (χρησιμοποιεί τηλεχειριστήριο ως τηλέφωνο)
Τέλος 12. μηνών	<ul style="list-style-type: none"> - Ρίχνει μικρά αντικείμενα σε ένα κουτί, ένα προς ένα - Μετακινεί ένα αυτοκίνητο παιχνίδι - Μιμείται τοποθετώντας ένα μικρό αντικείμενο σε ένα κουτί - Μιμείται να σχεδιάζει σε χαρτί
Αναπτυξιακή κλίμακα αντίληψης, 1-5 ετών	
12 μήνες	<ul style="list-style-type: none"> - Τραβάει ένα κορδόνι για να φέρει το παιχνίδι πιο κοντά - Αντιγράφει την ενέργεια της τοποθέτησης ενός αντικειμένου σε ένα κουτί (μπορεί να μην πέσει το αντικείμενο στο κουτί)
13 μηνών	<ul style="list-style-type: none"> - Κάνει συνειρμούς: όταν κρατά ένα μολύβι ψάχνει για ένα φύλλο χαρτιού
14 μηνών	<ul style="list-style-type: none"> - Βάζει πολλά μικρά αντικείμενα σε ένα κουτί το ένα μετά το άλλο (μπορεί επίσης να μιμηθεί τη δράση) - Αντιλαμβάνεται τη συνάρτηση γνωστών αντικειμένων, π.χ. Με μια χτένα, χτενίζει τα μαλλιά - Προσπαθεί να πιάσει ένα αντικείμενο με εναλλακτικό τρόπο, π.χ. να πιάσει ένα αντικείμενο με ένα κουτάλι
15 μηνών	<ul style="list-style-type: none"> - Τοποθετεί ένα καπάκι σε ένα κατάλληλο κουτί
18 μηνών	<ul style="list-style-type: none"> - Αναποδογυρίζει ένα μπουκάλι/ψηλό κουτί για να ανακτήσει ένα αντικείμενο μέσα σε αυτό
20 μήνες	<ul style="list-style-type: none"> - Τοποθετεί έναν κύλινδρο σε έναν άλλο (μπορεί να είναι δύο φλιτζάνια διαφορετικών μεγεθών)

	<ul style="list-style-type: none"> - Μιμείται τουλάχιστον δύο εκφράσεις του προσώπου: άνοιγμα/κλείσιμο στόματος, ανοιγοκλείσιμο ματιών, χτύπημα στα μάγουλα - Φέρνει στη σωστή θέση ένα αντικείμενο που του προσφέρεται ανάποδα, π.χ. κουτάλι, φλιτζάνι, μπουκάλι - Βρίσκει έναν εναλλακτικό τρόπο για να φτάσει σε ένα αντικείμενο που θέλει, π.χ. παίρνει μια καρτέλα και ανεβαίνει πάνω της
22 μηνών	<ul style="list-style-type: none"> - Ανοίγει ένα μπουκάλι/βάζο για να αφαιρέσει ένα μικρό αντικείμενο
25 μηνών	<ul style="list-style-type: none"> - Τοποθετεί μικρούς και μεγάλους κρίκους σε κάθετη θέση
28 μηνών	<ul style="list-style-type: none"> - Βάζει 3 (τρεις) ξύλινους κυλίνδρους τον ένα μέσα στον άλλο - Επιστρέφει τα αντικείμενα στο μέρος από όπου ελήφθησαν
30 μηνών	<ul style="list-style-type: none"> - Αντιστοίχιση αντικειμένων / καρτών ανά χρώμα - Επαναλαμβάνει μια ακολουθία 2 (δύο) αριθμών με την ίδια σειρά, π.χ. "Πες 7 και 4" - Αν ερωτηθεί δίνει το όνομα του "σχεδίου" που έχει φτιάξει
31 μηνών	<ul style="list-style-type: none"> - Βάζει κύκλο, τετράγωνο και τρίγωνο σε κατάλληλο καλούπι - Τοποθετεί τουλάχιστον 4 (τέσσερις) κύβους στη σειρά - Συνδυάζει 4 από τα 6 σχήματα σε παιχνίδι με καλούπια
32 μηνών	<ul style="list-style-type: none"> - Ταξινομεί βάση 3 (τριών) διαφορετικών μεγέθων
35 μηνών	<ul style="list-style-type: none"> - Αναγνωρίζει και ταξινομεί με 4 (τέσσερα) χρώματα
36 μηνών	<ul style="list-style-type: none"> - Συνδυάζει περισσότερα από 6 (έξι) σχήματα σε κατάλληλο καλούπι
40 μηνών	<ul style="list-style-type: none"> - Δημιουργεί μια γέφυρα 3 (τριών) κύβων βάση μοντέλου - Επαναλαμβάνει μια ακολουθία 3 (τριών) αριθμών με την ίδια σειρά με την οποία δίνονται
42 μηνών	<ul style="list-style-type: none"> - Αναγνωρίζει τουλάχιστον 4 χρώματα - Διακρίνει μακριά/κοντή γραμμή - Κατασκευάζει ένα τρένο από τετράγωνα - Αρχίζει να παίζει παιχνίδια ρόλων
48 μηνών	<ul style="list-style-type: none"> - Κατασκευάζει ένα τετράγωνο 4 (τεσσάρων) κύβων - Διακρίνει το μεγαλύτερο από το μικρότερο - Μετράει 5 (πέντε) αντικείμενα - Κατανοεί και χρησιμοποιεί λέξεις που αντιπροσωπεύουν κατηγορίες, π.χ. παιχνίδια, φαγητά, ζώα
54 μηνών	<ul style="list-style-type: none"> - Κατασκευάζει μια σκάλα 6 (έξι) κύβων - Μετράει έως το 15
60 μήνες	<ul style="list-style-type: none"> - Διαχωρίζει το πρωί από το βράδυ - Αναγνωρίζει αριθμούς μέχρι τουλάχιστον 3 - Αναγνωρίζει τουλάχιστον 2 (δύο) γράμματα του ονόματός του

Αναπτυξιακή κλίμακα λόγου , 0-12 μηνών

Νεογέννητος	Κλαίει όταν δεν είναι ικανοποιημένο - Εντονο πιπίλισμα
Τέλος 1. μήνα	- Φωνοποιήσεις φωνηέντων /α/ /ε/ σε συνδιασμό με /χ/ - κάνει εντερικούς θορύβους όταν είναι ικανοποιημένος
Τέλος 2 μηνών	- Φωνοποιήσεις /ehe/ /ette/Επικεντρώνεται στην αλληλεπίδραση/παιχνίδι με τον γονέα
Τέλος 3 μηνών	- ρώτη χρήση με φωνητικές χορδές; 'Τραγουδούν' φωνήεντα -με ένα ή δύο φωνήεντα
Τέλος 4 μηνών	- Λαρρυγγισμοί -
Τέλος 5 μηνών	- Φωνοποιήσεις με υθμικές αλυσίδες συλλαβών: αα-αα-αα-, ι-ι-ι
6. - 7. μήνες	- Βάσιμα: ακούγεται ως πραγματική ομιλία, καθαρές συλλαγές σύμφωνο φωνήεν σύμφωνο, καθαρών συλλαβών με εναλλασσόμενο όγκο και τόνο - δείχνει ξεκάθαρα τι του αρέσει και τι όχι - αποδέχεται ή απορρίπτει - Όταν ο γονιός τον μιμείται στη φωνή, απαντά με τον ίδιο τρόπο
Τέλος 8 μηνών	- συριγγμός _ - Μέσω της φωνής και/ή των χειρονομιών προσκαλεί γνωστά ή άγνωστα άτομα να αλληλεπιδράσουν
Τέλος 9 μηνών	- Χρήση διπλών συλλαβών - Μιμείται χαρούμενες φωνές και πράξεις π.χ. βήχας, πιπίλισμα χειλιών
Τέλος 10 μηνών	- διάλογος: ακριβής φωνητική επανάληψη γνωστών συλλαβών - Μελωδική φλυαρία/βάβισμα με τη μορφή φράσης - δείχνει με το χέρι του ένα επιθυμητό αντικείμενο
Έως 12 μήνες	- Πρώτες συλλαβές με νόημα και λέξεις με νόημα που απευθύνονται σε γνωστά άτομα

Αναπτυξιακή κλίμακα εκφραστικού λόγου , 1-5 ετών	
12 μήνες	- Η πρώτη λέξη ενός παιδιού που βγάζει νόημα
13 μηνών	- Μιμείται θορύβους και τόνους (δόνηση με τα χείλη)
14 μηνών	- 4 (τέσσερις) λέξεις εκτός από «μαμά» και «μπαμπά»
16 μηνών	- Τουλάχιστον 8 λέξεις εκτός από «μαμά» και «μπαμπά »
18 μηνών	- Συνδέει δύο λέξεις που αντιπροσωπεύουν μια διαφορετική ιδέα, π.χ. "μητέρα σκυλί"
21 μηνών	- Ονομάζει ένα αντικείμενο εάν ζητηθεί
22 μηνών	- Χρησιμοποιεί περισσότερες από 15 λέξεις

	<ul style="list-style-type: none"> - Χρησιμοποιεί τουλάχιστον μια κτητική αντωνυμία - "εγώ", "μου" ή λέει το δικό του όνομα αντί για κτητική αντωνυμία
24 μηνών	<ul style="list-style-type: none"> - Χρησιμοποιεί "όχι" ή "δεν θα" σε μια φράση, π.χ. "κανένα παιδί"
25 μηνών	<ul style="list-style-type: none"> - Χρησιμοποιεί ουσιαστικό, ρήμα, επίθετο - Χρησιμοποιεί χρονικές προτάσεις με παιδικό λόγο
27 μηνών	<ul style="list-style-type: none"> - Δείχνει 8 από τις 12 εικόνες - Ρωτά για αντικείμενα χρησιμοποιώντας μια αντίστοιχη λέξη
29 μηνών	<ul style="list-style-type: none"> - Λέει το όνομα είναι όταν ρωτηθεί
30 μηνών	<ul style="list-style-type: none"> - Αναφέρεται σε 2 από τις 3 ενέργειες σε μια εικόνα
35 μηνών	<ul style="list-style-type: none"> - Λέει προτάσεις με 3 (τρεις) λέξεις στον παιδικό λόγο - Ονομάζει 12 εικόνες - Μιλάει σε 1ο πρόσωπο
36 μηνών	<ul style="list-style-type: none"> - Χρησιμοποιεί το " αυτός " / "αυτή "
40 μηνών	<ul style="list-style-type: none"> - Ονομάζει πλήθος αντικειμένων σε 2 από 3 εικόνες
48 μηνών	<ul style="list-style-type: none"> - Λέει το όνομα και το επίθετό του, χρησιμοποιεί κύριες και δευτερεύουσες προτάσεις - Ονομάζει τρία αντικείμενα της ίδιας κατηγορίας (τρόφιμα, ζώα) - Απαντά στις ερωτήσεις "τι κάνεις όταν είσαι διψασμένος/πεινασμένος/κουρασμένος;" - Περιγράφει ένα αντικείμενο με μερικές απλές προτάσεις
54 μηνών	<ul style="list-style-type: none"> - Χρησιμοποιεί προτάσεις με 4 και 5 λέξεις
60 μήνες	<ul style="list-style-type: none"> - Αρθρώνει ήχους με σωστή προφορά - Χρησιμοποιεί συγκριτικές λέξεις (περισσότερο-οι περισσότεροι)

Αναπτυξιακή κλίμακα δεκτικού λόγου , 0-12 μηνών	
1. μήνες	<ul style="list-style-type: none"> - Στρέφεται στην πηγή μιας ήρεμης ανθρώπινης φωνής - Κάνει κινήσεις πριν από την ομιλία με τα χείλη και τη γλώσσα ως απάντηση στην ομιλία του γονέα
2 μήνες	<ul style="list-style-type: none"> - Χαίρεται όταν ο γονιός επιστρέφει στο οπτικό του πεδίο
4 μήνες	<ul style="list-style-type: none"> - Κορυφώνει το κλάμα ή μειώνει την ένταση του κλάματος όταν του απευθύνεται ένας οικείος ενήλικας
5 μήνες	<ul style="list-style-type: none"> - Την περίοδο που αρχίζει να δίνει μεγαλύτερη προσοχή στα αντικείμενα, μπορεί να φαίνεται ότι η αλληλεπίδραση μειώνεται
6 μήνες	<ul style="list-style-type: none"> - Γυρνάει / αντιδρά σε γνώριμες φωνές, ακόμα και όταν ο ενήλικας δεν φαίνεται
8 μήνες	<ul style="list-style-type: none"> - Ανταποκρίνεται στο όνομα
9 μήνες	<ul style="list-style-type: none"> - Καταλαβαίνει, "Όχι!" και « αντίο » - Ανταποκρίνεται σε μια προφορική εντολή για να δείξει ή να παίξει κάτι, χωρίς να δείξετε τη δραστηριότητα εκ των προτέρων (αντίο, κρυφοκοιτάξε, καλή δουλειά)
10 μήνες	<ul style="list-style-type: none"> - Ρωτά για ένα συγκεκριμένο άτομο ή αντικείμενο, γυρίζει το κεφάλι του και ψάχνει για το άτομο ή το αντικείμενο

11. μήνες	- Αντιδρά στην απαγόρευση σταματώντας την τρέχουσα δραστηριότητα
12 μήνες	- κατανοεί οικείες λέξεις για άτομα που γνωρίζει ή λέξεις που χρησιμοποιούνται στην οικογενειακή ρουτίνα - Εκτελεί απλές λεκτικές εντολές: "έλα", "δώσε" - Ακολουθεί το χέρι/δάχτυλο να δείχνει όταν ψάχνει για ένα αντικείμενο

Αναπτυξιακή κλίμακα για δεκτικό λόγο , 1-5 χρόνια	
12 μήνες	- Κατανοεί ονόματα οικείων προσώπων ή αντικειμένων, ασκεί γνωστές ρουτίνες που χρησιμοποιούνται σε καθημερινές δραστηριότητες, π.χ. "Πού είναι το ποτήρι σου;"
14 μηνών	- Ακολουθεί μια εντολή από τα άτομα με τα οποία αλληλεπιδρά / απλές λεκτικές εντολές, π.χ. "δώσε", "έλα", "πάρε"; - Πηγαίνει σε άλλο δωμάτιο για να εκτελέσει μια οδηγία να βρει ένα οικείο αντικείμενο ή παιχνίδι
16 μηνών	- Αντιδρά στο όνομά του με ένα βλέμμα ή σταματώντας την έναρξη της δραστηριότητας
18 μηνών	- Επιλέγει ένα αντικείμενο με όνομα όταν είναι διαθέσιμες και άλλες επιλογές, π.χ. που είναι το μπουκάλι - Δείχνει σε μια εικόνα που έχει κατονομάσει κάποιος άλλος π.χ. "πού είναι το γατάκι;", "δείξε μου τον σκύλο" - Δείχνει οποιοδήποτε μέρος του σώματος
20 μήνες	- Ονομάζει ένα οικείο αντικείμενο σε απάντηση όταν ρωτήθηκε "τι είναι αυτό;"
22 μηνών	Δείχνει 4 από τις 8 εικόνες ή τις ονομάζει προφορικά
24 μηνών	- Δείχνει τουλάχιστον 3 μέρη του σώματος όταν ρωτηθεί - Ακολουθεί και εκτελεί εντολές 2 βημάτων, π.χ. πάρε το ποτήρι και βάλτε το στο τραπέζι
26 μηνών	- Καταδεικνύει 8 από τις 12 εικόνες και τις ονομάζει με μια λέξη - Σε μια δεδομένη εργασία τοποθετεί χωρικά ένα αντικείμενο "πάνω" και "κάτω", π.χ. βάλτε την μπάλα κάτω από το τραπέζι"
29 μηνών	- Κατανοεί την έννοια του «μεγάλου» και του «μικρού»
30 μηνών	- Κατανοεί 2 από τις 3 ερωτήσεις και δείχνει μια εικόνα "τι πετάει;", "τι οδηγεί;", "τι επιπλέει;"
34 μηνών	- Δείχνει 7 μέρη του σώματος όταν ερωτηθεί
36 μηνών	- Κατανοεί 2 από τις 3 προθέσεις (πάνω, δίπλα, κάτω) - Κατανοεί προτάσεις που περιέχουν 3 λέξεις που έχουν νόημα από μόνες τους, π.χ. βάλτε το βιβλίο και το ποτήρι στο τραπέζι
40 μηνών	- περιγράφει τον σκοπό των αντικειμένων που χρησιμοποιούνται καθημερινά π.χ. τι κάνεις με μια χτένα, ένα κουτάλι, ένα φλιτζάνι
40 μηνών	- Αναγνωρίζει τις φυσιολογικές ανάγκες και τις εκφράζει λεκτικά (πεινάω/διψάω/είμαι κουρασμένος)

42 μηνών	<ul style="list-style-type: none"> - Αναγνωρίζει τη μεγαλύτερη από τις 3 γραμμές που έχουν σχεδιαστεί - Χωρίς τη βοήθεια χειρονομιών και χωρίς επανάληψη εντολής, μπορεί να ακολουθήσει 3 άσχετες μεταξύ τους οδηγίες, π.χ. "χτυπήστε τα χέρια σας, χτυπήστε την πόρτα και πήδα"
48 μηνών	<ul style="list-style-type: none"> - Κατανοεί προτάσεις που περιέχουν 4 λέξεις που έχουν νόημα από μόνες τους
60 μήνες	<ul style="list-style-type: none"> - Κατανοεί προτάσεις που περιέχουν 5 λέξεις που έχουν νόημα από μόνες τους - Κατανοεί χρονικές και διαδοχικές έννοιες - πρώτα/μετά/τελευταία

Αναπτυξιακή κλίμακα προσωπικής και κοινωνικής ανεξαρτησίας , 0-12 μηνών	
Νεογέννητος	<ul style="list-style-type: none"> - Ηρεμεί αν τον πάρουν στα χέρια τους/αγκαλιά
Τέλος 1 μηνός	<ul style="list-style-type: none"> - Όταν βλέπει ένα άτομο τον παρακολουθεί με το βλέμμα
Τέλος 2 μηνών	<ul style="list-style-type: none"> - Κοινωνικό χαμόγελο - Βλέπει ένα κινούμενο άτομο και τον ακολουθεί με το βλέμμα - Διαδραστική μίμηση χαμόγελου - Αντίδραση στα κοινωνικά παιχνίδια - Φαίνεται να αναγνωρίζει τότε προσφέρεται ο θηλασμός
Τέλος 3 μηνών	<ul style="list-style-type: none"> - Σταθερό κοινωνικό χαμόγελο
Τέλος 4.μήνα και 5.μήνα	<ul style="list-style-type: none"> - Όταν το 'πειράζουν', γελάει δυνατά - Προσπαθεί να κρατήσει το μπουκάλι με τα δύο χέρια όταν το ταΐζουν - Αντιδρά στην αντανάκλασή του στον καθρέφτη - Εξερευνά αντικείμενα και παιχνίδια: τα παρατηρεί προσεκτικά, τα αγγίζει, τα βάζει στο στόμα και τα χτυπά
Τέλος 6 μηνών	<ul style="list-style-type: none"> - Συμπεριφέρεται διαφορετικά προς γνωστά και άγνωστα πρόσωπα - Διαδραστική μίμηση χαμόγελου, εκφράσεων προσώπου και κραυγών - Η αντίδραση της προσδοκίας κατά τη διάρκεια του κοινωνικού παιχνιδιού "κου κου τσα, "πάει ο λαγός να πιεί νερό" - προσπαθεί να φτάσει ένα αντικείμενο που βρίσκεται μακριά του
Τέλος 7 μηνών	<ul style="list-style-type: none"> - Παρακολουθεί προσεκτικά τι κάνει ο εξεταστής ή το άτομο που είναι μαζί του
Τέλος 8 μηνών	<ul style="list-style-type: none"> - Αντιδρά με χαρά για να κρυφτεί και να αναζητήσει παιχνίδια και να κρυφοκοιτάξει - Ακολουθεί μια χειρονομία κατάδειξης όταν κάποιος δείχνει ένα αντικείμενο/άτομο

	<ul style="list-style-type: none"> - Αποσύρεται ή φοβάται τους ξένους - Πίνει από ένα ποτήρι που κρατά ένας ενήλικας - Τρώει μόνος του ξηρά τροφή (μπισκότο, ψωμί)
Τέλος 9.μηνών και 10.μηνών	<ul style="list-style-type: none"> - Χρησιμοποιεί μια χειρονομία κατάδειξης για να τραβήξει την προσοχή στους άλλους δείχνοντας ένα αντικείμενο - Παίζει με παιχνίδια δράσης και προκύπτει η κατανόηση της αιτίας και του αποτελέσματος - Κατόπιν αιτήματος, δίνει ένα παιχνίδι/αντικείμενο που κρατά στο χέρι του (μπορεί επίσης να μην το δώσει) - Συμμετέχει σηκώνοντας τα χέρια του και περνώντας τα μέσα από τα μανίκια όταν το ντύνουν
Έως 12 μήνες	<ul style="list-style-type: none"> - Αν λάβει μια εντολή με μια χειρονομία ή μια λέξη, δίνει το αντικείμενο σε αυτόν που έδωσε την εντολή - Κοινωνική παραπομπή – αποσύρει/ελέγχει την αντίδραση του φροντιστή σε μια νέα κατάσταση - Συμμετέχει σηκώνοντας το πόδι όταν φοράτε παπούτσια - Πετάει ή ρίχνει μια πάσα για να συνεχίσει το παιχνίδι - Ξαπλώνει με ένα λούτρινοπαιχνίδι αγκαλιάζοντάς το
Προσωπική και κοινωνική ανεξαρτησία αναπτυξιακή κλίμακα , 1-5 χρόνια	
13 μηνών	<ul style="list-style-type: none"> - Πιάνει ένα κουτάλι και το φέρνει στο στόμα του - Επιζητά προσοχή
14 μηνών	<ul style="list-style-type: none"> - Απορρίπτει μια δραστηριότητα κουνώντας το κεφάλι - Εκφράζει την επιθυμία για ένα αντικείμενο με εκφράσεις προσώπου - Προσπαθεί να τραβήξει την προσοχή ή προσπαθεί να δείξει κάτι τραβώντας το χέρι ή τα ρούχα
16 μηνών	<ul style="list-style-type: none"> - Κρατάει ένα ποτήρι ανεξάρτητα ενώ πίνει - Βγάζει τα παπούτσια ή το καπέλο - Προσφέρει ένα παιχνίδι στην αντανάκλασή του στον καθρέφτη - Πλησιάζει τον γονέα προσφέροντας στο αντικείμενο να ζητήσει βοήθεια (π.χ. να τυλίξει ένα παιχνίδι που τυλίγει ή να ανοίξει το καπάκι ενός κουτιού)
17 μηνών	<ul style="list-style-type: none"> - Μιμείται απλές οικιακές δραστηριότητες (πετάει τα σκουπίδια σε ένα καλάθι, προσπαθεί να ταΐσει με ένα κουτάλι, χτενίζω τα μαλλιά)
19 μηνών	<ul style="list-style-type: none"> - Κρατάει μια κούκλα ή αρκουδάκι
20 μήνες	<ul style="list-style-type: none"> - Στρέφει τη μπάλα προς τη μητέρα ή τον εξεταστή - Αναπτύσσει την αίσθηση της αυτο-αναγνώρισης σε έναν καθρέφτη - Χρησιμοποιεί ένα πιρούνι - Αποκαλύπτει κρυμμένα παιχνίδια
22 μηνών	<ul style="list-style-type: none"> - Ασχολείται με τις δουλειές του σπιτιού, κάνει απλές δραστηριότητες - Αποφεύγει τα εμπόδια όταν παίζει με ένα παιχνίδι σε ρόδες

23 μηνών	- σκουπίζει τα χέρια
24 μηνών	- Αρχίζει να εκφράζει συναισθήματα με λέξεις - Αναπτύσσει μια αίσθηση αυτοαναγνώρισης εικόνων - Εκφράζει συναισθήματα αυτοσυνείδησης όπως αμηχανία
26 μηνών	- Μένει με γνωστά άτομα για λίγο - Τρώει φαγητό από ένα πιάτο χωρίς βοήθεια
28 μηνών	- Βγάζει ένα σακάκι
29 μηνών	- Φροντίζει μια κούκλα ή ένα αρκουδάκι
30 μηνών	- Παιχνίδι ρόλων και εμφάνιση σύντομων ακολουθιών φανταστικού παιχνιδιού με αντικατάσταση αντικειμένων (για παράδειγμα το κουτί είναι ένα αυτοκίνητο) - Αρχίζει να κατανοεί ότι οι άλλοι μπορεί να σκέφτονται και να πιστεύουν διαφορετικά από αυτό - Ανταποκρίνεται στην έκφραση δυσφορίας του άλλου προσφέροντας παρηγοριά - Ανεβάζει παντελόني του μέχρι πάνω από τους αστραγάλους
34 μηνών	- Εκφράζει την επιθυμία του σε μορφή «εγώ».
36 μηνών	- Ακουει στους κανόνες του παιχνιδιού: εγώ μετά εσύ - Ξεκινά να μοιράζεται παιχνίδια με συνομηλίκους του - Μπορεί να βγάλω τα ρούχα ανεξάρτητα - Αντιλαμβάνεται το όνομα και το φύλο του
42 μηνών	- Σερβίρεται μόνο του παίρνοντας το φαγητό από το ένα μπολ στο άλλο χρησιμοποιώντας σκεύη
45 μηνών	- εκφράζει την ανάγκη για την τουαλέτα την κατάλληλη στιγμή
48 μηνών	- Κατανοεί ότι οι πεποιθήσεις των άλλων μπορεί να μην είναι σωστές – κατανοώντας τη λάθος πεποίθηση - Αρχίζει να διαπραγματεύεται με άλλους για να διατηρήσει την επικοινωνία - Δημιουργία σεναρίων φαντασίας με τη χρήση μικρών παιχνιδιών ή αντικατάστασης αντικειμένων - Πλένει τα χέρια με σαπούνι και νερό και τα σκουπίζει με μια πετσέτα ανεξάρτητα - Βάζει οδοντόκρεμα στην οδοντόβούρτσα και βουρτσίζει τα δόντια (μπορεί να υπάρχουν κενά στο βούρτσισμα)
54 μηνών	- Δίνει κατάλληλη απάντηση σε βασικά κοινωνικά ερωτήματα (όνομα, επώνυμο, ηλικία, τόπος διαμονής, φύλο) - Ντύνεται και γδύνεται ανεξάρτητα , συμπεριλαμβανομένου και κουμπώματος (μετρίου μεγέθους κουμπιά) και του αναβάσματος μπροστινού φερμουάρ

60 μήνες

- Ακολουθεί κανόνες για ομαδικά παιχνίδια σε συνεργασία με άλλα παιδιά
- Ντύνεται και δένει τα κορδόνια του ανεξάρτητα
- Πλένω ανεξάρτητα το πρόσωπο και τα χέρια με σαπούνι κανερό και τα σκουπίζω με μια πετσέτα
- Χρησιμοποιεί την τουαλέτα ανεξάρτητα (γδύνεται, κάθεται, ξεπλένεται, ντύνεται - μπορεί να του το υπενθυμίσουν)

